

21.12.2023

KUOPIO-TERVO

Junnunmäki tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi

Tilaaaja:
Sitowise Oy

Heilu Oy
Jussi-Pekka Hiltunen
Jaakko Ervasti

Sisällysluettelo

1. Kartat.....	4
2. Johdanto.....	16
3. Perustietoa inventointialueesta	17
3. Menetelmät	19
4. Tulokset	21
5. Muinaisjäännöskohteet (*uusi kohde)	24
Kiinteät muinaisjäännökset	24
5.1. Palokangas*	24
5.2. Ryngänlehto*	27
5.3. Peiponkangas 1*	30
5.4. Peiponkangas 2*	33
5.5. Heinäsuu*	36
5.6. Hevonperseenmäki*	39
Muut kulttuuriperintökohteet	44
5.7. Maununmäki*	44
5.8. Lahokas*	49
5.9. Heinäjoki*	54
5.10. Kallio*	59
5.11. Melnaviita torppa*	62
5.12. Väliaho*	66
5.13. Välimäki*	70
5.14. Junnunmäki*	77
5.15. Sahinmäki*	82
5.16. Juurikkapuron torppa*	86
5.17. Joppila*	91
5.18. Ruunapuron torppa*	95
5.19. Tiirikkala*	98
Löytöpaikat.....	104
5.20. Leskelänlahti	104
Muu kohde.....	106
5.21. Vasikkapuro*	106
Lähteet.....	110
Liitteet.....	112

Maastossa jalkaisin kuljetut alueet.....	112
Kuvia.....	114

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.	4
Kartta 2. Yleiskartta inventointialueista.....	5
Kartta 3. Inventointialueet vuoden 1780 Kuopion läänin yleiskartalla.	6
Kartta 4. Yleiskartta tuulivoimapuistoalueesta.	7
Kartta 5. Tuulivoimapuistoalue esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).....	8
Kartta 6. Tuulivoimapuiston hankealue vuosien 1792 ja 1793 toimituskartoilla.	9
Kartta 7. Tuulivoimapuiston hankealue vuoden 1846 pitäjänkartoilla.....	10
Kartta 8. Tuulivoimapuiston hankealue vuosien 1971 ja 1972 peruskartoilla.	11
Kartta 9. Yleiskartta inventoiduista sähkönsiirron reittivaihtoehtoista.....	12
Kartta 10. Sähkönsiirtoreitit esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).....	13
Kartta 11. Sähkönsiirtoreitit vuoden 1846 pitäjänkartalla.	14
Kartta 12. Sähkönsiirtoreitit vuoden 1971 peruskartalla.....	15

Kansikuva: yksi raportin kohteen 5.17. *Joppila* viljelyröykkiöstä. Luoteeseen.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 12/2023 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Raportin kuvat Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti.

KUOPIO-TERVO

Junnunmäki tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi

Tiivistelmä & arkistotiedot

Sitowise Oy on tekemässä ympäristövaikutusten arviointia wpd Finland Oy:n suunnittelemaalle tuulivoimahankkeelle, joka sijoittuu Kuopion kaupungin ja Tervon kunnan alueille Junnunmäelle. Suunnittelun tässä vaiheessa tuulivoimapuistoon kuuluu enintään 34 tuulivoimalaa. Hankkeeseen kuuluu lisäksi vaihtoehtoisia sähkönsiirtoreittejä yhteensä noin 30 km pituudelta.

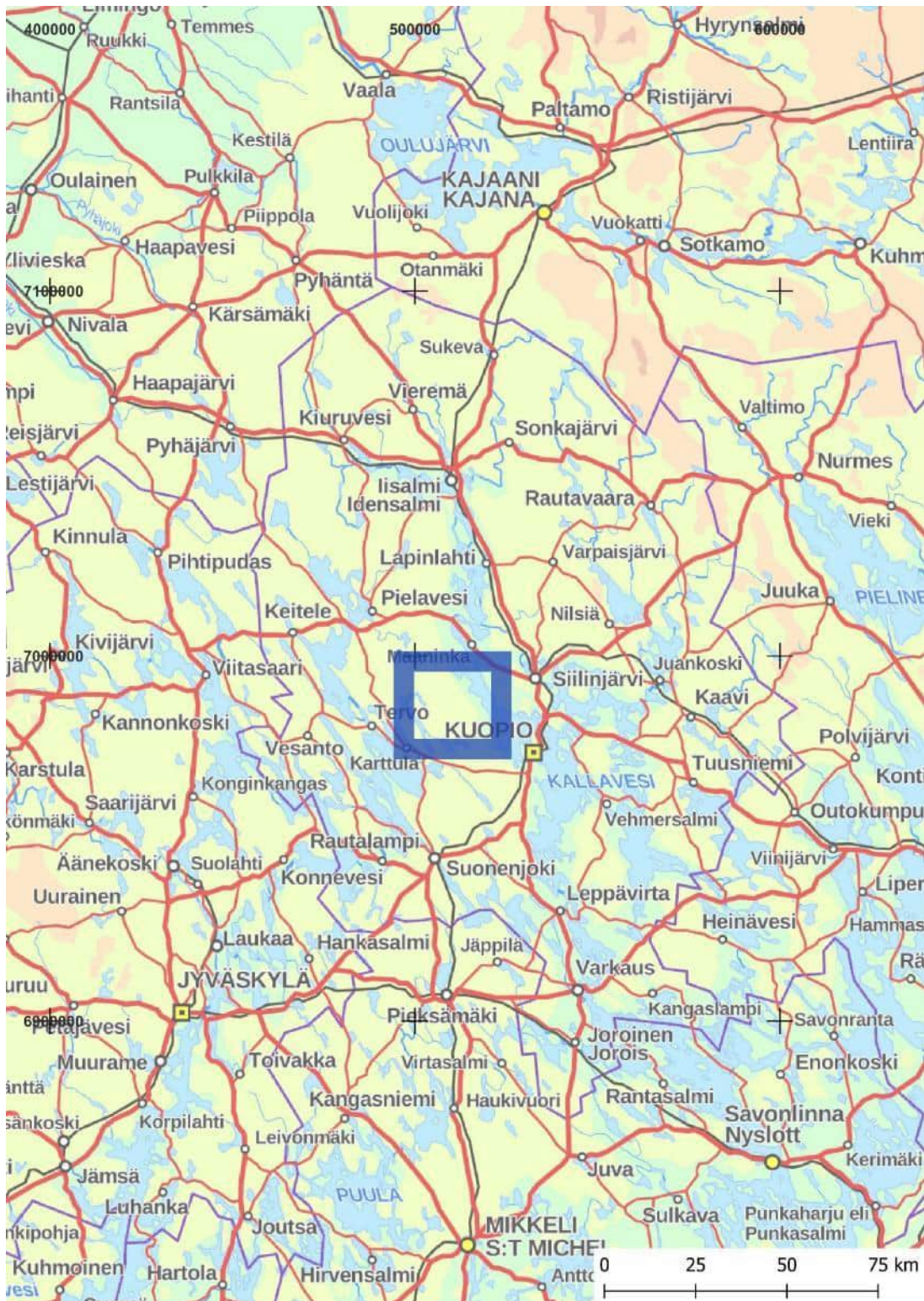
Osana ympäristöselvityksiä Heilu Oy laati hankealueen arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia muinaisjäännöskohteita ja tarkastaa tunnettujen muinaisjäännöskohteiden nykytila. Inventoinnin laativat FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Jaakko Ervasti. Inventoinnin maastotyöt tehtiin 23.-31.10.2023.

Junnunmäen tuulivoimapuiston hankealueelta ei tunneta entuudestaan muinaisjäännöskohteita. Suunnitelluilta sähkönsiirtoreiteiltä tunnettiin entuudestaan yksi muinaisjäännöskohde, joka on kivikautinen löytöpaikka *Leskelänlahti* (mjtunnus 1000016687). Inventoinnin yhteydessä löytöpaikalta ei tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittavia merkkejä.

Inventoinnin tuloksena löydettiin 21 uutta muinaisjäännöskohdetta, joista kuutta ehdotetaan kiinteäksi muinaisjäännökseksi (kohteet 5.1.–5.6.) ja 13:sta muuksi kulttuuriperintökohteeksi (kohteet 5.7.–5.19.), yksi on entuudestaan tunnettu löytöpaikka (kohde 5.20.) ja yhtä ehdotetaan muuksi kohteeksi (kohde 5.21.).

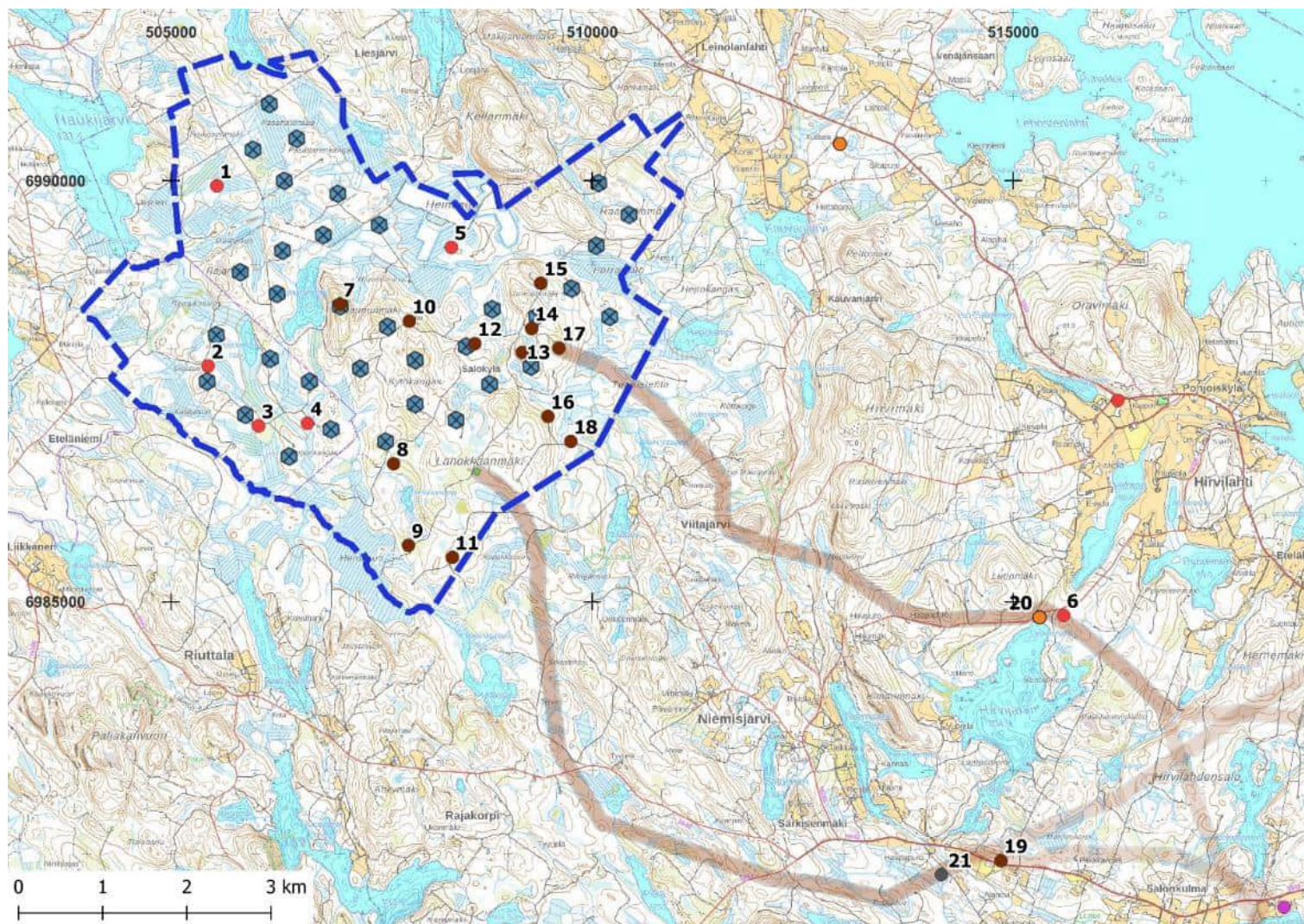
Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Jaakko Ervasti
Kenttätöaika:	23.-31.10.2023
Tutkimusten tilaaja:	Sitowise Oy
Aikaisemmat inventoinnit lähialueilla:	Lauri Pohjakallio 1974 Jouko Aroaho 1992 Oili Forsberg 2002 Timo Jussila ja Timo Sepänmaa 2018 Timo Sepänmaa et al. 2020

1. Kartat

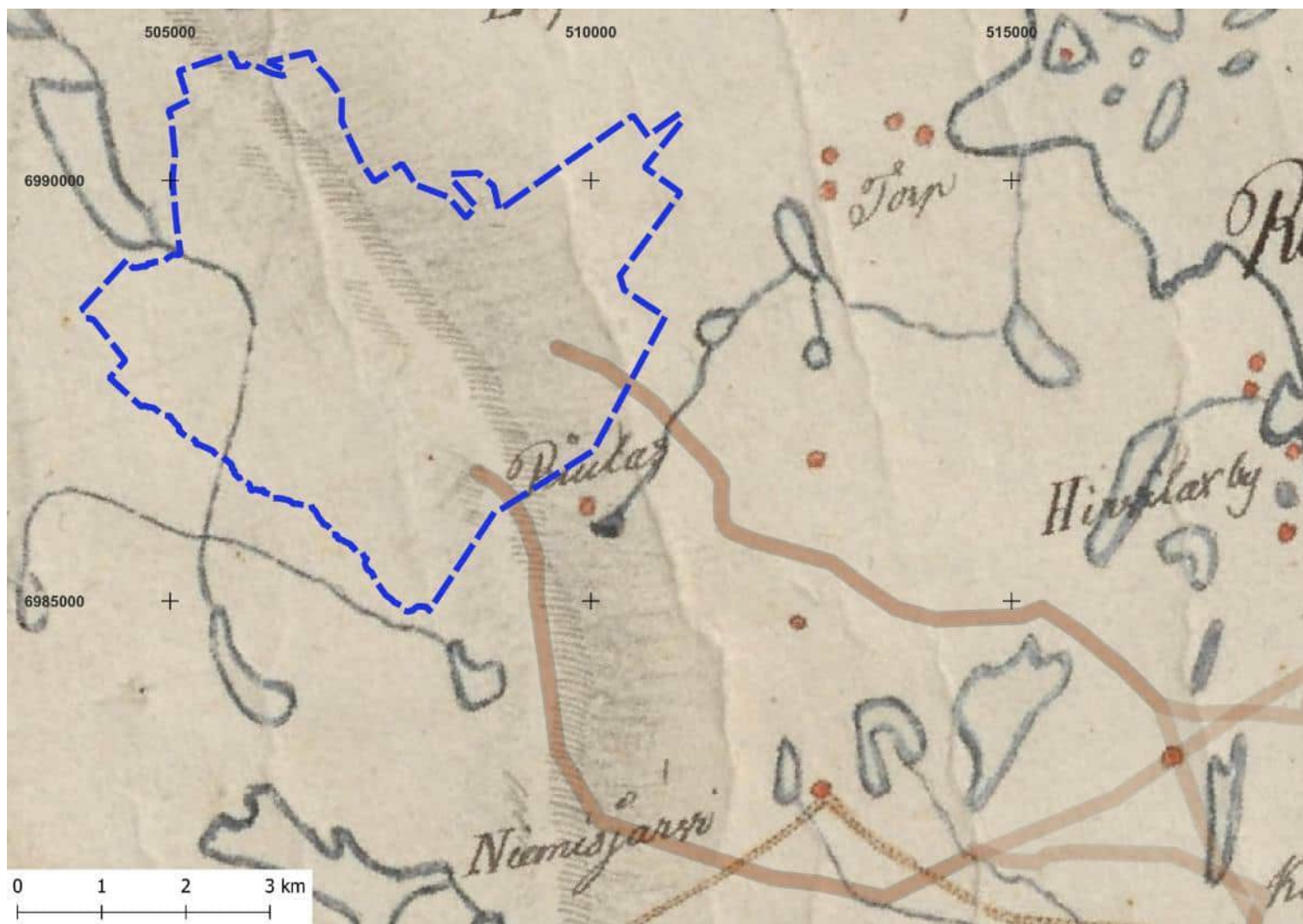
Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.

Inventoitu tuulivoimapuistoalue sijoittuu sinisen neliön sisäpuolelle.

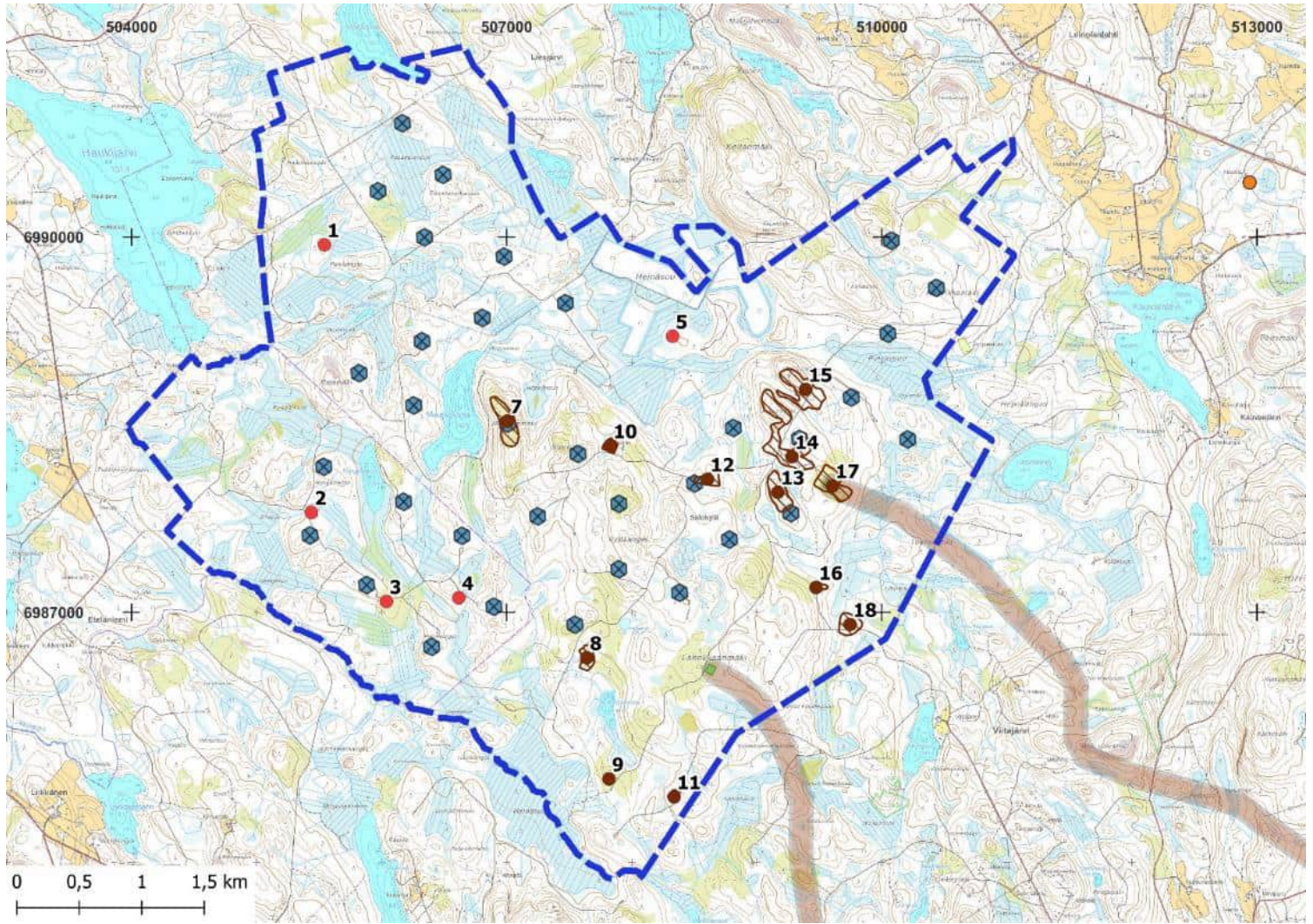

Kartta 2. Yleiskartta inventointialueista.

Tuulivoimapaiston hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla ja ulkoiset sähkönsiirtoreitit oransseilla viivoilla. Punaiset, ruskeat ja oranssit pisteet ovat muinaisjäännöskohteita. Numero ilmaisee kohteen numeroa raportissa.

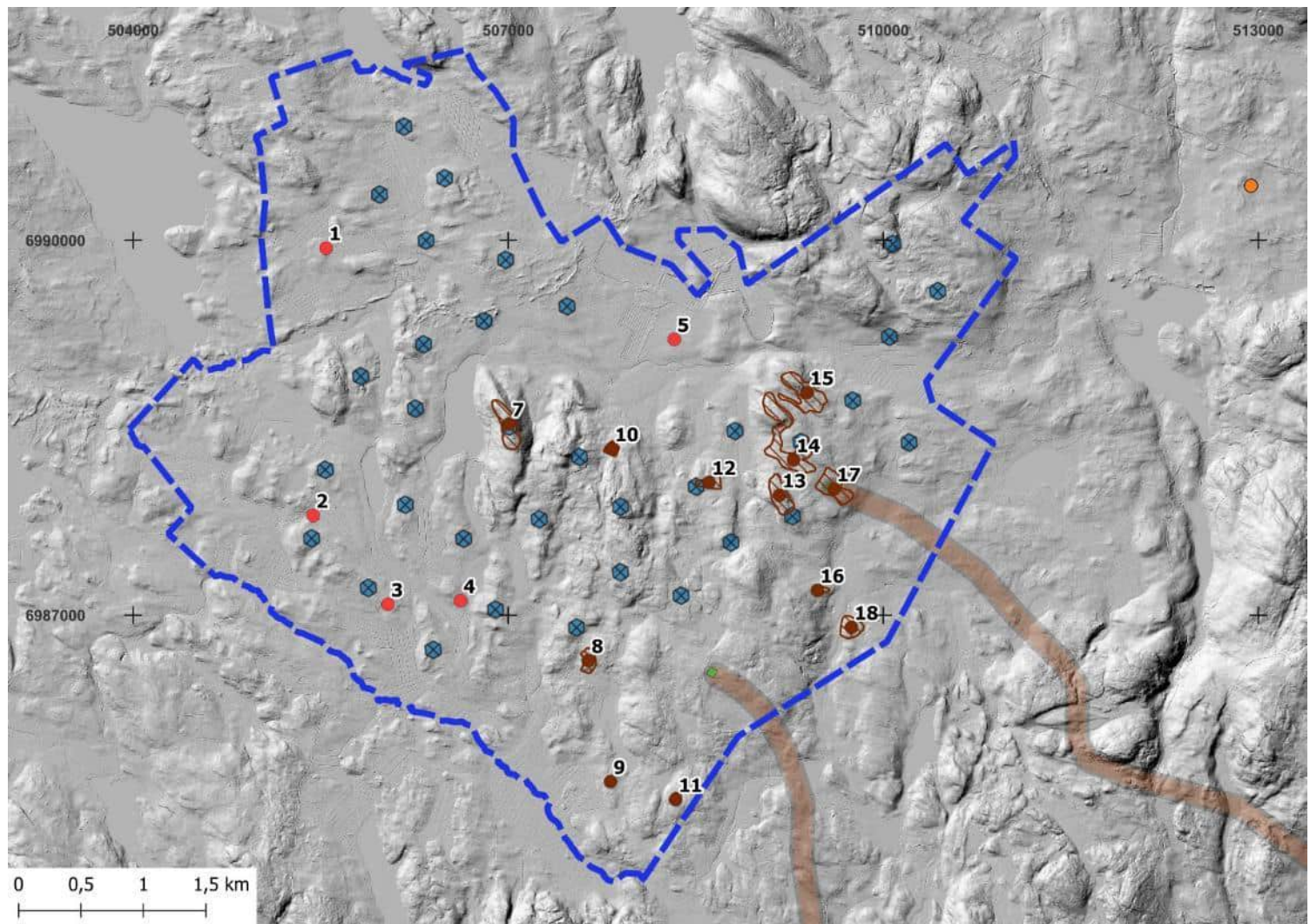

Kartta 3. Inventointialueet vuoden 1780 Kuopion läänin yleiskartalla.

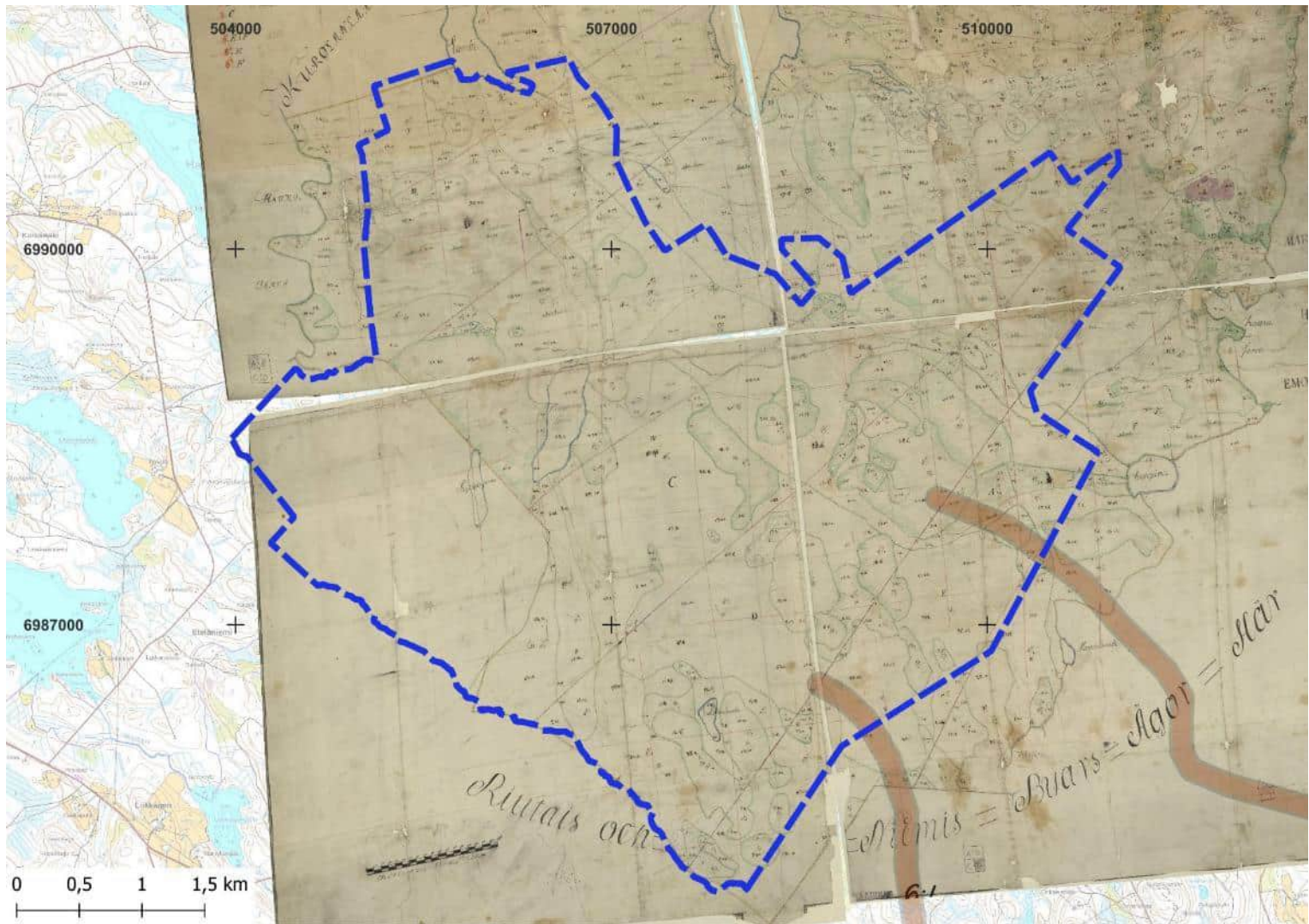

Kartta 4. Yleiskartta tuulivoimapuistoalueesta.

Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Alueelle suunnitellut tuulivoimalat on merkitty sinisillä pisteillä. Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä, ruskeat pisteet muita kulttuuriperintökohteita ja oranssi piste löytöpaikka. Vinorastereilla on merkitty kohteiden aluerajaukset. Numerot muinaisjäännöskohteiden vieressä ovat raportin kohdenumeroita.

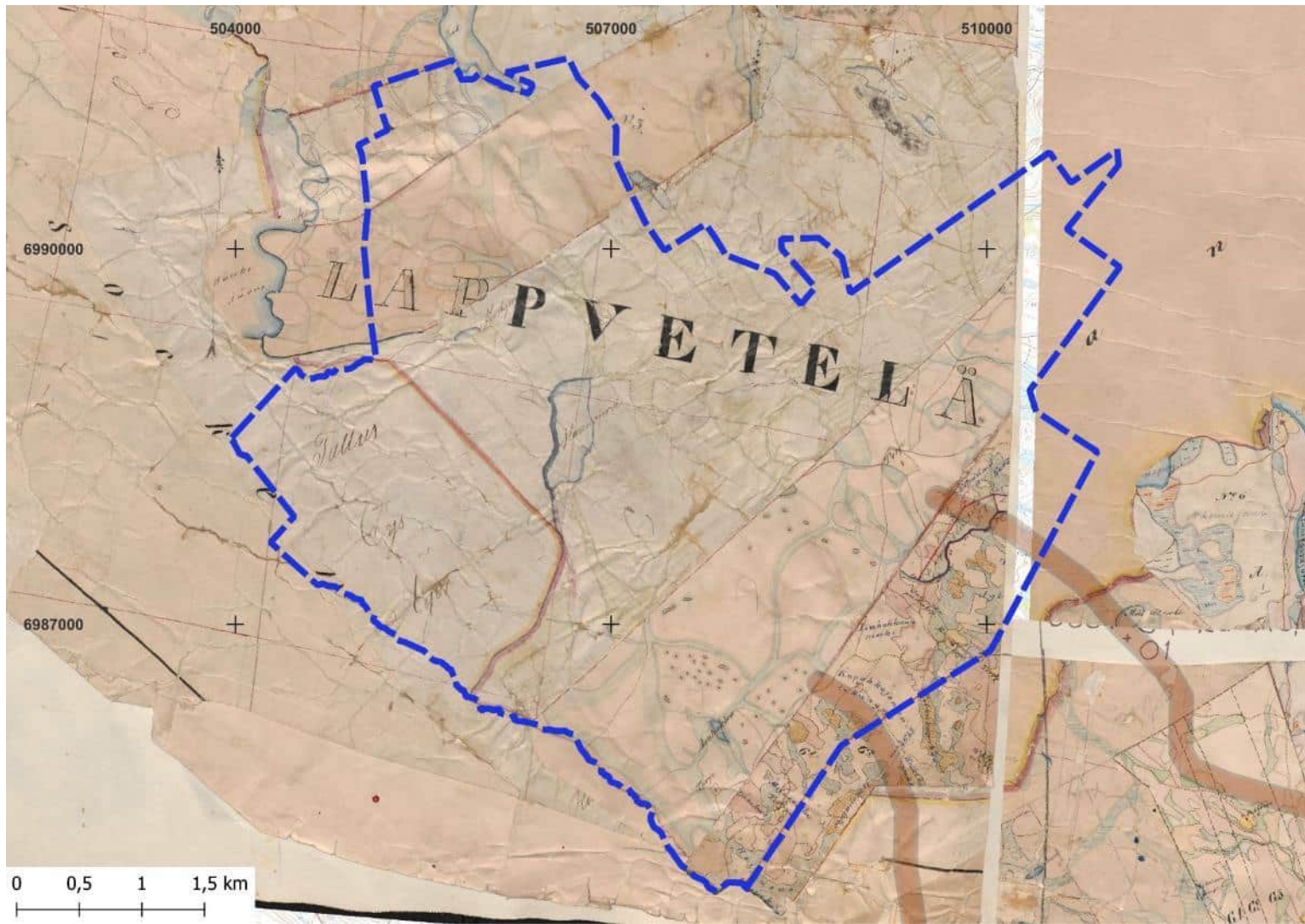

Kartta 5. Tuulivoimapuistoalue esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

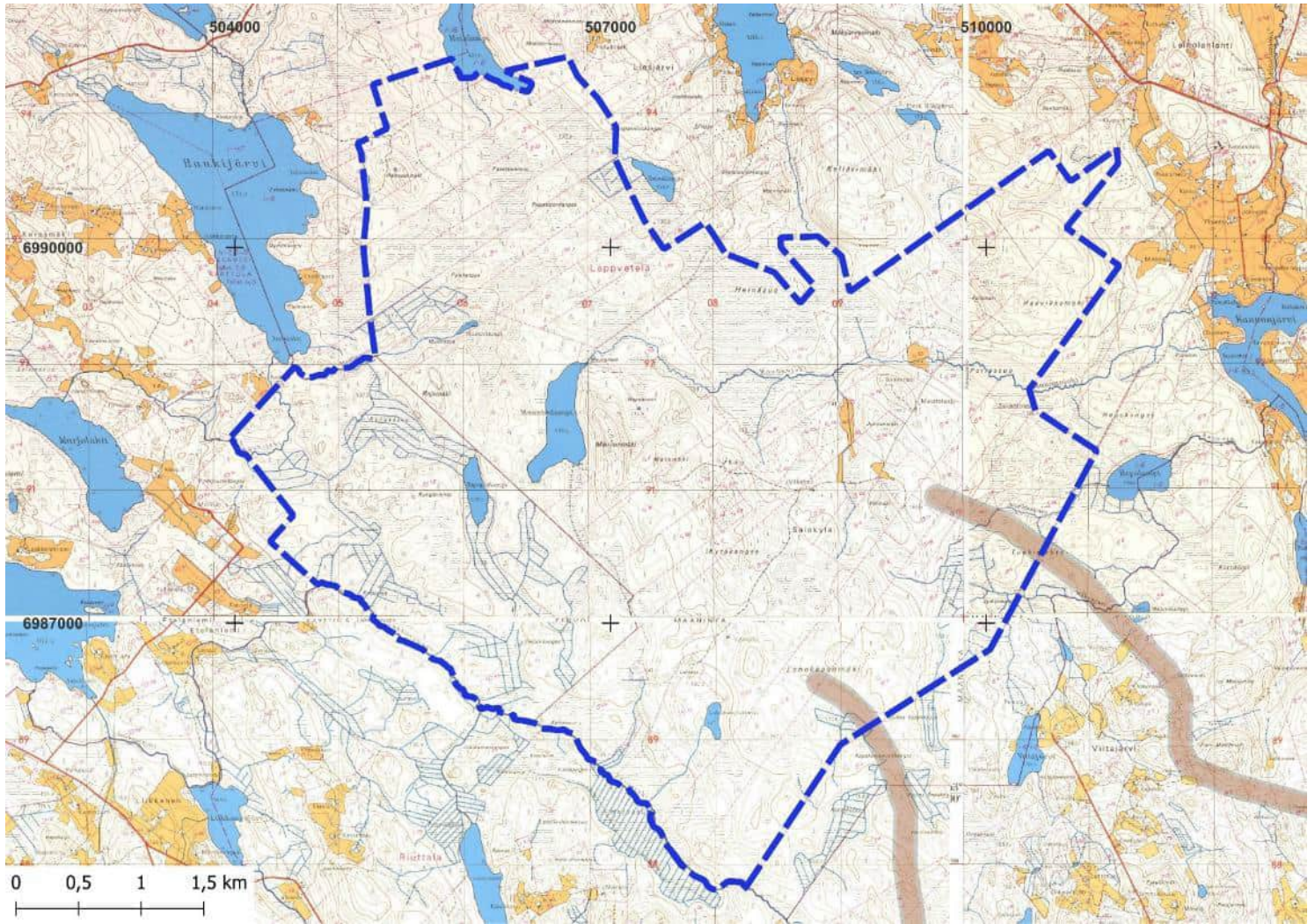
Kartta 6. Tuulivoimapuiston hankealue vuosien 1792 ja 1793 toimituskartoilla.

Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.

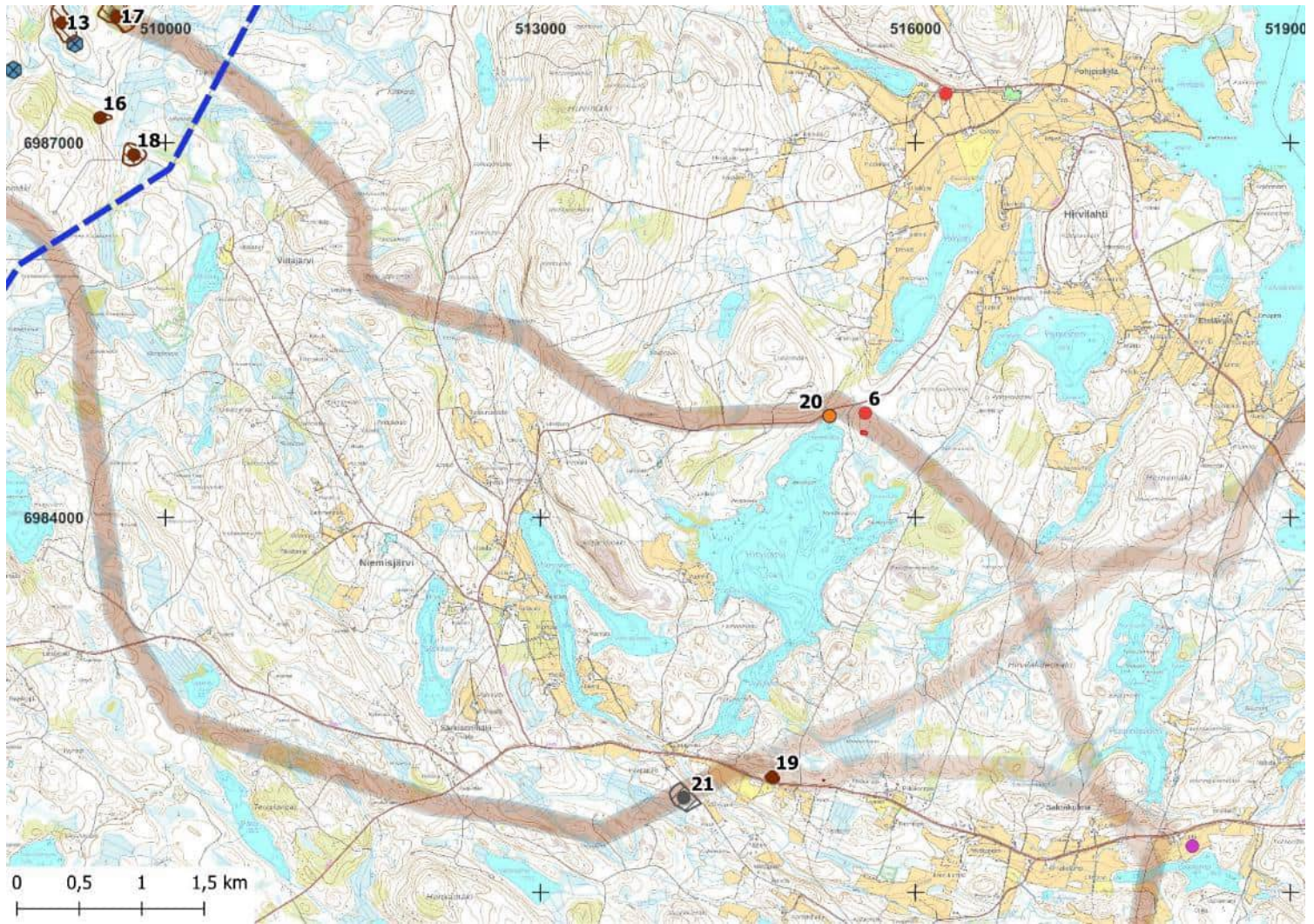
Kartta 7. Tuulivoimapuiston hankealue vuoden 1846 pitäjänkartoilla.

Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.

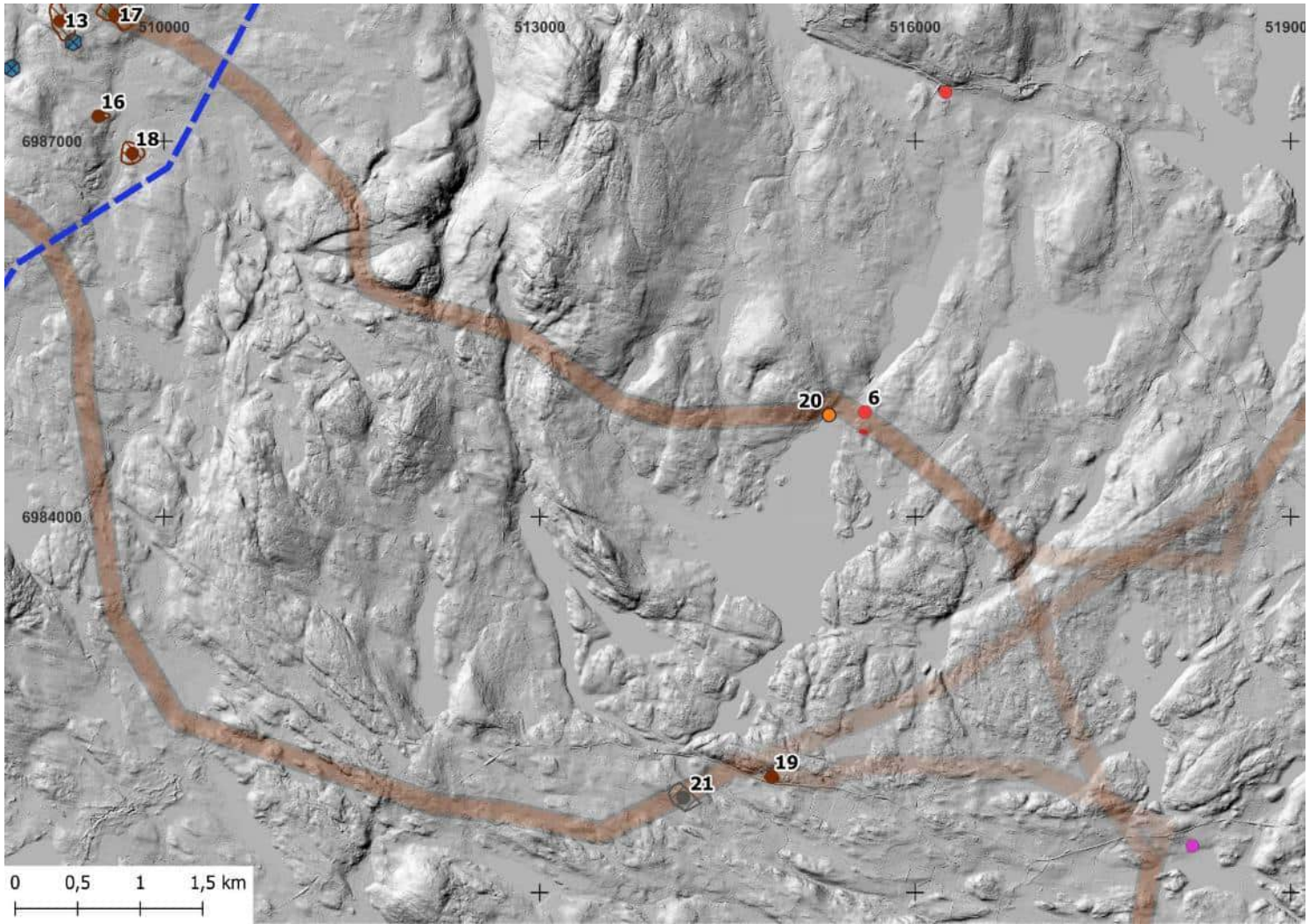
Kartta 8. Tuulivoimapuiston hankealue vuosien 1971 ja 1972 peruskartoilla.

Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.

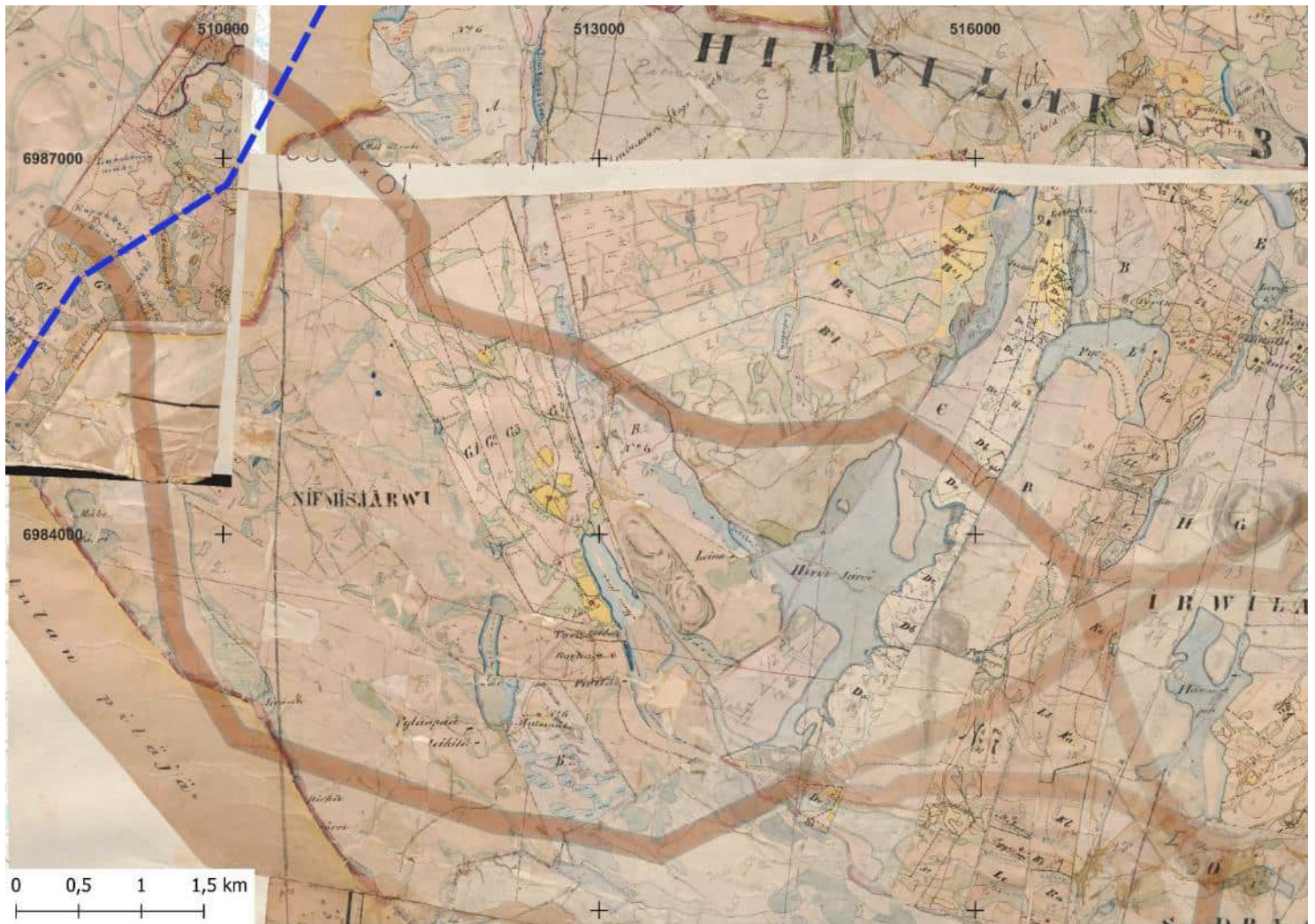

Kartta 9. Yleiskartta inventoiduista sähkönsiirron reittivaihtoehdoista.

Suunnitellut sähkönsiirtoreitit on merkitty oransseilla viivoilla. Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä, ruskeat muita kulttuuriperintökohteita, oranssi löytöpaikka ja harmaa muu havainto.

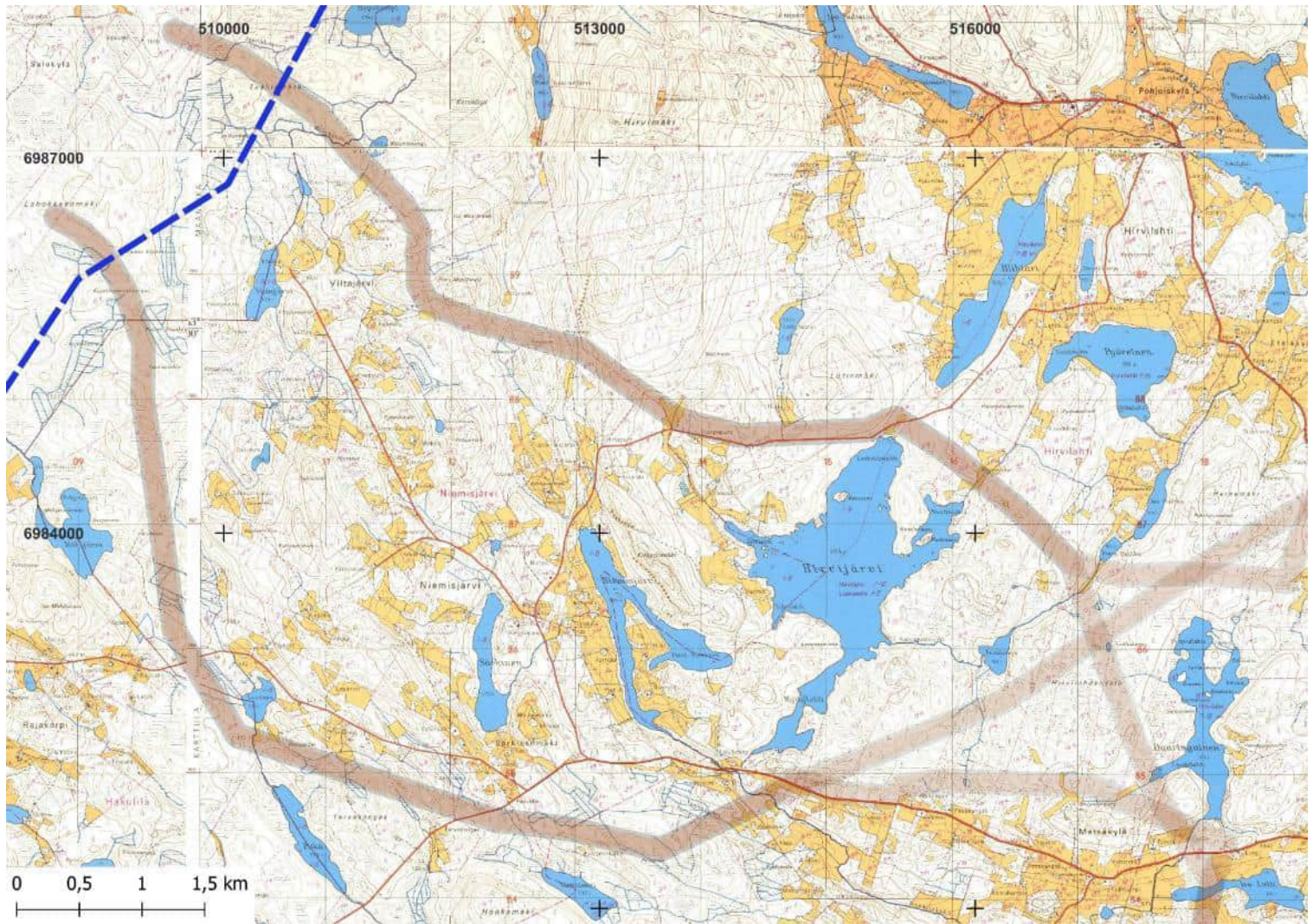

Kartta 10. Sähkösiirtoreitit esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

Kartta 11. Sähkönsiirtoreitit vuoden 1846 pitäjänkartalla.

Inventoidut sähkönsiirtoreitit on merkitty oransseilla viivoilla.

Kartta 12. Sähkönsiirtoreitit vuoden 1971 peruskartalla.

Inventoidut sähkönsiirtoreitit on merkitty oransseilla viivoilla.

2. Johdanto

Wpd Finland Oy suunnittelee enintään 34 voimalan tuulipuistoa Kuopion kaupungin ja Tervon kunnan alueille. Suunnittelun tässä vaiheessa hankealueelle on suunnitteilla myös kaksi eri sähköasemavaihtoehtoa. Tuulivoimapuiston hankealue on pinta-alaltaan noin 2620 hehtaaria, josta Kuopion puolella on 2140 hehtaaria ja Tervon puolella 480 hehtaaria. Alue sijaitsee noin 28 kilometriä Kuopion keskustasta luoteeseen ja noin 18 kilometriä Tervon kuntakeskuksesta koilliseen. Hankkeeseen kuuluu lisäksi vaihtoehtoisia sähkönsiirtoreittejä. Yhteensä inventoitavien reittivaihtoehtojen pituus on noin 30 km. Ne sijoittuvat hankealueen itäpuolelle Kuopion kaupungin, sekä Siilinjärven ja Lapinlahden kuntien alueille.

Osana suunnittelutyön ympäristöselvityksiä Heilu Oy laati tuulivoimapuiston hankealueella ja suunnitelluilla sähkönsiirtoreiteillä arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä ennestään tuntemattomia muinaisjäännöskohteita ja tarkastaa tunnettujen kohteiden nykytila.

Inventoinnin toteuttivat Heilu Oy:n arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Jaakko Ervasti. Inventoinnin maastotyöt tehtiin seitsemän päivän aikana 23.-31.10.2023. Inventoinnin raportti laadittiin joulukuussa 2023. Raportin laativat Hiltunen ja Ervasti.

Kuva 1. Voimalanpaikka 3 hankealueen pohjoisosassa Pasattarenkankaalla. Länteen.

3. Perustietoa inventointialueesta

Tuulivoimapuiston hankealue on asumaton metsämaastoa, joka on pääosin metsätalouskäytössä. Havu- ja sekametsän lisäksi alueella sijaitsee myös harvapuustoisia alueita, ojitettuja- sekä avosoita ja muutamia lampia, kuten Maununlampi ja Ryngänlampi. Pohjoisosassa sijaitsee turvatuotantoaluetta. Alue on hyvin mäkistä. Alue rajautuu suurempien järvien väliselle alueelle, jonka länsipuolella sijaitsee Liesjärvi ja Haukijärvi ja itäpuolella Kauvanjärvi ja Suuri Ruokovesi. Hankealueella kulkee useita eri metsäautoteitä.

Suunnitellut sähkönsiirtoreitit sijaitsevat tuulivoimapuiston itä- ja kaakkoispuolilla, Kuopion kaupungin ja Siilinjärven sekä Lapinlahden kuntien alueella. Maastopiirteiltään sähkönsiirtoreitit muistuttavat tuulivoimapuistoaluetta. Vaihtoehtoiset sähkönsiirtoreitit sijoittuvat pääasiassa sekametsäalueille. Paikoitellen sähkönsiirtoreitit sijoittuvat isompien teiden, kuten Niemisjärventien ja Lamperilantien varsille. Sähkönsiirtoreitit on suunniteltu yhdistämään olemassa olevalle Fingridin Järvilinja-voimajohdolle.

Tutkimusalueen maaperä on kivikkoista. Etenkin tuulivoimapuiston hankealueella on suuria korkeuseroja. Hankealue sijoittuu korkeusvälille noin 123–194 m mpy. Suunnitellut sähkönsiirtoreittivaihtoehdot sijoittuvat korkeusvälille noin 110–175 m mpy.

Vanhimmat tarkastetut kartat tutkimusalueista ovat 1700-luvun lopulta, jolloin koko aluetta on kuvattu muun muassa Kuopion lääninkartassa vuonna 1780, Hirvijärven osalta vuosina 1777-1792 laaditulla isojakokartalla ja tuulivoimapuiston hankealueen osalta vuosina 1792-1793 laaditulla toimituskartalla. 1700-luvun lopun kartoille inventointialueille ei ole merkitty asutusta. Vuoden 1846 Maanangan ja Kuopion pitäjänkartoilla tuulivoimapuiston hankealueelle on merkitty kuusi torpanpaikkaa. Sähkönsiirtoreittien alueet on pitäjänkartoilla kuvattu pääosin asumattomina ja piirteettöminä. Hirvijärven eteläpuolelle eteläisemmän vaihtoehdon vaikutusalueelle on merkitty yksi talo. 1970-luvun peruskarttalehdillä hankealueella on merkitty useita tiloja ja peltoalueita Salokylän alueelle. Näitä ei kuitenkaan nykyisellä peruskartalla ole enää merkitty, lukuun ottamatta Kallio -nimistä tilaa.

Tuulivoimapuiston hankealueella ei tiettävästi ole aikaisemmin tehty arkeologisia tutkimuksia. Lähialueella arkeologisia inventointeja ovat tehneet ainakin Lauri Pohjakallio v. 1974 (Kuopion esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi), Jouko Aroaho ja Jouko Pukkila v. 1992 (Tervon esihistoriallisten kohteiden inventointi), Oili Forsberg v. 2002 (Maanangan kunnan arkeologinen inventointi), sekä Jussila ja Sepänmaa v. 2018 (Suovu-Palosen oyk-alueen muinaisjäännösinventointi) ja v. 2020 (Järvilinja-voimajohtolinjan arkeologinen inventointi).

Eteläisempi sähkönsiirtoreitin vaihtoehto kulkee sen itäosassa alueella, jossa Jussila ja Sepänmaa ovat inventoineet Suovu-Palosen osayleiskaavainventoinnin yhteydessä vuonna 2018.

Tuulivoimapuiston hankealueella ei sijaitse entuudestaan tunnettuja muinaisjäännöskohteita. Sähkönsiirtoreittien tunnetaan yksi kivikautinen löytöpaikka (kohde 5.20. *Leskelänlahti*), joka sijaitsee Hirvijärven pohjoispuolella, Niemiesjärventien eteläpuolella Leskelänlahden rannalla. Paikalta on löytynyt vihertävästä liuskeesta tehty kivikirves.

Inventoinnin valmistelutöissä hankealue arvioitiin potentiaalisesti erityisesti historiallisen ajan asutukseen ja elinkeinoon liittyville muinaisjäännöksille. Esihistoriallisen asutuksen kannalta topografialtaan potentiaalisimmat alueet sijaitsevat sähkönsiirtoreittien varrella Hirvijärven ja Haaringaisen rantojen läheisyydessä.

Kuva 2. Voimalanpaikka 32 alueen koillisosassa Porrassuon pohjoispuolella. Lounaaseen.

3. Menetelmät

Ennen maastotyövaihetta selvitettiin suunnitellun tuulivoimapuiston hankealueen ja sähkönsiirtoreittien vaikutusalueen läheisyydessä sijaitsevien muinaisjäännöskohteiden sijainnit ja muinaisjäännöstyyppit sekä alueen läheisyydessä tehdyt arkeologiset tutkimukset. Ensisijaisena lähteenä käytettiin muinaisjäännösrekisterin tietoja (kyppi.fi). Inventoinnin valmisteluvaiheessa käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen korkeusmalli hankealueen ja sähkönsiirtoreittien alueelta sekä niiden välittömästä läheisyydestä. Niistä pyrittiin paikantamaan arkeologisesti mielenkiintoisia maarakenteita sekä anomalioita, kuten tervahautoja, hiilimiiluja ja kuoppajäännöksiä. Inventoitavilta alueilta käytiin läpi myös GTK:n tuottama maaperäaineisto Maankamara-palvelusta.

Valmistelutöiden aikana tarkastettiin tutkimusaluetta kuvaavista vanhoista kartoista 1700-luvun lopun laaditut yleiskartta, isojakokartta, sekä toimituskartta. Lisäksi tarkastettiin vuonna 1846 laaditut pitäjänkartat sekä vuosien 1971–1972 peruskartat. Vanhoista kartoista etsittiin potentiaalisia muinaisjäännöskohteita, kuten talonpaikkoja, torppia, sekä pitäjien- ja kylienrajoja.

Inventoinnin maastotyöt tehtiin seitsemän päivän aikana 23.-31.10.2023. Inventoinnissa huomiottiin eri-ikäiset ja -tyyppiset arkeologiset kohteet ja tarkastettiin muinaisjäännösten löytymisen kannalta eri tavoin (lidar, maastokartta, maaperäkartta, vanhat kartat, maastohavainnot) potentiaalisiksi arvioituja paikkoja.

Inventointimetodina oli silmämääräinen havainnointi. Hankealueella tarkastettiin suunnitellut voimalanpaikat sekä sähköasemapaikat ja niiden lähialueita. Sähkönsiirtoreittien varrelta arkeologisesti potentiaalisiksi arvioituja metsäisiä osuuksia tarkastettiin pääosin noin sadan metrin etäisyydellä reitin keskiosan molemmiin puoliin. Potentiaalisissa kohdissa tutkimusalueella tehtiin maaperäkairauksia sekä pieniä koepistoja lapiolla. Arkeologisesti potentiaalityltään vähäisemmiksi arvioidut alueet, kuten suot ja ojitetut kosteikot jätettiin pienemmälle huomioille ja niitä tarkastettiin osaksi ainoastaan teiltä ja poluilta käsin.

Muinaisjäännöskohteet ja inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla valokuvia sekä tallentamalla tehdyt havainnot ja kuljetut reitit käsiGPS-paikantimella (Garmin GPSmap 66i ja Garmin Montana 610, tarkkuus +/- 5 - 10 m). Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina.

Kuva 3. Voimalanpaikka 21 alueen keskiosassa Kytökankaan pohjoispuolella. Itään.

Kuva 4. Sähkönsiirtoreitin vaikutusalueetta Hernemäen eteläpuolella. Lounaaseen.

4. Tulokset

Tuulivoimapuiston hankealueelta tavattiin 17 muinaisjäännöskohdetta, joista viittä ehdotetaan kiinteiksi muinaisjäännöksiksi ja 12 muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Kiinteät muinaisjäännökset (kohteet 5.1.–5.5.) ovat historiallisen ajan hiilimiiluja, joita sijaitsee kussakin kohteessa 2-3 kappaletta. Muut kulttuuriperintökohteet (kohteet 5.7.–5.18.) ovat historiallisen ajan ja/tai 1900-luvun viljely/raivausröykkiöalueita. Röykkiöalueilta löydettiin myös talonpohjia, kiviaitoja, sekä kuoppajäännöksiä. Muut kulttuuriperintöpaikannettiin joko vuoden 1846 pitäjänkartalta tai vuosien 1971–1972 peruskartoilta. 1700-luvun lopun kartoilla näillä alueilla ei ole ollut asutusta. Röykkiökohteiden arvioitiin liittyvän historiallisen tai modernin ajan asutukseen alueella.

Suunniteltujen sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tavattiin kaksi muinaisjäännöskohdetta, joista yhtä ehdotetaan kiinteäksi muinaisjäännökseksi ja yhtä muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Kiinteä muinaisjäännös (kohde 5.6. *Hevonperseenmäki*) on ajoittamaton kaskiröykkiöalue, joka koostuu useista pienistä maakiven päälle kasatuista kaskiröykkiöistä. Vanhoille kartoille kohdalle ei ole merkitty asutusta tai viljelysalueita. Muu kulttuuriperintökohde (kohde 5.19. *Tiirikkala*) koostuu viljelyröykkiöistä. Näiden kohdalle on pitäjänkartalle merkitty talo sekä peltoalueita.

Inventoinnin aikana tarkastettiin pohjoisemman suunnitellun sähkönsiirtoreitin varrella sijaitseva tunnettu kivikautinen löytöpaikka (kohde 5.20. *Leskelänlahti*). Löytöpaikka sijaitsee entisellä peltoalueella, lounaaseen laskevalla rinteellä Hirvijärven rannalla. Alueelta otettiin maakairanäytteitä sekä tehtiin lapionpistoja, joissa ei havaittu merkkiä muinaisjäännöksestä.

Eteläisemmän sähkönsiirtoreittivaihtoehdon varrelta tavattiin 1900-luvun lopulle ajoittuvat peltoröykkiöalue, jossa on suurikokoisista kivistä kasattuja röykkiöitä ja kiviaitoja (muu kohde 5.21. *Vasikkapuro*).

Inventoinnin jälkeen hankealueelta ja sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tunnetaan 21 muinaisjäännöskohdetta, joista kuusi on kiinteitä muinaisjäännöksiä, 13 muita kulttuuriperintökohteita, yksi löytöpaikka ja yksi muu kohde.

Tuulivoimapuiston hankealueelta havaitut kiinteät muinaisjäännökset sijaitsevat vähintään noin 155 metrin etäisyydellä suunniteltujen voimaloiden paikoista. Kiinteistä muinaisjäännöksistä kohteet 5.2. *Ryngänlehto*, 5.3. *Peiponkangas 1* ja 5.4. *Peiponkangas 2* sijaitsevan noin 7-20 metrin päässä olemassa olevista metsäautoteistä. Tuulivoimapuiston alueelle suunniteltu voimalanpaikka 14 sijoittuu muu kulttuuriperintökohde 5.7. *Maununmäki* viljelyröykkiöalueen keskellä. Voimalanpaikat 22, 28 ja 29 sijoittuvat muu kulttuuriperintökohteiden 5.12 *Väliaho*, 5.13. *Välimäki* ja 5.14. *Junnunmäki* viljelyröykkiöalueiden välittömään läheisyyteen.

Pohjoisempi suunniteltu sähköasemapaikka sijoittuu muu kulttuuriperintökohteen 5.17. *Joppila* viljelyryötkiöalueen keskelle.

Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin alueelle sijoittuu kiinteä muinaisjäännös 5.6. *Hevonperseenmäki* ja tunnettu löytöpaikka 5.20. *Leskelänlahti*. 5.6. *Hevonperseenmäen* pohjoisempi alue sijoittuu noin 35 metriä keskilinjasta koilliseen ja eteläisempi alue noin 50 metriä 50 metriä lounaaseen keskilinjasta. 5.20. *Leskelänlahti* sijoittuu noin 80 metriä keskilinjasta kaakkoon.

Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin alueelle sijoittuu yksi muu kulttuuriperintökohde 5.19. *Tiirikkala* ja muu kohde 5.21. *Vasikkapuro*. 5.19 *Tiirikkala* sijoittuu lähelle keskilinjaa ja 5.21. *Vasikkapuro* sijoittuu kokonaan linjan vaikutusalueelle.

Muut tuulivoimapuiston hankealueelta ja sähkönsiirtoreiteiltä havaitut muinaisjäännöskohteet sijoittuvat vähintään noin 200 metrin etäisyydellä suunnitelluista voimalapaikoista tms. nyt tiedossa olleista muuttuvan maankäytön alueista.

Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti

Heilu Oy

21.12.2023 Oulu

Kohdeluettelo

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Palokangas	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	uusi kohde
2	Ryngänlehto	Tervo	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	uusi kohde
3	Peiponkangas 1	Tervo	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	uusi kohde
4	Peiponkangas 2	Tervo	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	uusi kohde
5	Heinäsuu	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	uusi kohde
6	Hevonperseenmäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	kaskiröykkiöt	ajoittamaton	uusi kohde
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteet						
7	Maununmäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, kivistykenteet	viljelyröykkiöt, kiviaidat	1900-luku, historiallinen	uusi kohde
8	Lahokas	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivistykenteet, maarakenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat, kuopat	1900-luku, historiallinen	uusi kohde
9	Heinäjoki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	historiallinen	uusi kohde
10	Kallio	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	1900-luku, historiallinen	uusi kohde
11	Melnaviita torppa	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	viljelyröykkiöt, talonpohjat	historiallinen	uusi kohde
12	Väliaho	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	viljelyröykkiöt, talonpohjat	1900-luku, historiallinen	uusi kohde
13	Välimäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivistykenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat	1900-luku, historiallinen	uusi kohde
14	Junnunmäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivistykenteet, maarakenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat, kuopat	historiallinen	uusi kohde
15	Sahinmäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivistykenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat	1900-luku, historiallinen	uusi kohde
16	Juurikkapuron torppa	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, maarakenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kuopat	historiallinen	uusi kohde
17	Joppila	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivistykenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat	historiallinen	uusi kohde
18	Ruunapuron torppa	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	historiallinen	uusi kohde
19	Tiirikkala	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	historiallinen	uusi kohde
LÖYTÖPAIKAT						
20	Leskelänlahti	Kuopio	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	1000016687
MUUT HAVAINNOT						
21	Vasikkapuro	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt, kiviaidat	1900-luku	

5. Muinaisjäännöskohteet (*uusi kohde)

Kiinteät muinaisjäännökset

5.1. Palokangas*

Nimi:	Palokangas
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6989938 E 505542 z 142
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/Hiilimiilun 2 koordinaatit

Inventointi 2023: Pasattarentiestä noin 400 metriä lounaaseen, Palokangas -nimisellä metsäsaarekkeelle ojitetun suon ympärillä sijaitsee kolme hiilimiilua. Ne erottuvat selvästi ympäristöstä heinittyneinä matalina kumpareina. Ne ovat paikallaan pohjois-etelä suuntaisesti. Alueella kasvaa kuusi- ja koivuvaltaista talousmetsää.

Näistä pohjoisin, Miilu 1 (N 6989962 E 505553) on halkaisijaltaan noin 20 metriä. Miilulla on korkeutta noin 0,5 metriä. Sen ympärillä kulkee katkoviivamainen kaivanto, joka on noin 1 metrin leveä ja syvimmillään noin 0,8 metriä. Miilun keskiosasta otetusta kairauksesta havaittiin hiilensekaista maata.

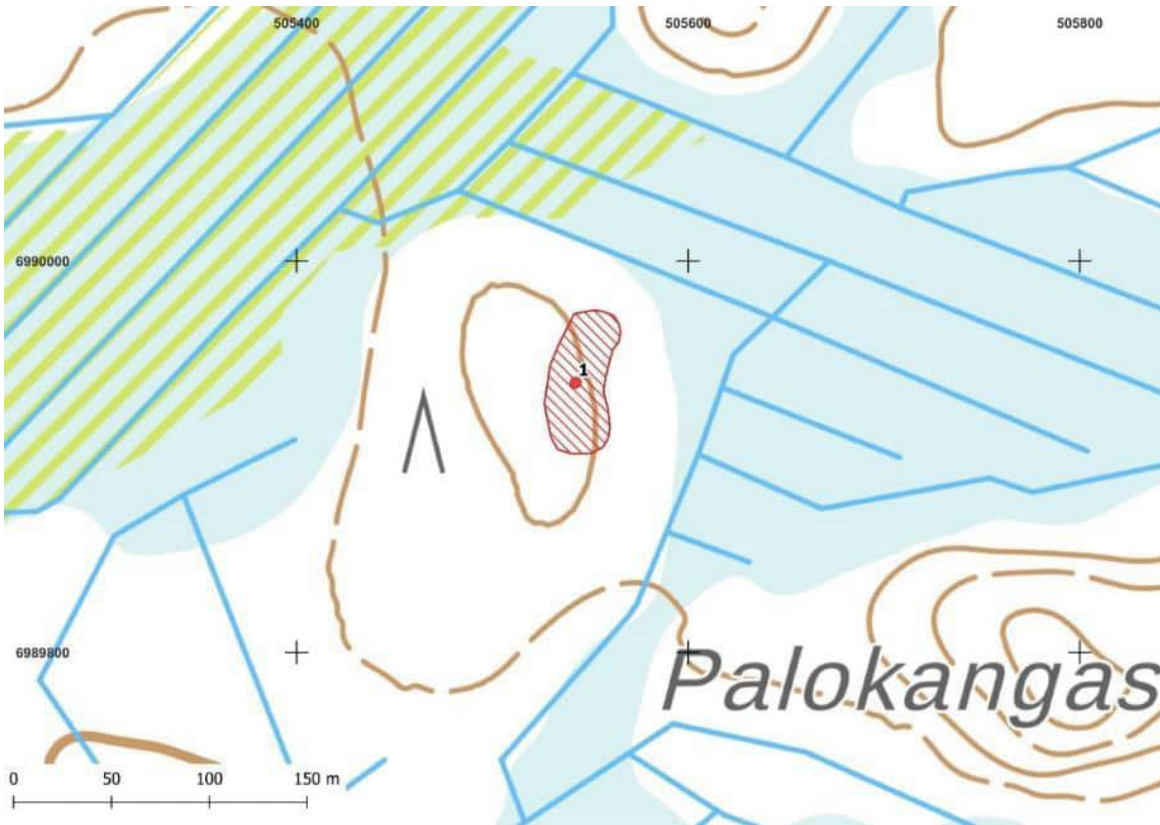
Keskimäinen, Miilu 2 on myös halkaisijaltaan noin 20 metriä. Ympärillä kulkeva kaivanto on yhtenäisempi verrattuna Miiluun 1. Se on noin 1,1 metriä leveä ja syvimmillään noin 0,7 metriä. Eteläisin Miilu 3 (N 6989919 E 505544) on samanlainen kuin Miilu 2.

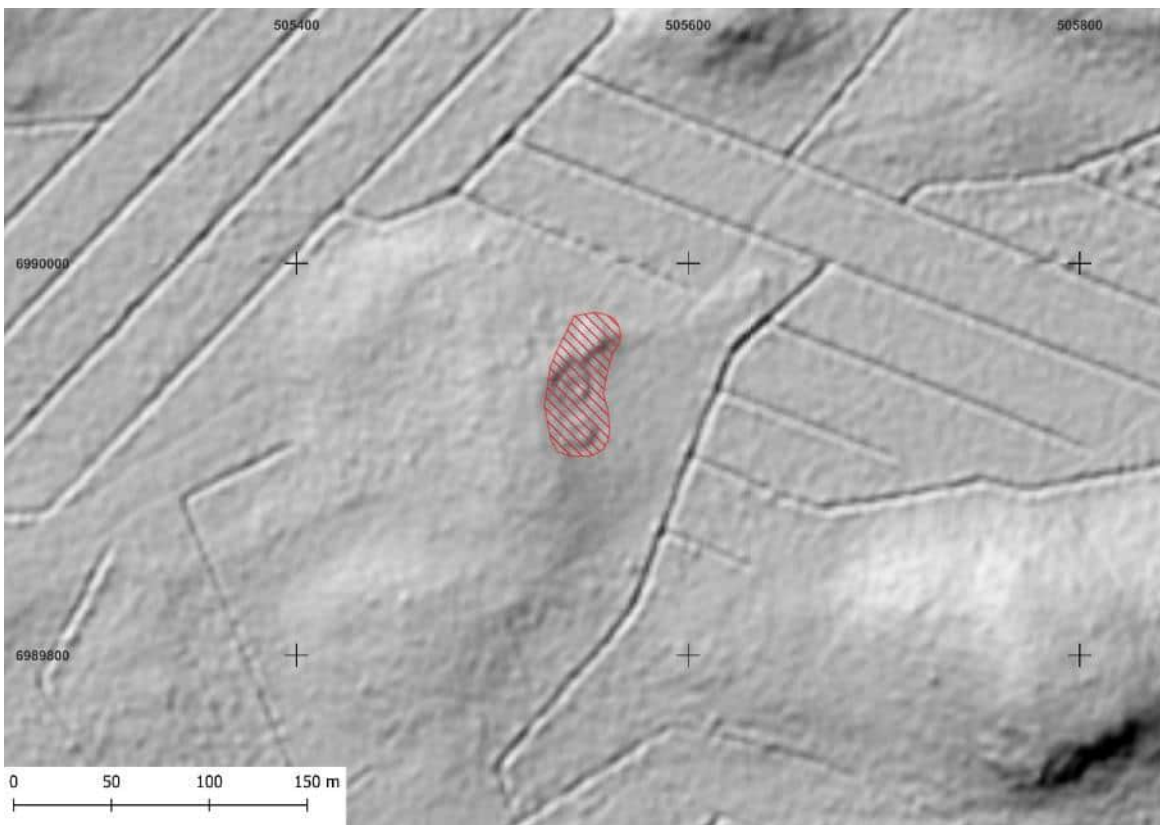
Kuva 5. Miilu 1. Etelään.

Kuva 6. Miilu 2. Luoteeseen.

Kartta 13. Palokankaan kohdekartta. Kohde on esitetty punaisella pisteellä ja muinaisjäännösalue punaisella rasterilla.

Kartta 14. Kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

5.2. Ryngänlehto*

Nimi:	Ryngänlehto
Kunta:	Tervo
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6987798 E 505438 z 140
Koordinaattiselite:	GPS/Hiilimiilu 1 koordinaatit

Inventointi 2023: Noin 40 metriä metsäautotien koillispuolella sijaitsee kaksi samankokoista hiilimiilua. Miilut ovat halkaisijaltaan noin 20 metriä. Molemmissa erottuu valli, joka on noin 2-3 metriä leveä ja 0,7 metriä korkea. Miilut ovat keskiosasta hieman painanteella ja metsittyneitä. Hiilimiilun 1 pohjalle tehtiin lapionpisto, jossa havaittiin hiiltä.

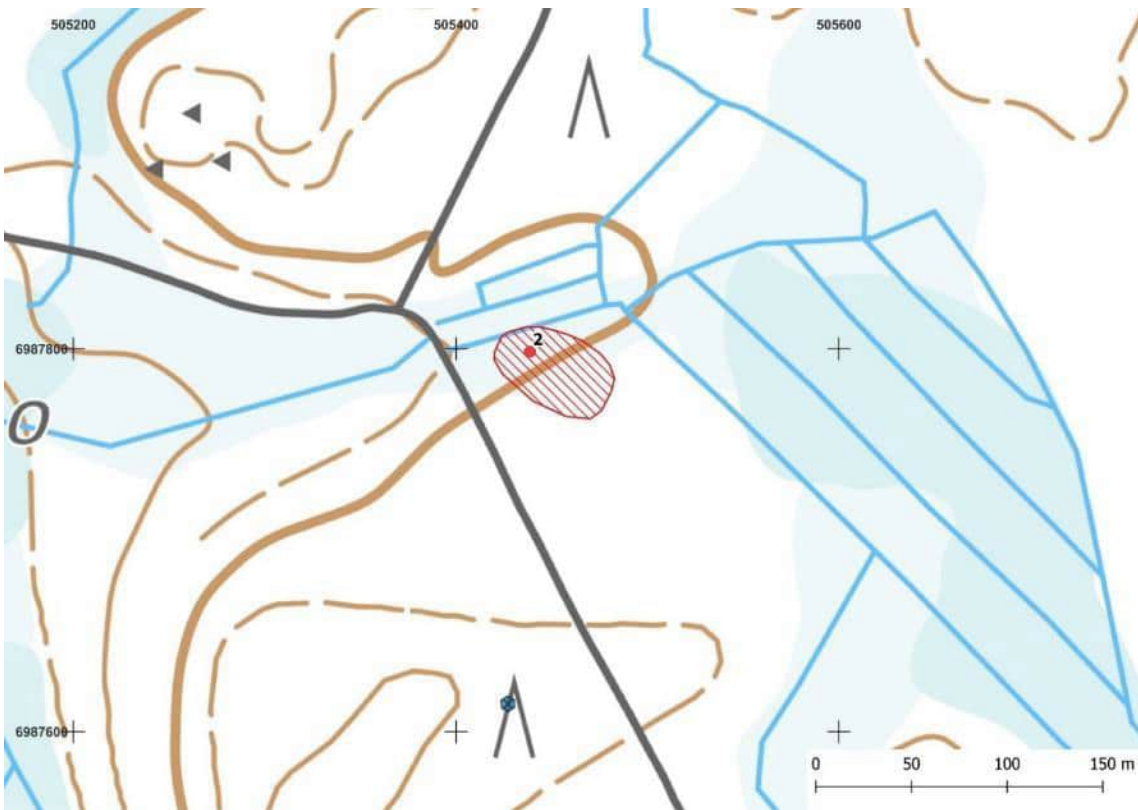
Hiilimiilun 2:n (N 6987792 E 505458) vallin luoteis- ja kaakkoisreunoissa näkyy aukko, joka on ilmeisesti läpi ajaneen metsäkoneen tekemä. Myös miilun 1 vallissa näkyy pieni aukko luoteisosassa.

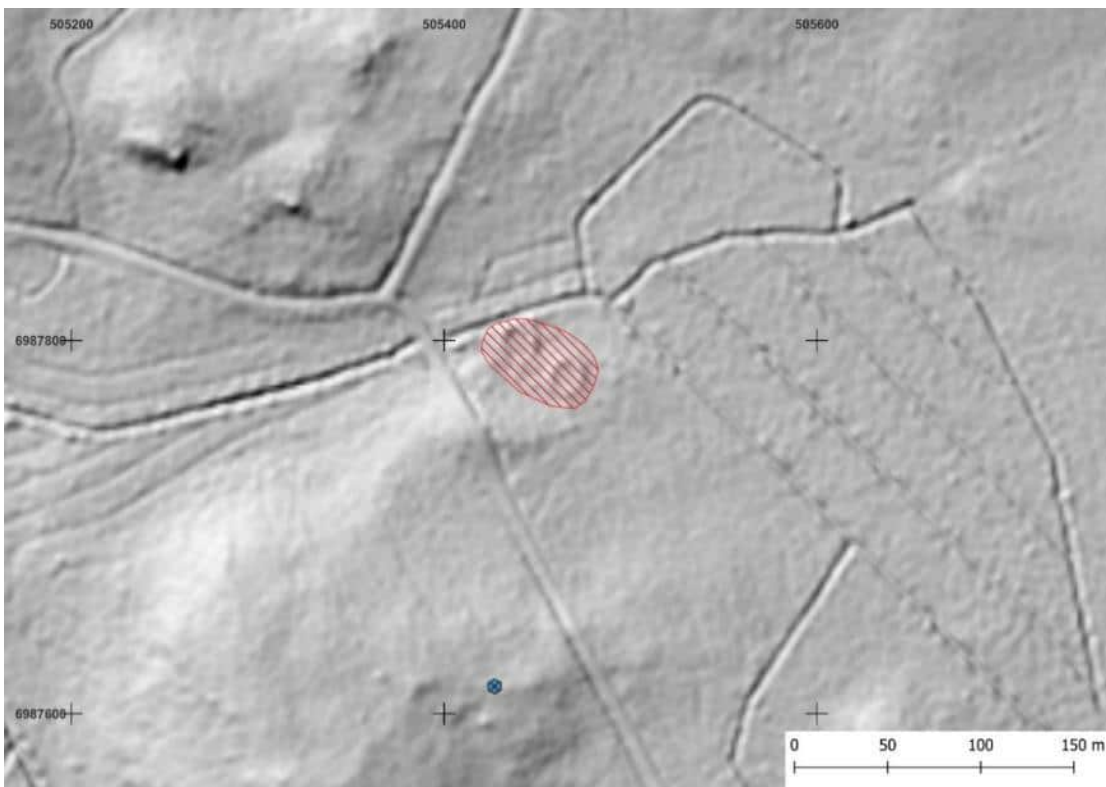
Kuva 7. Lapiro on asetettu hiilimiilun 1 pohjalle. Luoteeseen.

Kuva 8. Hiilimiilun 2 valli erottuu kuusikon taustalla. Itään.

Kartta 15. Ryngänlehdon hiilimiilujen kohdekartta. Kohde on esitetty punaisella pisteellä ja muinaisjäännösalue punaisella rasterilla. Sinisellä pisteellä on merkitty suunniteltu voimalanpaikka.

Kartta 16. Hiilimiilut erottuvat hyvin MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

5.3. Peiponkangas 1*

Nimi:	Peiponkangas 1
Kunta:	Tervo
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6987086 E 506038 z 140
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/Hiilimiilun 1 koordinaatit

Inventointi 2023: Metsäautotien eteläpuolella sijaitsee kaksi maastossa hankalasti erottuvaa hiilimiilua. Alueella kasvaa tiheää kuusivaltaista nuorta kasvatusmetsää. Alueen maaperää on muokattu. Etäisyys tieltä hiilimiilu 1:n keskiosaan on noin 20 metriä.

Molemmat hiilimiilut ovat halkaisijaltaan noin 20 metriä. Kummatkin miilut ovat vaurioituneet ilmeisesti alueella tehdyn maanmuokkauksen yhteydessä, ja erityisesti hiilimiilujen valli erottuu monin paikoin huonosti. Hiilimiilujen pohjalta otettiin maakairanäytteet, joissa näkyi selkeästi hiiltä.

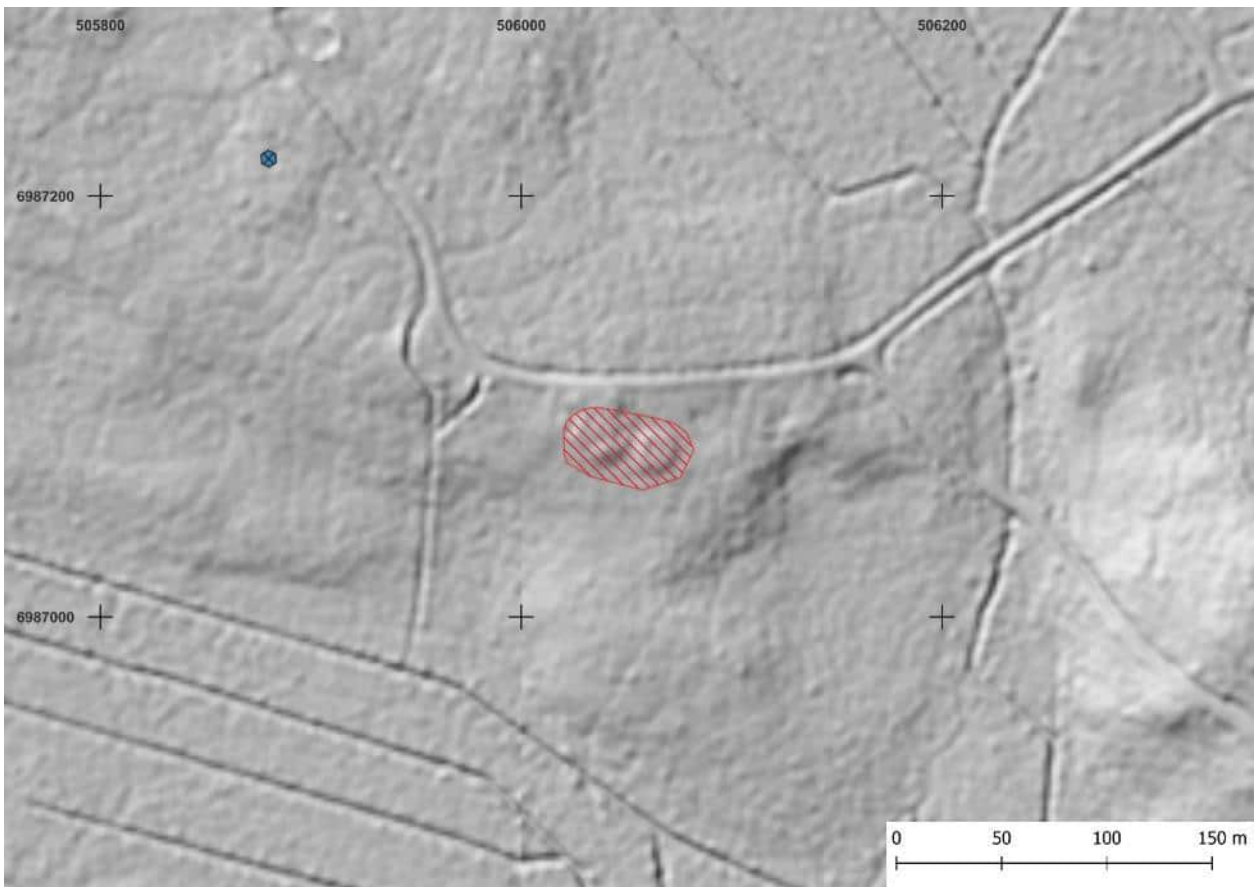
Hiilimiilu 2 koordinaatit: N 6987080 E 506065

Kuva 9. Jussi-Pekka Hiltunen seisoo hiilimiilun 1 vallilla. Luoteeseen.

Kartta 17. Peiponkangas 1 kohdekartta. Kohde on esitetty punaisella pisteellä ja muinaisjäännösalue punaisella rasterilla. Sinisellä pisteellä on merkitty suunniteltu voimalanpaikka.

Kartta 18. Peiponkangas 1 hiilimiilut MML:n korkeusmallissa (rinnevarjoste).

5.4. Peiponkangas 2*

Nimi:	Peiponkangas 2
Kunta:	Tervo
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6987116 E 506617 z 144
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/Hiilimiilun 1 koordinaatit

Inventointi 2023: Välittömästi metsäautotien lounaispuolella sijaitsee kolme hiilimiilua. Miilut ovat samankokoisia ja ulkomuodoltaan yhtenäisiä. Halkaisijaltaan ne ovat noin 15 metriä. Miilujen valli erottuu monin paikoin epäselvästi.

Kahden itäisemmän miilun välinen etäisyys noin kolme metriä. Miilujen keskiosa on hieman painanteella ja niiden päällä kasvaa kuusia. Hiilimiilujen ympärillä on 0,5–1,5 syvyisiä kaivantoja, jotka ilmeisesti liittyvät miilujen käyttöön tai rakentamiseen. Hiilimiilun 2 koordinaatit N 6987128 E 506635.

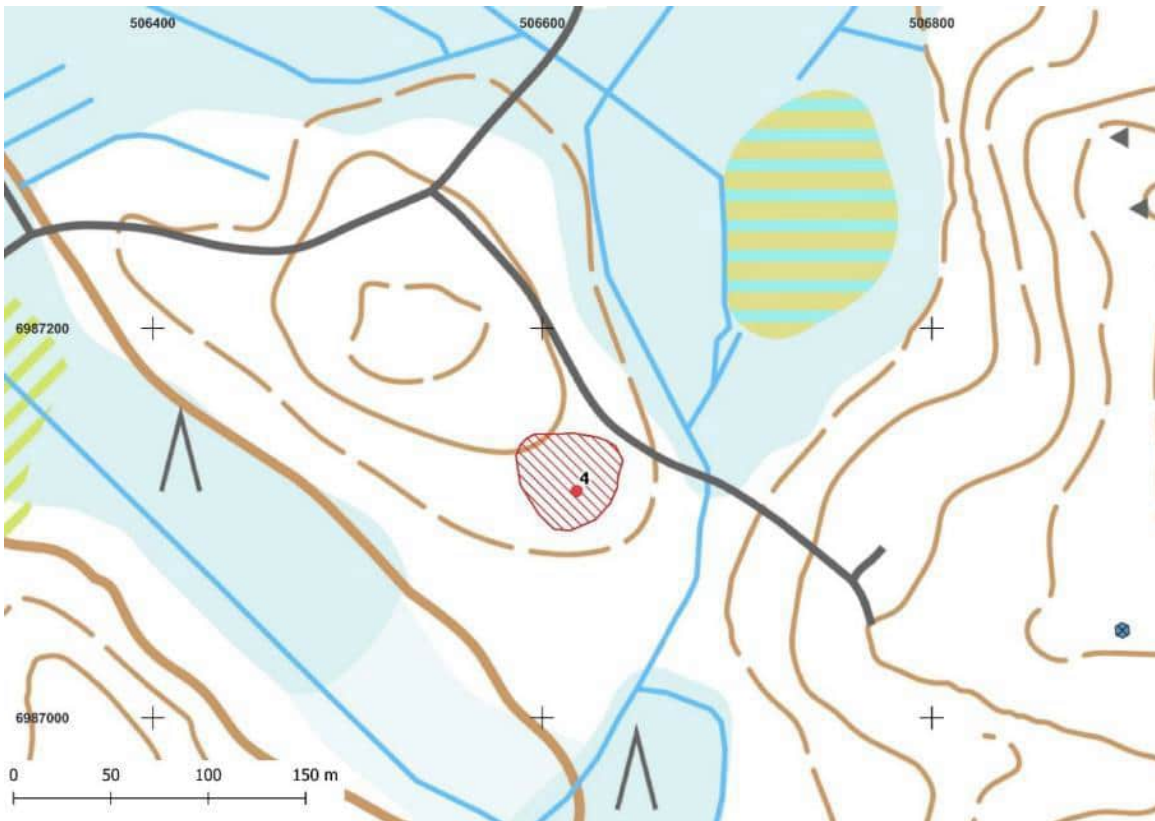
Hiilimiilu 3 sijaitsee välittömästi toisten miilujen länsiluoteispuolella. Hiilimiilun valli on heikosti erottuva ja keskiosa tasainen. Miilun ympärillä erottuu kaivantoja. Hiilimiilun 3 koordinaatit ovat N 6987126 E 506600.

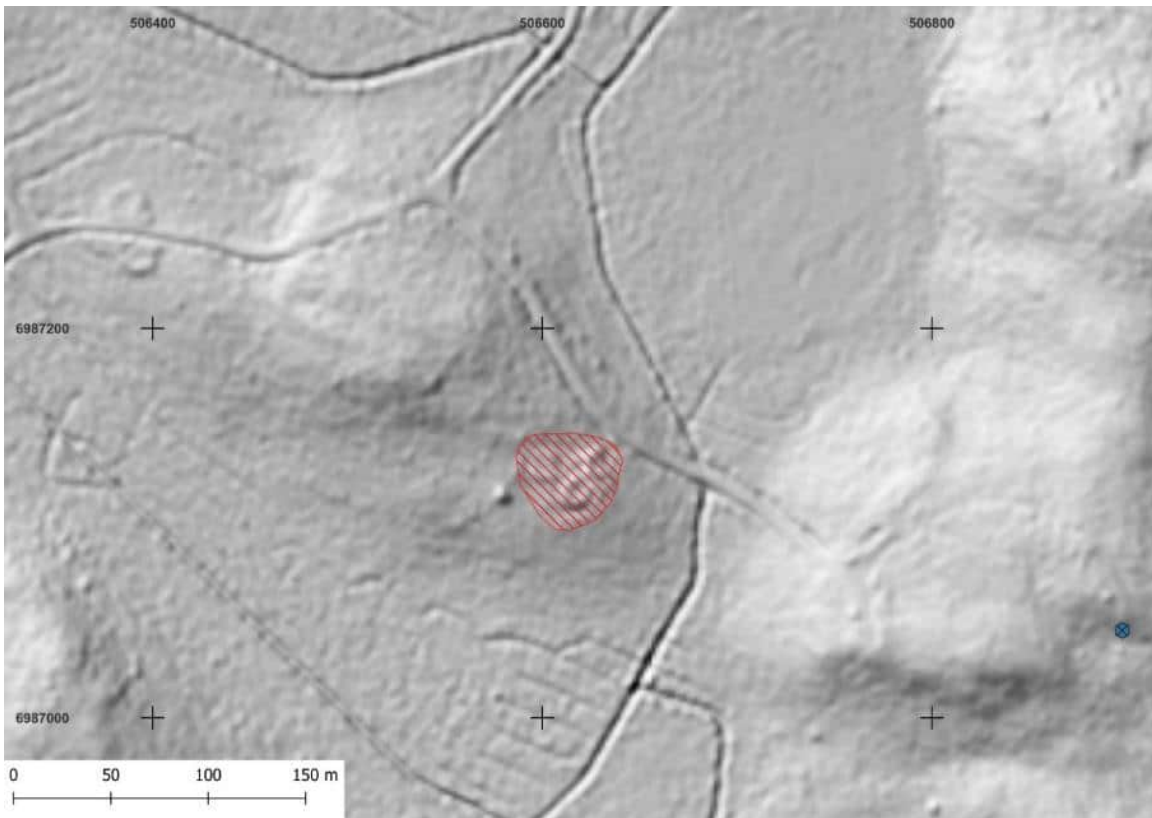
Kuva 10. Hiilimiilun 1 laakea pohja erottuu selvästi. Länteen.

Kuva 11. Lapio on asetettu hiilimiilun 2 pohjalle. Koilliseen.

Kartta 19. Peiponkangas 2 kohdekartta. Kohde on esitetty punaisella pisteellä ja muinaisjäännösalue punaisella rasterilla. Sinisellä pisteellä on merkitty suunniteltu voimalanpaikka.

Kartta 20. Hiilimiilut erottuvat MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste). Miilun 3 valli on heikosti erottuva.

5.5. Heinäsuo*

Nimi:	Heinäsuo
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6989206 E 508327 z 129,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/Hiilimiilun 1 koordinaatit

Inventointi 2023: Heinäsuo -nimisen turvetuotantoalueen etelä- sekä länsipuolella, ojitetun suon ympärillä kuusi- ja mäntyvaltaisessa talousmetsässä sijaitsee kaksi hiilimiilua. Ne sijaitsevat saarekkeen länsiosassa ja erottuvat maastossa muuta ympäristöä korkeampina matalina kumpareina.

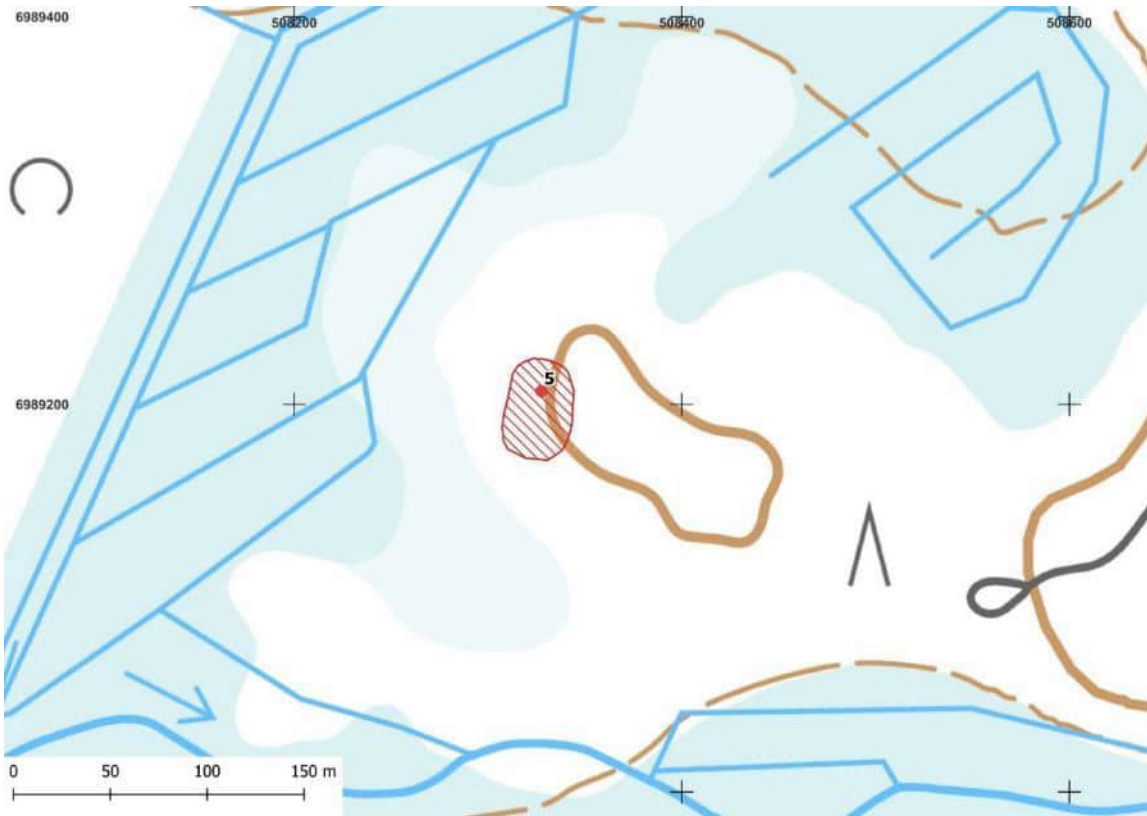
Miilu 1 on halkaisijaltaan noin 13 metriä ja sen ympärillä erottuu noin 1,5 metriä leveä valli. Miilulla on korkeutta noin 0,4 metriä. Sen keskiosa on tasainen. Miilu 2 (N 6989191 E 508327) on halkaisijaltaan noin 15 metriä ja sen ympärillä oleva valli on noin 1,5 metriä leveä. Korkeutta miilulla on noin 0,3 metriä. Miilun keskiosa on hieman suppilomainen ja sen syvyys on noin 0,3 metriä. Molempien miilujen keskiosaan tehtiin lapionpistot, josta havaittiin mustaa hiilen- ja noensekaista maata. Miilut ovat noin 2 metrin päässä toisistaan.

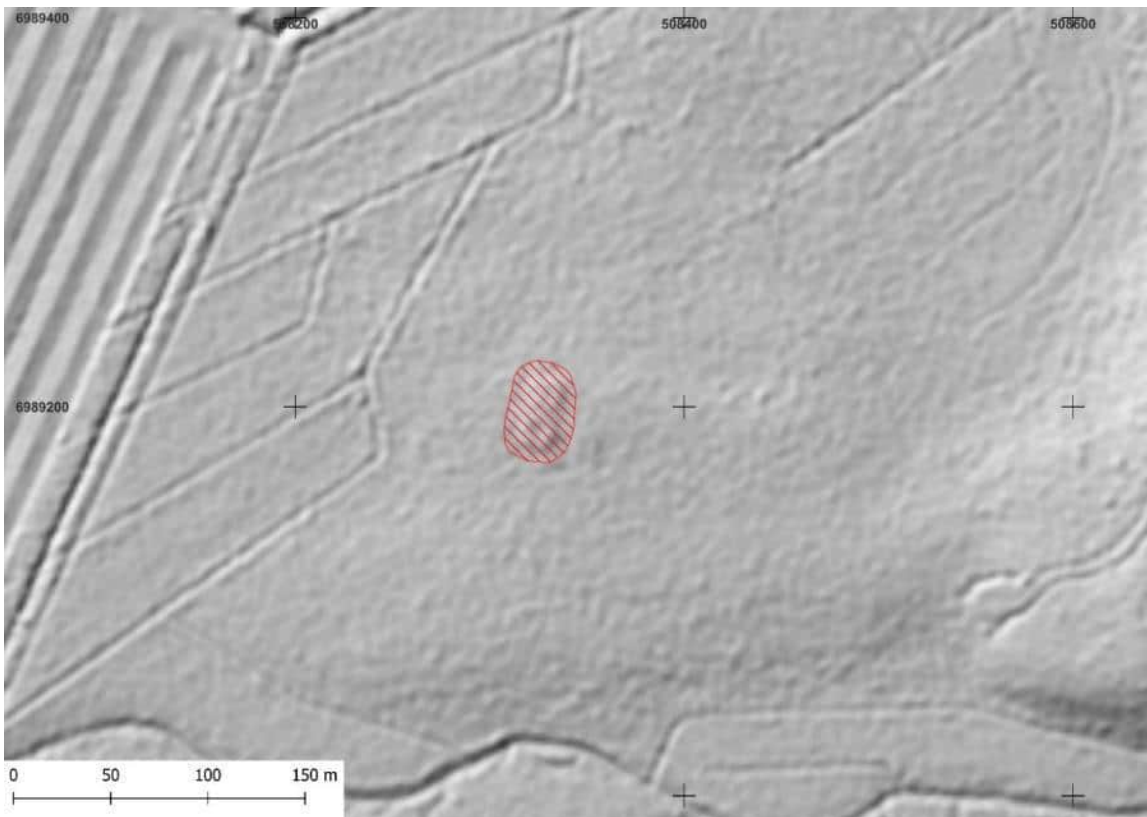
Kuva 12. Jaakko Ervasti seisoo miilun 1 keskellä. Etelään.

Kuva 13. Lapon on pystyssä miilun 2 pohjalla. Etelään.

Kartta 21. Heinäsuon hiilimiilujen kohdekartta. Kohde on esitetty punaisella pisteellä ja muinaisjäännösalue punaisella rasterilla.

Kartta 22. Hiilimiilut erottuvat MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

5.6. Hevonperseenmäki*

Nimi:	Hevonperseenmäki
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, kaskiröykkiöt
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6984836 E 515599 z 103
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/pohjoisemman alueen keskikoordinaatit

Inventointi 2023: Hirvijärven koillispuolella, Niemisjärventiestä noin 80 metriä etelään sijaitsee viisi maakivien päälle ladottua kivistä rökkiötä (röykkiöt 1-5). Maakivien halkaisija on noin 1-1,5 metriä ja korkeus ladottujen kivien kanssa noin 0,5-1 metriä. Maakivien päälle kasatut kivet ovat kooltaan noin ihmisen päänkokoisia ja tätä pienempiä. Kivet ovat suurimmaksi osaksi sammaleen peitossa. Edellä mainitusta alueesta noin 130 metriä etelään havaittiin myös kolme maakivien päälle ladottua kivistä rökkiötä (röykkiöt 6-8). Näiden alueiden välistä ei kivistä rökkiötä havaittu. Alue kasvaa harvennettua kuusimetsää ja alueella on paljon maakiviä. Alueelta havaitut maakivien päälle ladotut kivet ovat mahdollisesti kaskiröykkiöitä. Röykkiöiden havaitseminen ympäristöstä on hankalaa ja on mahdollista, että rökkiöitä on alueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä enemmänkin.

Vuosina 1777-1792 laaditulle Hirvijärven isojakokartalle, vuoden 1846 pitäjänkartalle ja vuoden 1971 peruskartalle alueelle on merkitty metsää, mitä se on nykyisin. *Leskelänlahti* -niminen kivikautinen irtolöytöpaikka sijaitsee pohjoisemmasta rökkiöalueesta noin 280 metriä länteen.

Röykkiö 1 koordinaatit: N 6984854 E 515588
 Röykkiö 2 koordinaatit: N 6984852 E 515592
 Röykkiö 3 koordinaatit: N 6984832 E 515573
 Röykkiö 4 koordinaatit: N 6984812 E 515603
 Röykkiö 5 koordinaatit: N 6984838 E 515624
 Röykkiö 6 koordinaatit: N 6984680 E 515575
 Röykkiö 7 koordinaatit: N 6984680 E 515575
 Röykkiö 8 koordinaatit: N 6984674 E 515604

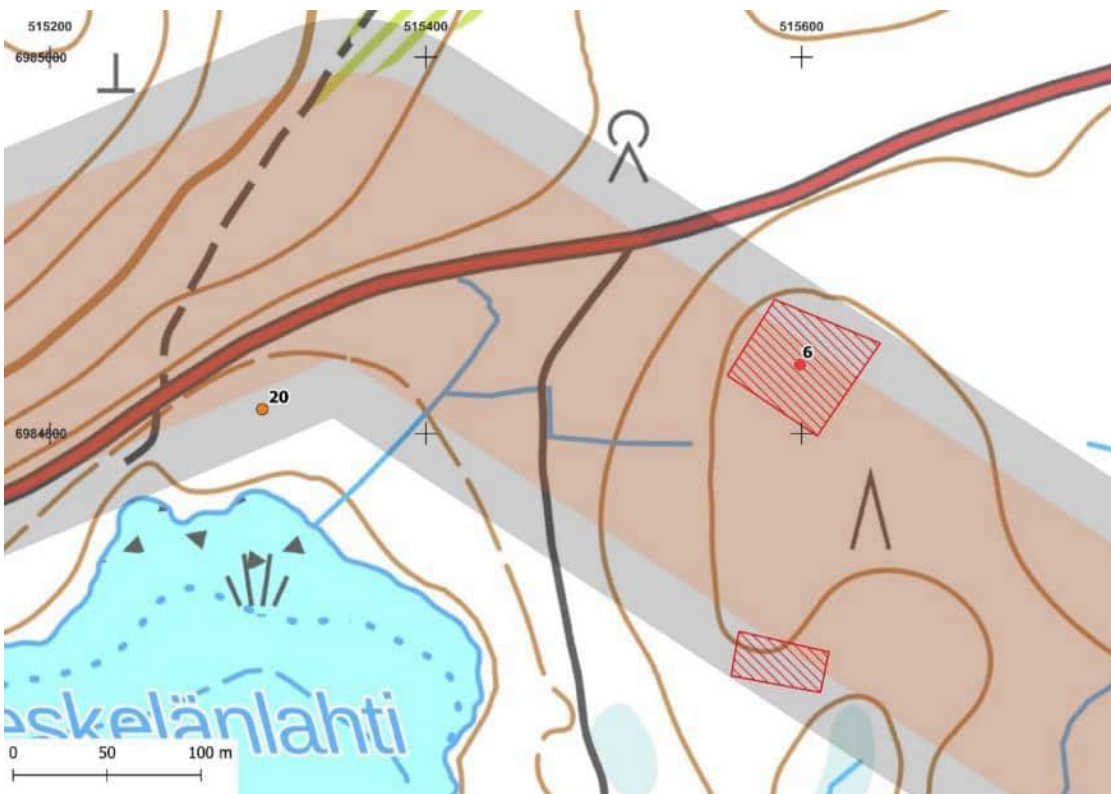
Kuva 14. Osa maakivien päälle ladotuista kivistä oli täysin sammaleen peitossa. Mahdollinen kaskiröykkiö pohjoisemmalla alueella. Etelään.

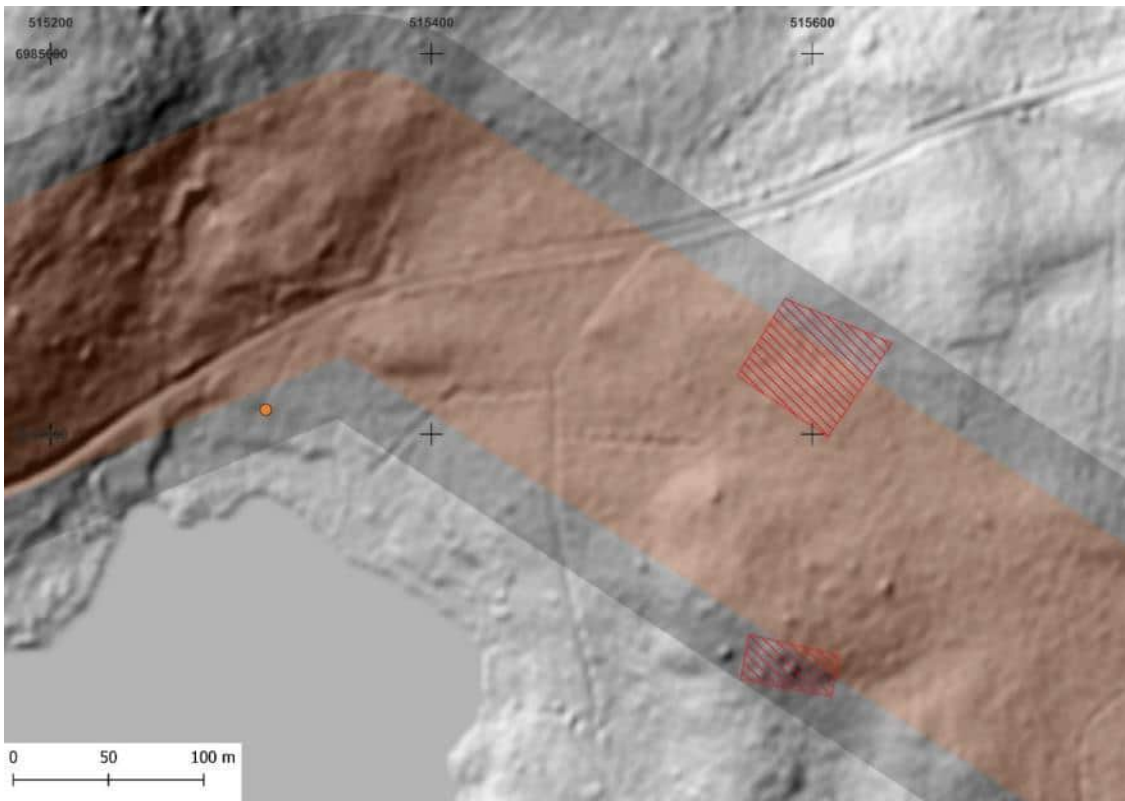
Kuva 15. Pohjoisemmalta alueelta havaittu mahdollinen kaskiröykkiö. Länteen.

Kuva 16. Eteläisemmältä alueelta havaittu mahdollinen kaskiröykkiö. Pohjoiseen.

Kartta 23. Kohteet 6 ja 20 esitettynä kartalla. Kohde 6 (kiinteä muinaisjäännös) on merkitty punaisella pisteellä ja kohteen aluerajaus punaisella rasterilla. Kohde 20 (löytöpaikka) on merkitty oranssilla pisteellä. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty oranssilla viivalla.

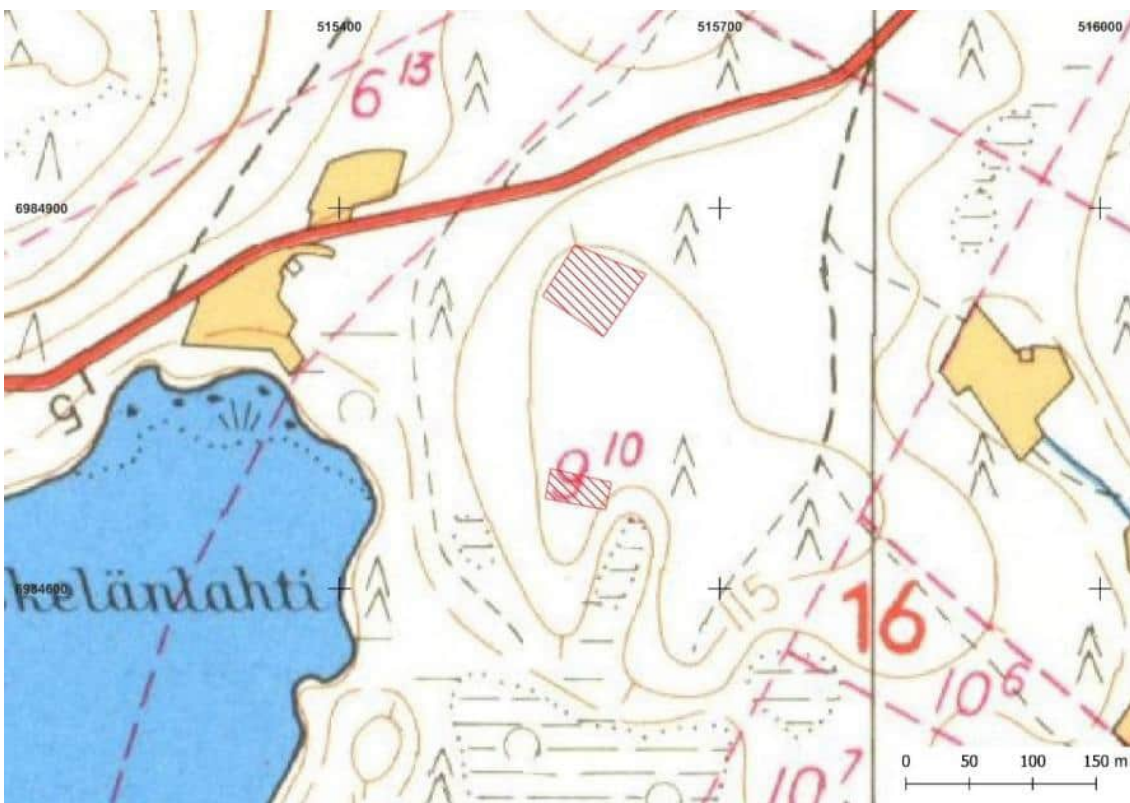
Kartta 24. Kohteet esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

Kartta 25. Ote vuosina 1777-1792 laaditusta isojakokartasta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 26. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 27. Ote vuoden 1971 peruskartalta.

Muut kulttuuriperintökohteet

5.7. Maununmäki*

Nimi:	Maununmäki
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt kivirakenteet, kiviaidat
Ajoitus:	1900-luku, historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6988529 E 507006 z ylin 195
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskipiste

Inventointi 2023: Maununlammen itäpuolella, Maununmäellä on useita kymmeniä erikokoisia viljely/raivausröykkiöitä noin 420 x 120 metrin kokoisella alueella. Röykkiöiden halkaisija vaihtelee noin 1-4 metrin välillä. Röykkiöt painottuvat Maununmäen korkeimmalle kohdalle sekä osaksi myös mäen reunoille. Etelä-länsi ja itäreunoilla alue rajautuu raivatuista kivistä tehtyihin aitoihin. Alue on erittäin tiheää pusikkoa ja vahvasti heinittynyt. Varsinkin pienempien röykkiöiden havaitseminen alueella on hankalaa.

Vuoden 1972 peruskartalle Maununmäelle on merkitty seitsemän rakennusta. Vuoden 1792-1793 toimituskartalla ja vuoden 1846 pitäjänkartalla alue on ollut asumaton. Alueelta havaitut röykkiöt ja kiviaidat liittyvät todennäköisesti Maununmäen 1900-luvun asutukseen. Tarkempaa ajankohtaa tilan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole perustettu kuitenkaan ennen vuotta 1846. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

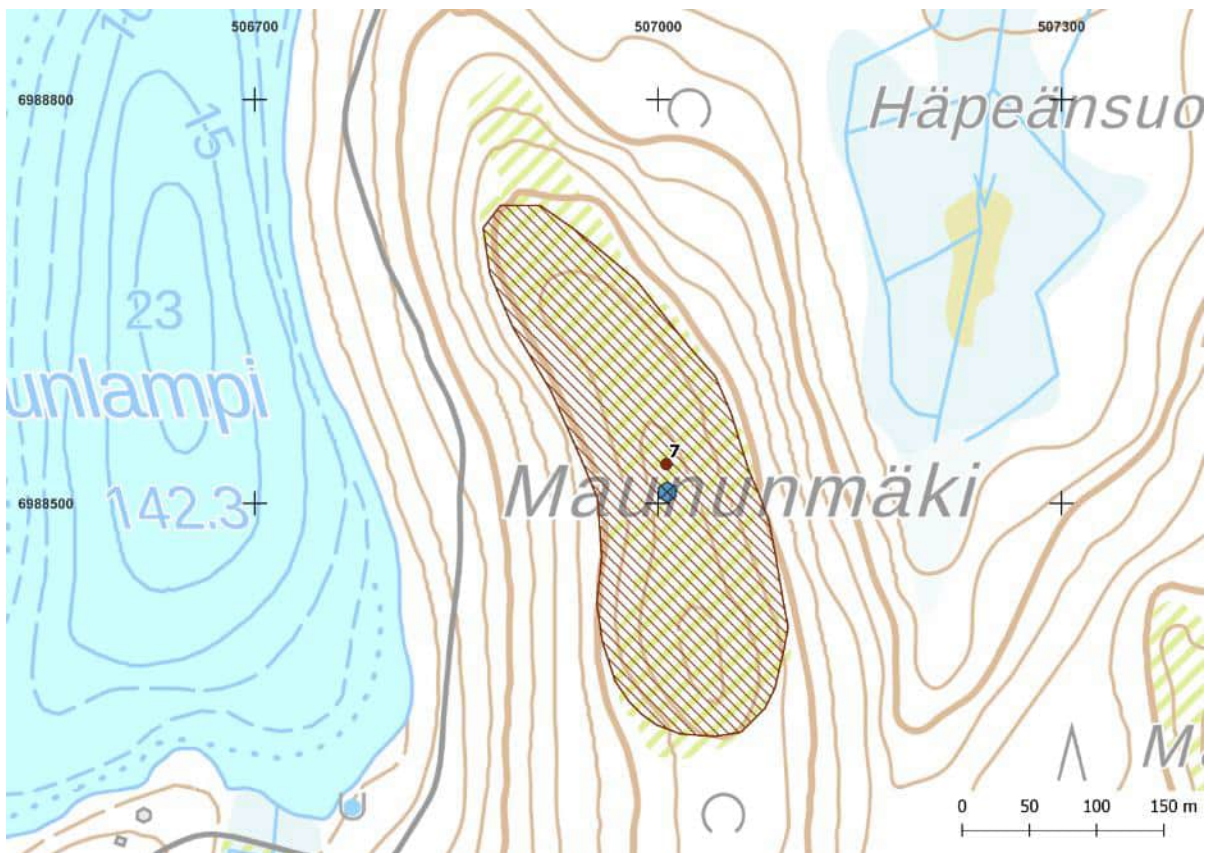
Kuva 17. Yleiskuva Maununmäeltä. Pohjoiseen.

Kuva 18. Kiviröykkiö Maunumäen eteläosassa. Itään.

Kuva 19. Kivaitaa Maununmäen länsiosassa. Itään.

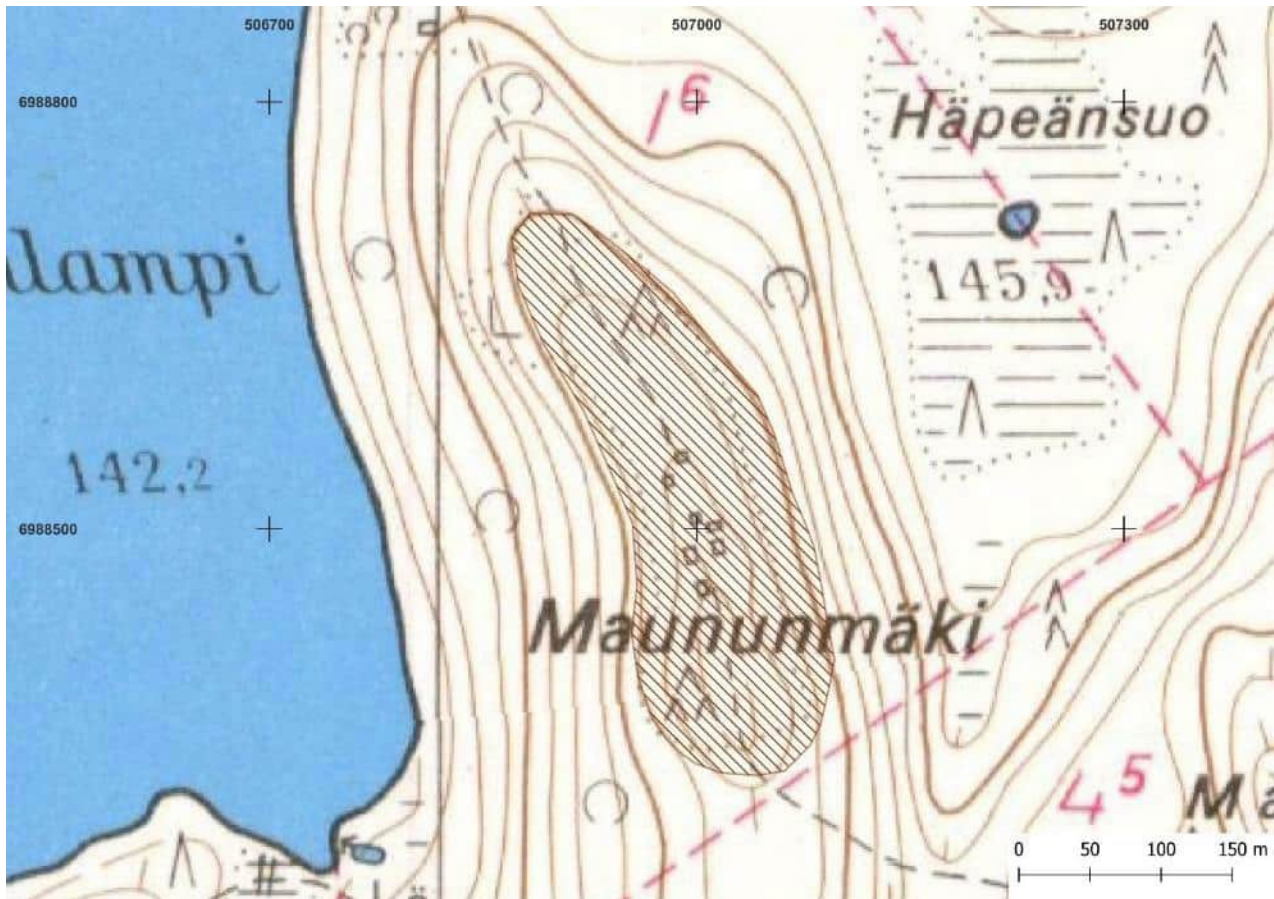
Kartta 28. Maununmäen kohdekartta. Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja sen aluerajaus on merkitty ruskealla rasterilla. Suunniteltu voimalanpaikka 14 on merkitty sinisellä pisteellä alueen keskiosaan.

Kartta 29. Ote vuosien 1792 ja 1793 toimituskartalta.

Kartta 30. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 31. Ote vuoden 1972 peruskartalta.

5.8. Lahokas*

Nimi:	Lahokas
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt asuinpaikat, talonpohjat kivirakenteet, kiviaidat maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	1900-luku, historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6986636 E 507641 z 144
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/sortuneen rakennuksen koordinaatit

Inventointi 2023: Lahokkaanlammen luoteispuolella, metsäautotiestä noin 50 metriä itään noin 200 x 100 metrin kokoisella alueella sijaitsee kolme rakennuksen pohjaa, yksi sortunut rakennus, kiviaitoja sekä useita kymmeniä viljely/raivausröykkiöitä. Alue on melko tasainen ja kasvaa harvennettua kuusimetsää.

Alueen keskiosassa sijaitsee sortunut hirsirakennus, jonka koko noin 13 x 7 metriä. Raunion keskellä erottuu sortunut uunin raunio. Rakennuksen pohjia havaittiin myös alueen länsi- sekä lounaisosista.

Alueella on useita kymmeniä viljely/raivausröykkiöitä, joiden halkaisija vaihtelee 1-5 metrin välillä. Korkeutta niillä on noin 0,5-1,2 metriä. Alue rajautuu lännessä, pohjoisessa ja etelässä kiviaitoihin. Lisäksi alueen koillisosasta havaittiin kaksi noin 2 x 4 x 1 metrin kokoista kuoppaa, jotka ovat mahdollisesti säilytykseen liittyviä kuoppia.

Vuoden 1971 peruskartalle alueelle on merkitty yksi rakennus, joka on samalla kohtaa kuin maastossa havaittu sortunut rakennus. Vuoden 1792-1793 toimituskartalla ja vuoden 1846 pitäjänkartalla alue on ollut asumatonta. Alueelta havaitut jäännökset liittyvät todennäköisesti 1900-luvulla paikalla sijainneeseen asutukseen. Tarkempaa ajankohtaa tilan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. On myös mahdollista, että ainakin osa röykkiöistä on myös tätä vanhempia. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole perustettu kuitenkaan ennen vuotta 1846. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

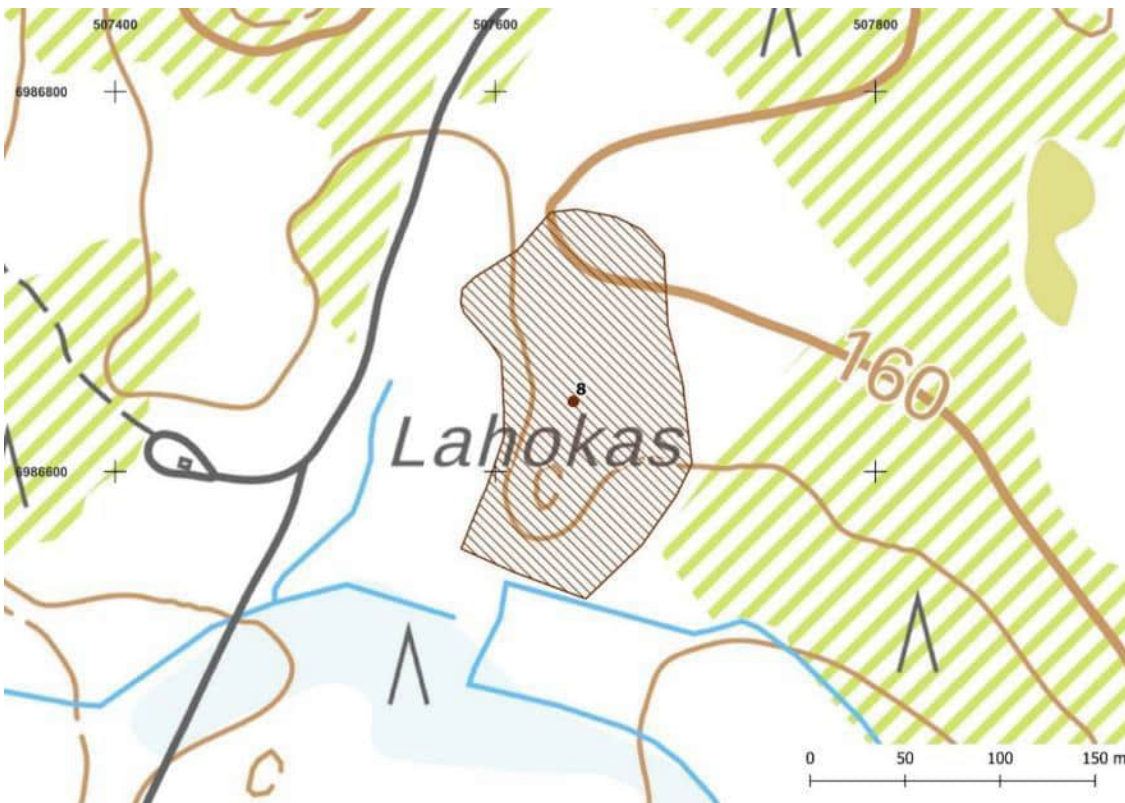
Kuva 20. Vanhalle peruskartalle merkitty sortunut rakennus. Luoteeseen.

Kuva 21. Alueen länsiosassa sijaitsevaa kiviaitaa. Luoteeseen.

Kuva 22. Viljelys/raivausröykkiö alueen eteläosassa. Etelään.

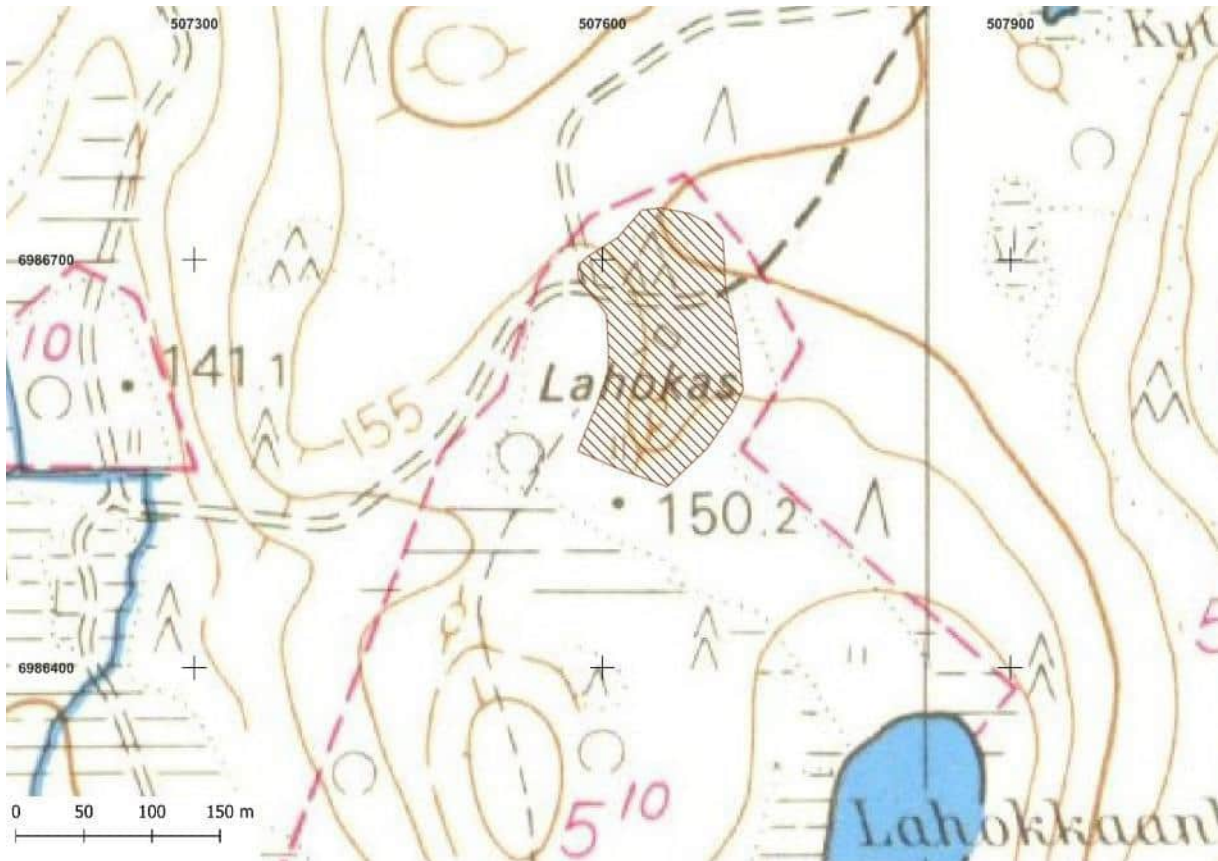
Kartta 32. Lahokkaan kohdekartta. Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja sen aluerajaus on merkitty ruskealla rasterilla.

Kartta 33. Ote vuosien 1792 ja 1793 toimituskartoilta.

Kartta 34. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 35. Ote vuoden 1971 peruskartalta.

5.9. Heinäjoki*

Nimi:	Heinäjoki
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6985668 E 507817 z 133
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/röykkiön 1 koordinaatit

Inventointi 2023: Salontiestä etelään erkanevan metsäautotien luoteispuolella, tiestä noin 30 metriä Heinäjoen ja Heinäsuon koillispuolella sijaitsee neljä viljelysröykkiötä. Röykkiöt sijaitsevat heinittyneellä hakkuuaukealla, joka on laikutettu ja jonne on istutettu kuusen taimia. Heinittymisen vuoksi röykkiöiden havaitseminen on hankalaa.

Röykkiöiden koko on halkaisijaltaan noin 2–3 metriä ja niillä on korkeutta noin 0,8 metriä. Röykkiöt 3 ja 4 ovat osaksi hajonneet. Röykkiöt 1 ja 2 ovat paremmin säilyneitä.

Vuoden 1846 pitäjänkartalle paikalle on merkitty torppa sekä peltoalueita. Vuoden 1792-1793 toimituskartalla ja vuoden 1971 peruskartalla alue on ollut asumatonta. Karttatarkastelun perusteella röykkiöt liittyvät todennäköisesti pitäjänkartalle merkittyyn torppaan ja sen peltoalueisiin. Tarkempaa ajankohtaa torpan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole perustettu ennen vuotta 1792 ja se on autioitunut ennen vuotta 1971. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

Röykkiö 2 koordinaatit: N 6985668 E 507824

Röykkiö 3 koordinaatit: N 6985662 E 507835

Röykkiö 4 koordinaatit: N 6985634 E 507832

Kuva 23. Yleiskuva hakkuuaukeasta, jossa Heinäjoen röykkiöt sijaitsevat. Luoteeseen.

Kuva 24. Röykkiö 2. Taustalla Jaakko Ervasti kartoittamassa aluetta. Koilliseen.

Kuva 25. Röykkiö 3. Pohjoiseen.

Kartta 36. Heinäjoen kohdekartta. Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja aluerajaus ruskealla rasterilla.

Kartta 37. Ote vuosien 1792 ja 1793 toimituskartalta.

Kartta 38. Vuoden 1846 pitäjänkartalla paikalle on merkitty torppa ja sen peltoaluetta.

Kartta 39. Ote vuoden 1971 peruskartalta.

5.10. Kallio*

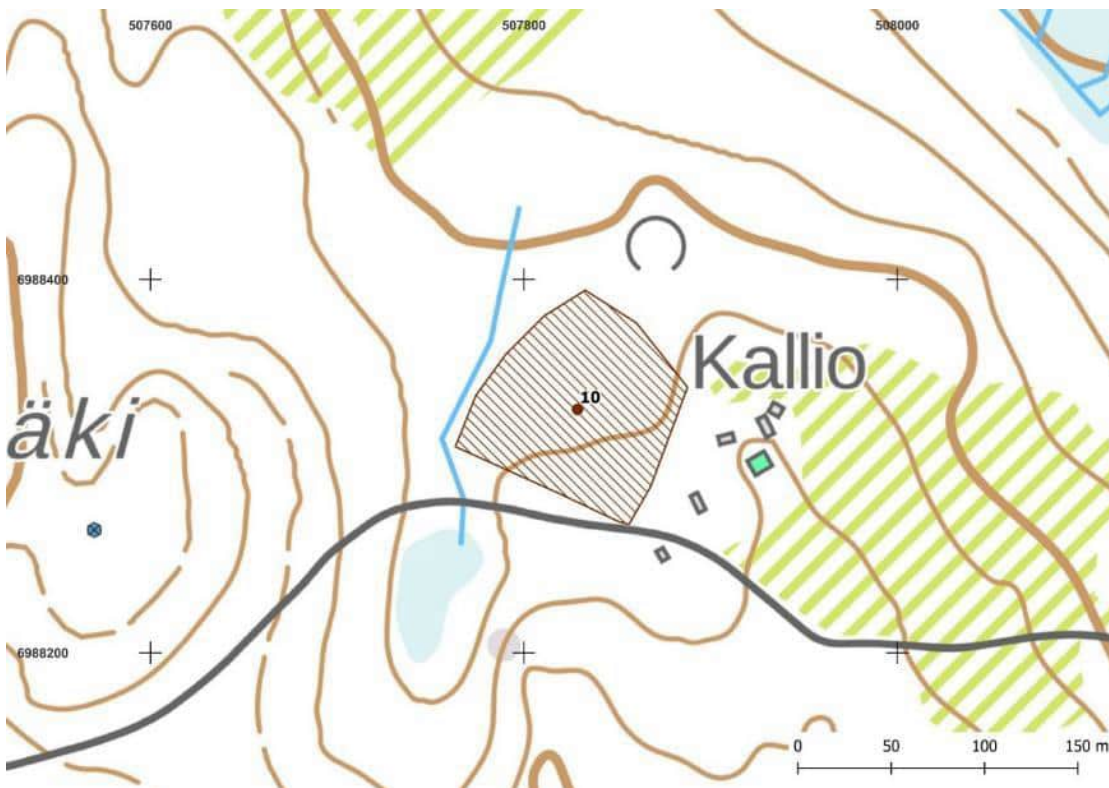
Nimi:	Kallio
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt
Ajoitus:	1900-luku, historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6988330 E 507828 z 162
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikohta

Inventointi 2023: Kallio -nimisen tilan länsipuolella, Salontien pohjoispuolella on tasainen, ilmeisesti vanha viljelysalue, joka nykyään kasvaa harvennettua kuusimetsää. Paikalla on kymmeniä viljelysröykkiöitä noin 100 x 100 metrin kokoisella alueella. Röykkiöt ovat halkaisijaltaan noin 2,5 metriä ja korkeutta niillä on noin 0,8 metriä. Alue rajautuu ojiin, jotka ovat ilmeisesti vanhoja pelto-ojia.

Alueen itäpuolella oleva Kallion tila on ilmeisesti vielä asuinkäytössä. Vuoden 1972 peruskartalle röykkiöalueen itäpuolelle on merkitty Kallion tilan rakennuksia samoille kohdille kuin missä nykyisinkin on rakennuksia. Lisäksi röykkiöalueen länsiosaan on merkitty yksi rakennus. Vuoden 1792–1793 toimituskartalla ja vuoden 1846 pitäjänkartalla alue on ollut asumaton. Tarkempaa ajankohtaa tilan perustamiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole kuitenkaan perustettu ennen vuotta 1846. Röykkiöt liittyvät alueen 1900-luvun maankäyttöön. On myös mahdollista, että ainakin osa röykkiöistä on myös tätä vanhempia. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

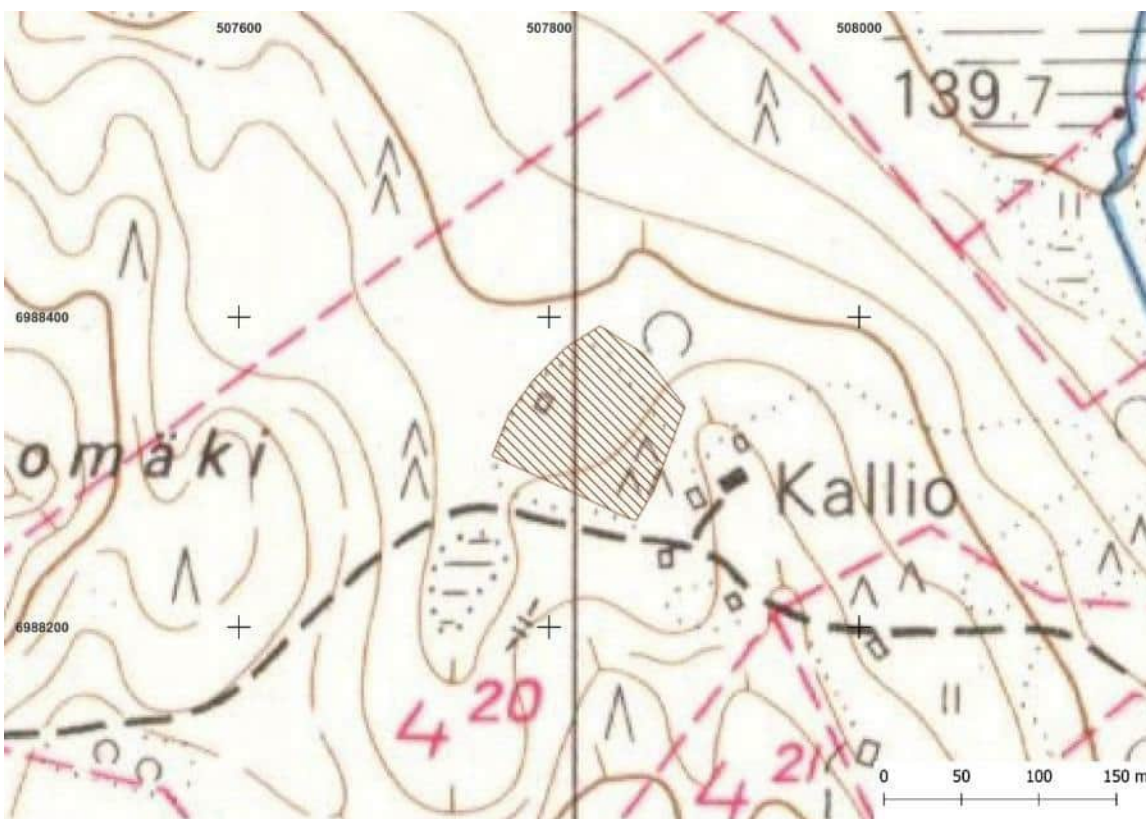
Kuva 26. Viljelysryötkiö alueen länsiosassa. Itään.

Kartta 40. Kallion kohdekartta. Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja aluerajaus ruskealla rasterilla. Suunniteltu voimalanpaikka on merkitty sinisellä piteellä.

Kartta 41. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 42. Ote vuoden 1972 peruskartalta.

5.11. Melnaviita torppa*

Nimi:	Melnaviita torppa
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt asuinpaikat, talonpohjat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6985524 E 508339 z 156
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikohta

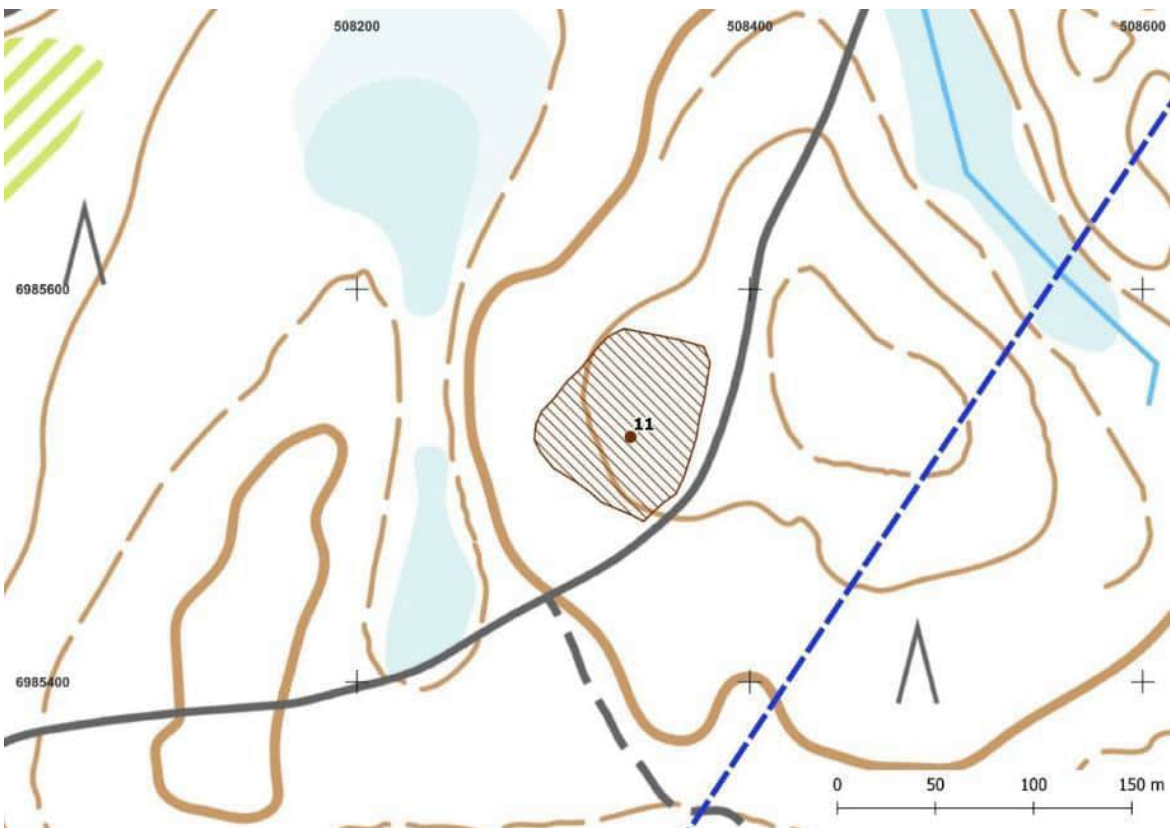
Inventointi 2023: Nimettömän metsäautotien länsipuolella, Kopakkasuon länsipuolella tiheässä kuusikossa sijaitsee rakennuksen pohja sekä useita viljelysröykkiötä. Rakennuksen pohja erottuu suorakulmaisen muotoisena painanteena, jonka mitat ovat noin 4 x 1,5 metriä. Syvyyttä painanteella on noin 0,5 metriä. Painannetta ympäröi matala maavalli. Painanne erottuu heikosti, sillä sen ympärillä kasvaa tiheää pajukkoa ja kuusikkoa. Rakennuksen pohja sijaitsee noin 75 metriä metsäautotieltä länsiluoteeseen.

Viljelysröykkiöt sijoittuvat rakennuksen pohjan ja tien väliselle, tiheästi nuorta kuusikkoa ja pajukkoa kasvavalle metsäkaistaleelle. Röykkiöt ovat halkaisijaltaan noin 3-4 metriä ja korkeudeltaan noin 0,5-1,0 metriä. Röykkiöt ovat pääsääntöisesti sammaleen peittämiä. Tiheän kasvillisuuden ja sammalpeitteisyyden vuoksi röykkiöitä on hyvin hankala havaita.

Vuoden 1846 pitäjänkartalla kohdalle on merkitty Melnaviidan (tai Melnavirta, teksti epätarkka) torppa ja sen ympärille peltoalueita. Vuoden 1792-1793 toimituskartalla ja vuoden 1971 peruskartalla alue on ollut asumatonta. Karttatarkastelun perusteella rakennuksen pohja sekä röykkiöt liittyvät todennäköisesti paikalle merkittyyn torppaan ja sen peltoalueisiin. Tarkempaa ajankohtaa torpan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole perustettu ennen vuotta 1792 ja se on autioitunut ennen vuotta 1971. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

Kuva 27. Rakennuksen pohja erottuu ympäristöstä painanteena. Pohja erottuu heikosti tiheän kasvillisuuden vuoksi. Länteen.

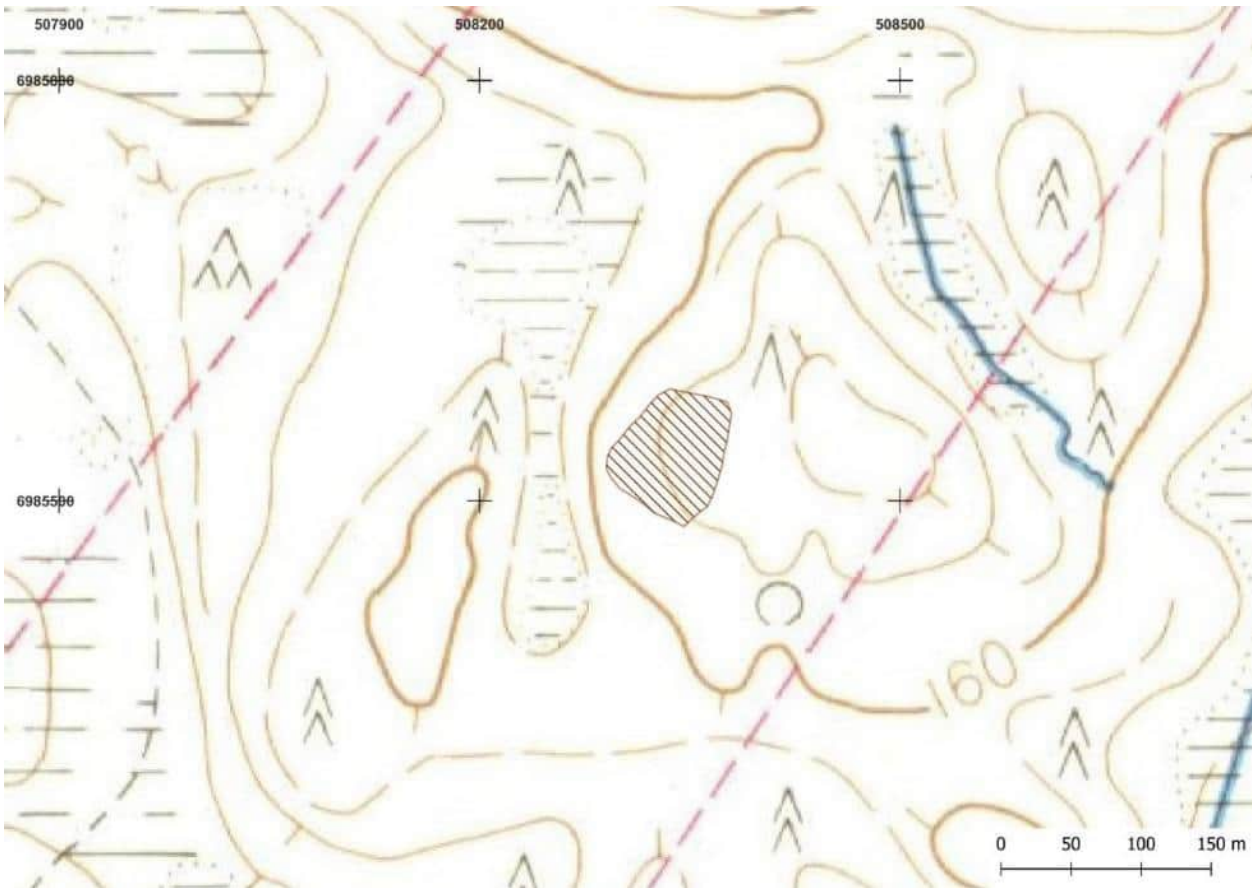
Kartta 43. Melnaviidan torpan kohdekarta. Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja aluerajaus ruskealla rasterilla.

Kartta 44. Vuosien 1792 ja 1793 toimituskartalla alueelle ei ole merkitty asutusta.

Kartta 45. Vuoden 1846 pitäjänkartalle paikalle on merkitty Melnaviidan torppa sekä peltoaluetta.

Kartta 46. Ote vuoden 1971 peruskartalta.

5.12. Väliaho*

Nimi:	Väliaho
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt asuinpaikat, talonpohjat
Ajoitus:	1900-luku, historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6988063 E 508605 Z 157
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikohta

Inventointi 2023: Heti Salontien eteläpuolella, avarapohjaisessa kuusimetsässä sijaitsee useita viljely/raivausröykkiöitä, kiviaitaa sekä isohko rakennuksen kivijalka noin 200 x 100 metrin kokoisella alueella. Röykkiöiden halkaisija vaihtelee noin 1-5 metrin välillä. Kivijalan läheisyydestä havaittiin myös metalliromua.

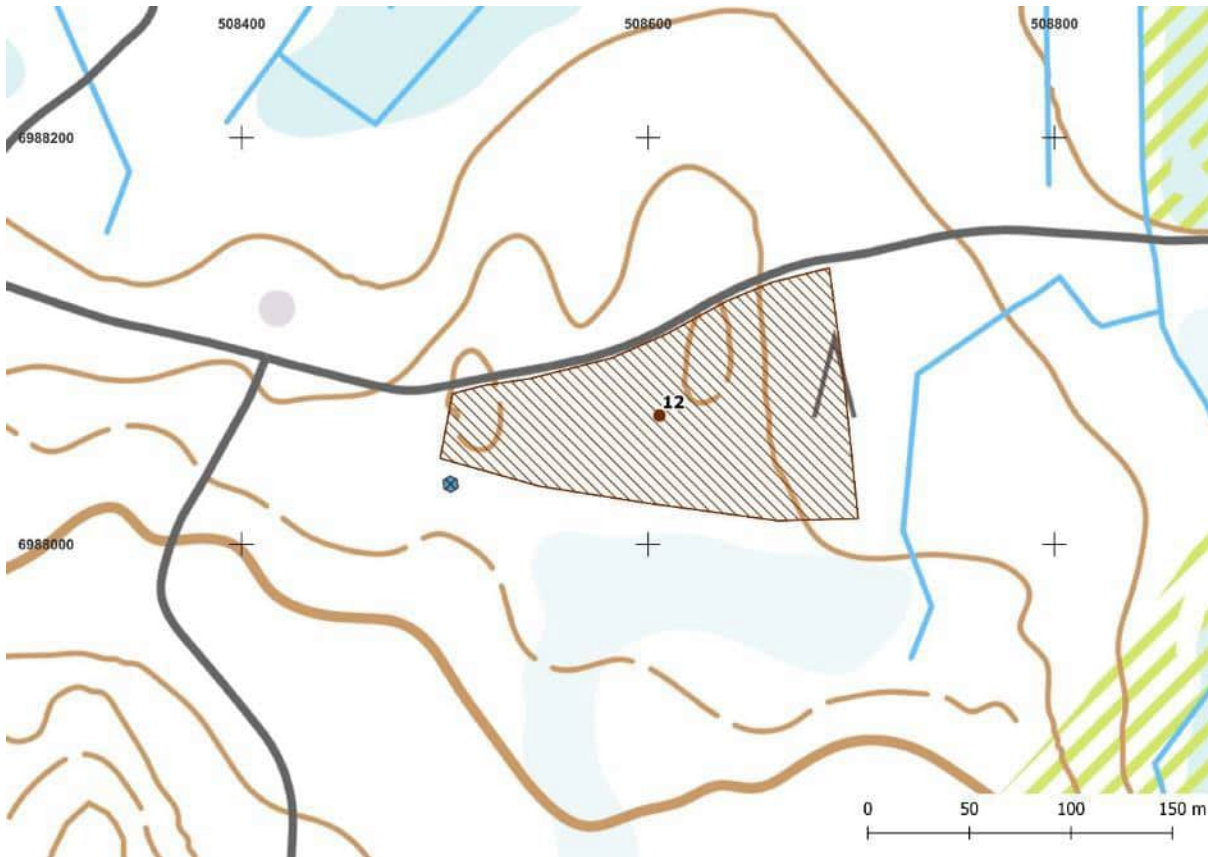
Vuoden 1972 peruskartalle alueelle on merkitty Väliaho-niminen tila ja sen neljä rakennusta. Rakennuksista kolme sijaitsee heti Salontien eteläpuolella ja yksi tiestä noin 80 metriä etelään. Lisäksi tien pohjoispuolelle on merkitty myös yksi rakennus. Vuoden 1792-1793 toimituskartalla ja vuoden 1846 pitäjänkartalla alue on ollut asumaton. Tarkempaa ajankohtaa tilan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole perustettu ennen vuotta 1846. Röykkiöt liittyvät alueen 1900-luvun maankäyttöön. On myös mahdollista, että ainakin osa röykkiöistä on myös tätä vanhempia. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

Kuva 28. Alueen keskivaiheilta havaittu rakennuksen kivijalka. Länteen.

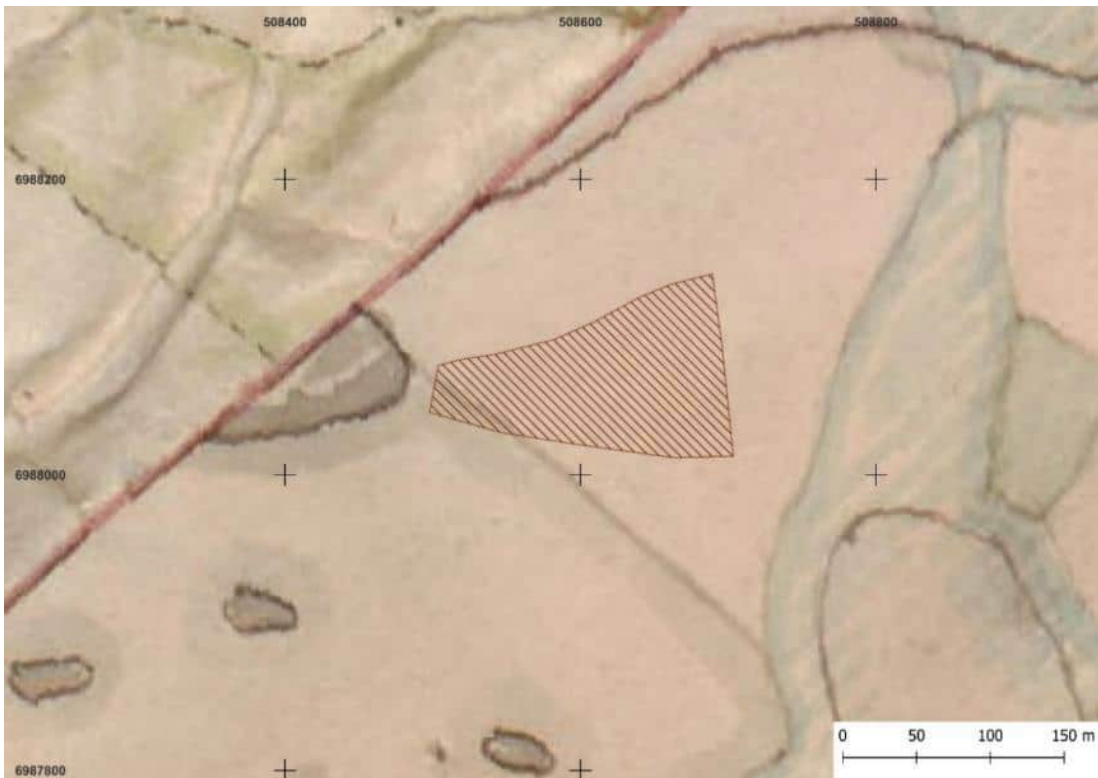
Kuva 29. Alueen itäosassa sijaitseva kiviröykkiö. Itään.

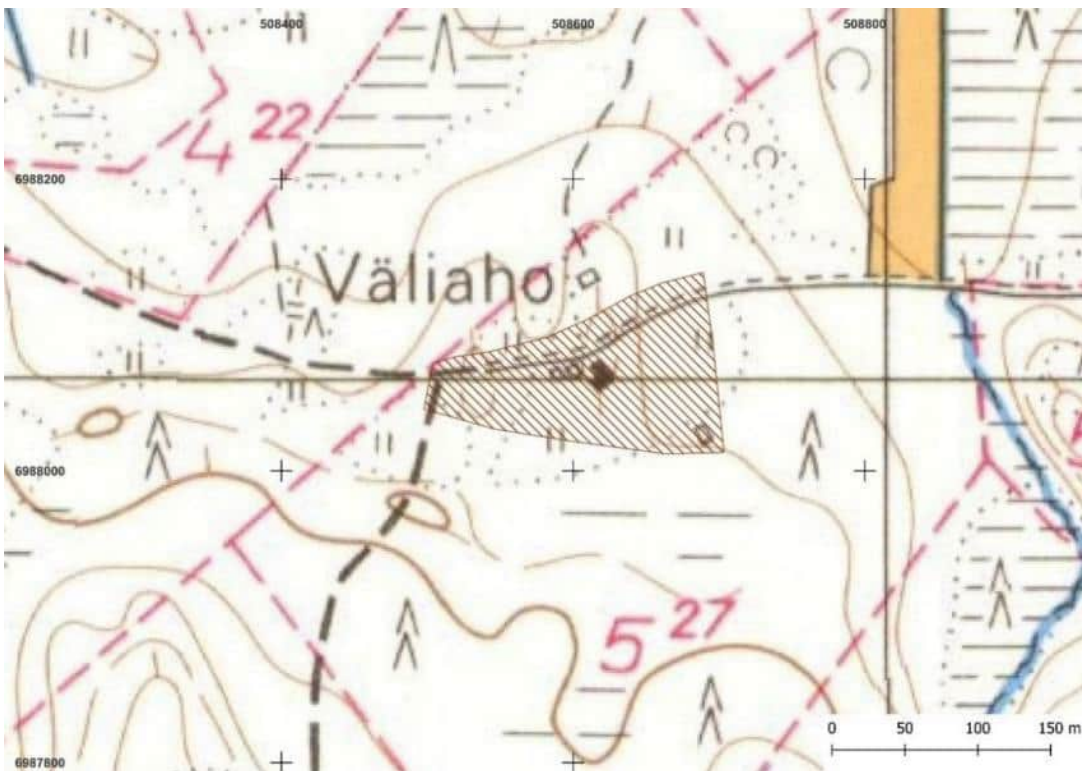
Kartta 47. Väliahon kohdekartta. Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja aluerajaus ruskealla rasterilla. Suunniteltu voimalanpaikka on merkitty sinisellä pisteellä.

Kartta 48. Ote vuosien 1792 ja 1793 toimituskartalta.

Kartta 49. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 50. Ote vuoden 1972 peruskartalta.

5.13. Välimäki*

Nimi:	Välimäki
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt asuinpaikat, talonpohjat kivirakenteet, kiviaidat
Ajoitus:	1900-luku, historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6987959 E 509169 z 163
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikohta

Inventointi 2023: Välimäki-nimisellä mäellä on röykkiöalue, joka koostuu useista kymmenistä viljelys/raivausröykkiöistä, useasta rakennuksen pohjasta sekä kiviaidasta. Röykkiöalue rajautuu kaakkoisreunassa kiviaidan jäännökseen, länsiosassa metsäkoneen ajouraan ja pohjoisessa alarinteeseen lähelle metsäautotietä. Alue on vanhaa kuusimetsää, jonka länsi- ja pohjoisosissa näkyy metsäkoneen jälkiä. Mäen kaakkoispuolella sijaitsee hakkuuaukea.

Röykkiöiden koko on halkaisijaltaan noin 1–5 metriä ja korkeudeltaan noin 0,3–1,5 metriä. Osa röykkiöistä on ladottu luonnonkivien päälle. Kivet on löyhästi kasattu, ja niiden päällä on ohut kerros sammalta.

Mäen huipulta tavattiin peruskartalle merkityn rakennuksen kivijalka, joka on kooltaan 5 x 9 metriä. Kivijalan keskellä sijaistaa uunin jäännös, joka on mitoiltaan 1,5 x 1,5 metriä ja korkeudeltaan noin 2,3 metriä. Uunin ympärillä sijaitsee modernia esineistöä, kuten emalisia kulhoja. Lisäksi kivijalan yhteydessä on edelleen hirren kappaleita. Alueen itäosasta tavattiin toinen asumuksen pohja, joka on 1,6 metriä syvä kivijalan ympäröimä painanne. Painanteen mitat ovat noin 4 x 2 metriä.

Vuoden 1972 peruskartalla Välimäelle on merkitty kuusi rakennusta, joihin havaitut rakennuksen pohjat todennäköisesti liittyvät. Vuoden 1792-1793 toimituskartalla ja vuoden 1846 pitäjänkartalla alue on ollut asumaton. Vuoden 1846 pitäjänkartalla röykkiöalueen reunalta noin 200 metriä koilliseen on merkitty torppa. Alueelta havaitut jäännökset liittyvät todennäköisesti 1900-luvulla paikalla sijainneeseen asutukseen. On myös mahdollista, että ainakin osa röykkiöistä on myös tätä vanhempia. Tarkempaa ajankohtaa tilan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole perustettu kuitenkaan ennen vuotta 1846. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

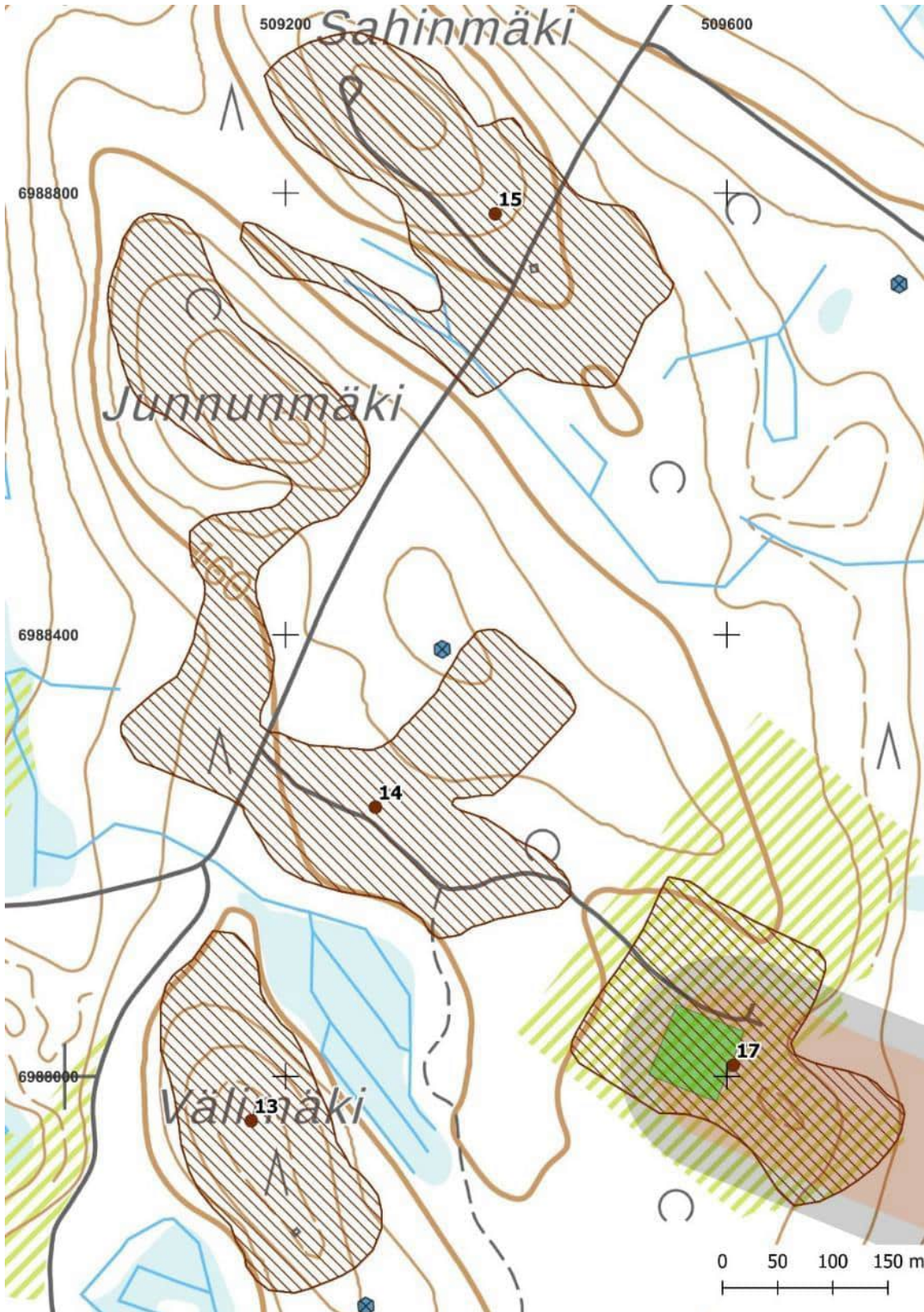
Kuva 30. Kiviröykkiötä Välimäellä. Vasemmalla näkyy metsäkoneen jälki, johon röykkiöalue rajautuu. Luoteeseen.

Kuva 31. Ison maakiven ympärille kasattu röykkiö. Koilliseen.

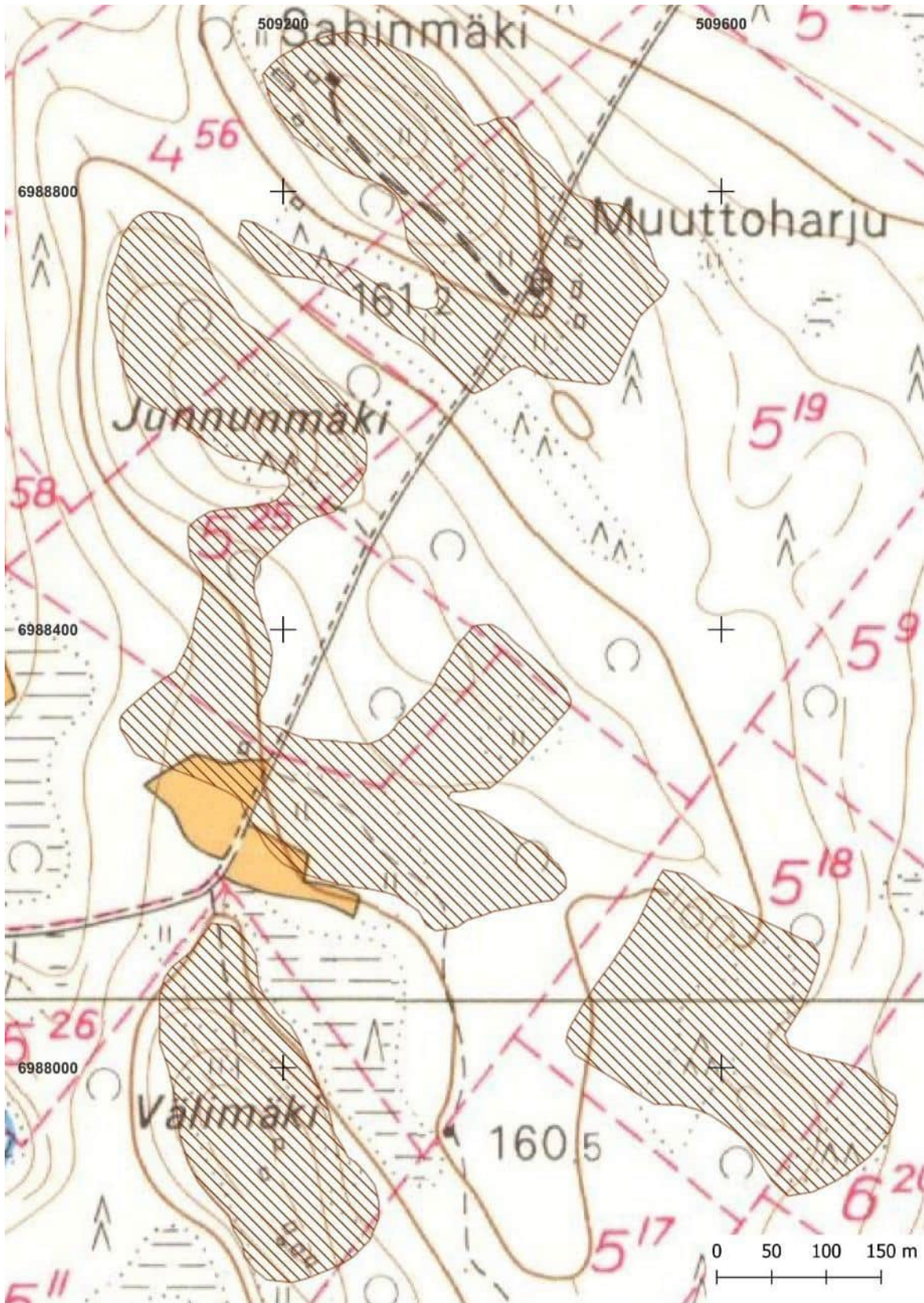
Kuva 32. Rakennuksen pohja alueen itäreunalla. Itään.

Kartta 51. Kohteiden 13, 14, 15 ja 17 kohdekartta. Kohteen on merkitty ruskealla pisteellä ja niiden aluerajaukset ruskealla rasterilla. Suunnitellut voimalanpaikat on merkitty sinisillä pisteillä. Suunniteltu sähköasemapaikka on merkitty vihreällä neliöllä.

Kartta 53. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 54. Ote vuoden 1972 peruskartalta.

5.14. Junnunmäki*

Nimi:	Junnunmäki
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt asuinpaikat, talonpohjat kivirakenteet, kiviaidat maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6988243 E 509281 z ylin 170
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/suurin rakennuksen pohja

Kohteen kartat esitetty kohteen 6.13. yhteydessä.

Inventointi 2023: Salontien länsi- sekä itäpuolella, Junnunmäellä ja Junnunmäen etelä- sekä kaakkoispuolella sijaitsee useita satoja viljely/raivausröykkiöitä, kiviaitoja sekä rakennuksien pohjia ja kuoppajäännöksiä. Näitä on myös Salontiestä kaakkoon lähtevän nimettömän metsäautotien pohjois- sekä eteläpuolella. Kuoppajäännökset ovat todennäköisesti kellarikuoppia tai muita säilytyskuoppia, osa voi olla myös nauriskuoppia. Alue kasvaa kuusimetsää. Röykkiöiden väliset alueet ovat pääsääntöisesti kivettömiä. Junnunmäen koillispuolella sijaitsevalla Sahinmäellä sijaitsee myös useita kymmeniä viljely/raivausröykkiöitä.

Alueen röykkiöiden halkaisija vaihtelee 1,2–5 metrin välillä. Korkeutta niillä on noin 0,4–1,5 metriä. Osa röykkiöistä on taidokkaasti ladottuja ja osa on epämääräisempiä kasoja. Röykkiöiden kivet ovat pääsääntöisesti sammaleen peitossa. Osa röykkiöstä on ladottu maakivien päälle ja ympärille.

Rakennuksien pohjia havaittiin Salontiestä kaakkoon johtavan nimettömän metsäautotien pohjoispuolelta sekä Junnunmäen korkeimman kohdan kaakkoisrinteen läheisyydestä, Salontien luoteispuolelta. Kaikista suurin havaittu rakennuksen pohja oli kooltaan noin 11 x 7 metriä, joka on heti nimettömän metsäautotien pohjoispuolella. Sen ympärillä erottuu noin 1,5 metriä leveä kivistä ladottu kivijalka. Loput rakennuksien pohjat olivat kooltaan pienempiä, niiden koko vaihteli noin 6-2 metrin välillä.

Alueelta havaittiin eri mittaisia kiviaidan jäännöksiä aivan alueen koillisosasta sekä Salontien ja nimettömän metsäautotien risteyksen itä- sekä länsipuolelta.

Vuoden 1846 pitäjänkartalle Salontien ja nimettömän metsäautotien risteyksen itäpuolelle on merkitty torppa ja sen ympärille peltoaluetta. Salontien länsipuolelle, Junnunmäelle ei ole merkitty kuin metsämaastoa. Vuoden 1972 peruskartalle Salontien ja nimettömän metsäautotien risteyksen eteläpuolelle on merkitty peltoalueita sekä yksi rakennus. Junnunmäen koillispuolelle,

Sahinmäelle on merkitty useampi rakennus. Vuoden 1792–1793 toimituskartalla alueet ovat olleet asumatonta.

Karttatarkastelun perusteella osa alueelta havaituista röykkiöistä, aidoista, rakennuksien pohjista ja kuoppajäännöksistä voivat liittyä pitäjänkartalle merkittyyn torppaan ja sen peltoalueisiin ja osa voi liittyä myös 1900-luvun lopun maankäyttöön. Ei ole myöskään pois suljettua, että osa näistä olisi myös pitäjänkarttaa vanhempia. Alueella on useita satoja kiviröykkiöitä ja ne voivat liittyä sekä peltoviljelyyn, kaskiviljelyyn tai muuten alueen raivaamiseen. Tarkempaa ajankohtaa torpan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole perustettu ennen vuotta 1792 ja se on autioitunut ennen vuotta 1971.

Kuva 33. Röykkiöitä nimettömän metsäautotien eteläpuolella. Itään.

Kuva 34. Röykkiö nimettömän metsäautotien pohjoispuolella, alueen koillisosassa. Länteen.

Kuva 35. Maakiven päälle kasattu röykkiö Salontien luoteispuolella Junnunmäellä. Itään.

Kuva 36. Suurin rakennuksen pohja nimettömän metsäautotien pohjoispuolella. Pohjoiseen.

Kuva 37. Kuoppajäännös Junnunmäen lounasrinteellä. Kaakkoon.

Kuva 38. Kuoppajäännös Junnunmäen kaakkoisrinteellä. Koilliseen.

Kuva 39. Kivaitaa Salontien länsipuolella. Lounaaseen.

5.15. Sahinmäki*

Nimi:	Sahinmäki
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt asuinpaikat, talonpohjat kivirakenteet, kiviaidat
Ajoitus:	1900-luku, historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6988781 E 509390 z ylin 163
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikoordinaatit

Kohteen kartat on esitetty kohteen 6.13. yhteydessä.

Inventointi 2023: Salontien luoteis- sekä kaakkoispuolelta, Sahinmäellä ja sen rinteillä sijaitsee useita kymmeniä viljely/raivausröykkiöitä sekä kiviaitoja. Sahinmäen korkeimmalla kohdalla sijaitsee rakennuksen raunio, joka ajoittuu 1900-luvun loppupuolelle. Sahinmäen alue kasvaa pääsääntöisesti kuusivaltaista metsää. Sahinmäen korkeimmalla kohdalla on pienialainen hakkuuaukea. Sahinmäen lounaispuolella sijaitsevalla Junnunmäellä sijaitsee myös viljely/raivausröykkiöitä, kiviaitoja sekä rakennuksien pohjia ja kuoppajäännöksiä. Sahinmäen eteläpuolella on pienialainen ojitettu alue, jossa röykkiöitä ei havaittu, mutta niitä havaittiin vielä muutamia ojitusalueen lounaispuolelta, Junnunmäen koillispuoleisen rinteiden alaosaan.

Alueen röykkiöiden halkaisija on 1-5 metriä ja korkeutta niillä on noin 0,5-2 metriä. Röykkiöiden kivet ovat pääsääntöisesti sammaleen peitossa. Kiviaitoja havaittiin Sahinmäen koillisrinteellä sekä Sahinmäen eteläpuolelta tasaisemmalta alueelta. Sahinmäen korkeimmalta kohdalta, Sahinmäelle johtavan metsäautotien päästä havaittiin 1900-luvun loppupuolelle ajoittuva sortunut rakennus. Rakennus on merkitty vuoden 1972 peruskartalle.

Vuoden 1792–1793 toimituskartalla ja vuoden 1846 pitäjänkartalla alue on ollut asumatonta. Röykkiöalueen reunasta noin 250 metriä etelään on pitäjänkartalle merkitty torppa ja sen peltalueita. Vuoden 1972 peruskartalle Sahinmäen korkeimmalle kohdalle on merkitty neljä rakennusta ja Sahinmäen kaakkoispuolelle, nykyisen Salontien itäpuolelle neljä rakennusta. Nykyiselle peruskartalle Salontien itäpuolelle on merkitty yksi rakennus, joka on uudehko virkistyskäyttöön tarkoitettu kota.

Suurin osa röykkiöistä ja kiviaidoista liittyy paikalla 1900-luvulla sijainneeseen asutukseen, mutta ei ole pois suljettua, että ainakin osa voisi olla myös tätä vanhempia. Röykkiöt voivat liittyä sekä peltoviljelyyn, kaskiviljelyyn tai muuten alueen raivaamiseen.

Kuva 40. Yleiskuva Sahinmäestä kuvattuna kaakkoisrinteeltä kohti Salontietä. Kaakkoon.

Kuva 41. Röykkiö Sahinmäen lounaisrinteellä. Kaakkoon.

Kuva 42. Röykkiö alueen kaakkoisosassa. Lounaaseen.

Kuva 43. Röykkiö Sahinmäellä hakkuuaukealla. Etelään.

Kuva 44. Sortunut rakennus Sahinmäen korkeimmalla kohdalla, hakkuuaukealla. Etelään.

5.16. Juurikkapuron torppa*

Nimi:	Juurikkapuron torppa
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt asuinpaikat, talonpohjat maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6987198 E 509473 z 156
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/rakennuksen pohjan koordinaatit

Inventointi 2023:

Nimettömän metsäautotien kääntöpaikan ympärillä sijaitsee viljely/raivausröykkiöalue, joka koostuu useammasta kymmenestä röykkiöstä, muutamasta kuoppajäännöksestä sekä rakennuksen pohjasta. Alue on kivikkoista mäen rinnettä ja tiheää kuusimetsää, jossa havainnointi on haasteellista.

Röykkiöiden koko on noin 1,2–4 metriä ja korkeutta niillä on noin 0,4–1,2 metriä. Röykkiöiden kivet ovat pääsääntöisesti sammaleen peitossa. Kuoppajäännökset sijaitsevat alueen pohjois- sekä itäosassa ja ovat pääsääntöisesti suorakaiteen muotoisia. Kokoa niillä on noin 2,5 x 1,5 metriä ja syvyyttä noin 0,5 metriä. Kuoppien tarkoitus ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä, mutta ne voivat mahdollisesti olla nauriskuoppia tai muita säilytyskuoppia. Kääntöpaikan keskellä sijaitsee rakennuksen kivijalka. Sen koko on noin 8 x 5 metriä. Sammaleen alta erottuu kivijalan kiviä. Kivijalan keskellä ja länsi- sekä pohjoispuolella kasvaa tiheää kuusikkoa, joka peittää sitä osakseen. Kivijalka erottuu parhaiten sen itäosasta.

Vuoden 1846 pitäjänkartalla paikalla on sijainnut Juurikkapuron torppa ja sen ympärille peltoalueita. Vuoden 1792-1793 toimituskartalla ja vuoden 1972 peruskartalla alue on ollut asumatonta. On hyvin todennäköistä, että kivijalka, röykkiöt ja kuopat liittyvät pitäjänkartalle merkittyyn torppaan ja sen peltoalueisiin. Ei ole myöskään pois suljettua, että ainakin osa röykkiöistä tai kivijalka olisivat tätä vanhempia tai nuorempia. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen. Tarkempaa ajankohtaa torpan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole perustettu ennen vuotta 1792 ja se on autioitunut ennen vuotta 1971.

Kuva 45. Röykkiöitä tiheässä kuusimetsässä Juurikkapuron torpan alueella, kääntöpaikan itäpuolella. Lounaaseen.

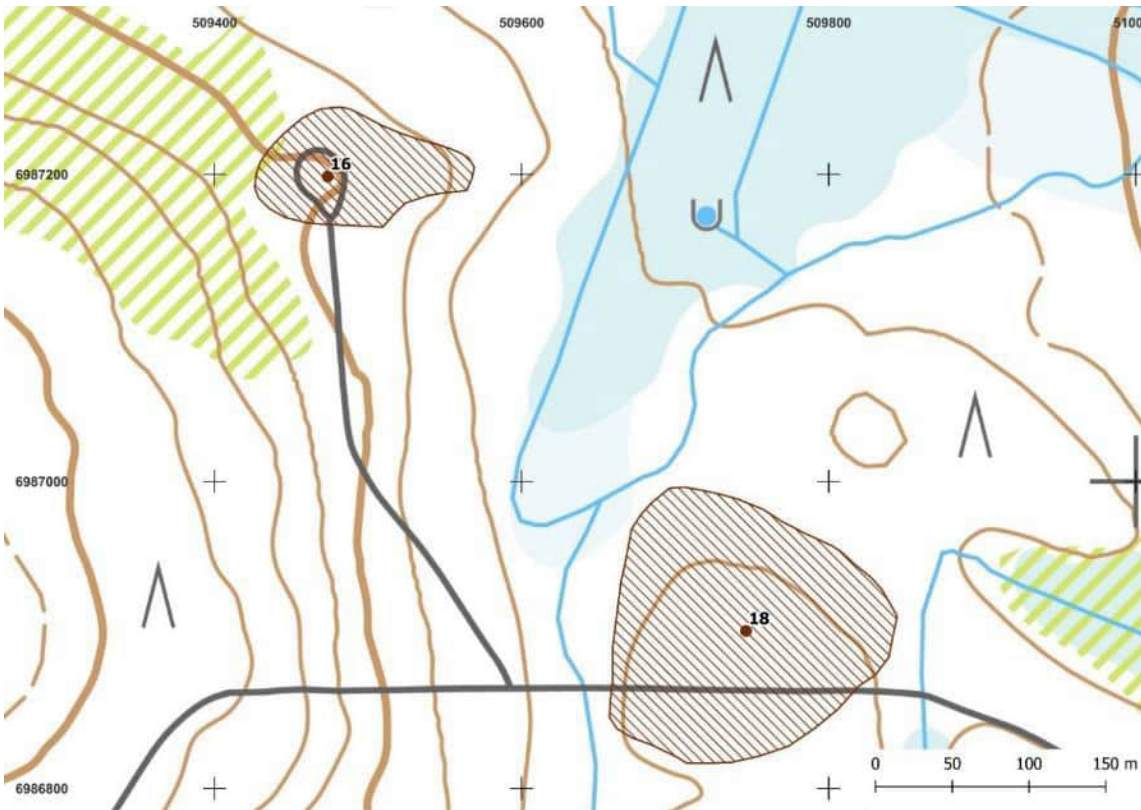
Kuva 46. Röykkiö kääntöpaikan itäpuolella. Pohjoiseen.

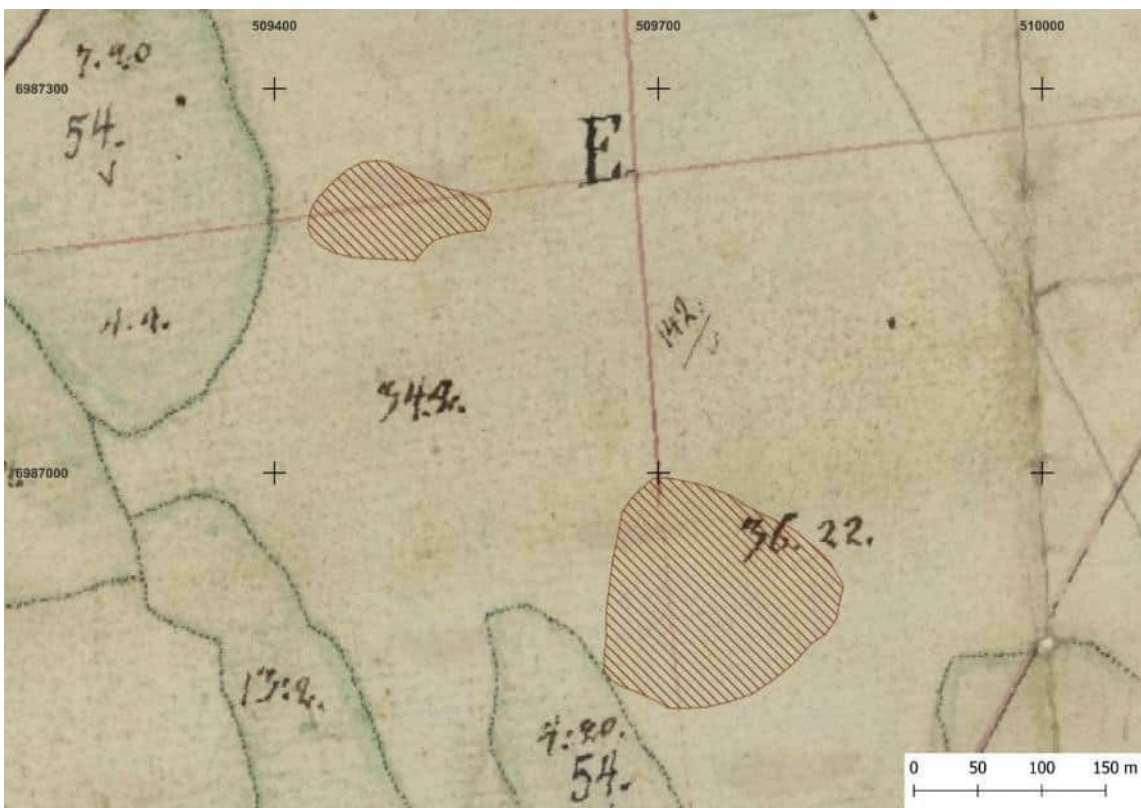
Kuva 47. Kuoppajäännös, mahdollinen nauriskuoppa kääntöpaikan pohjoispuolella. Etelään.

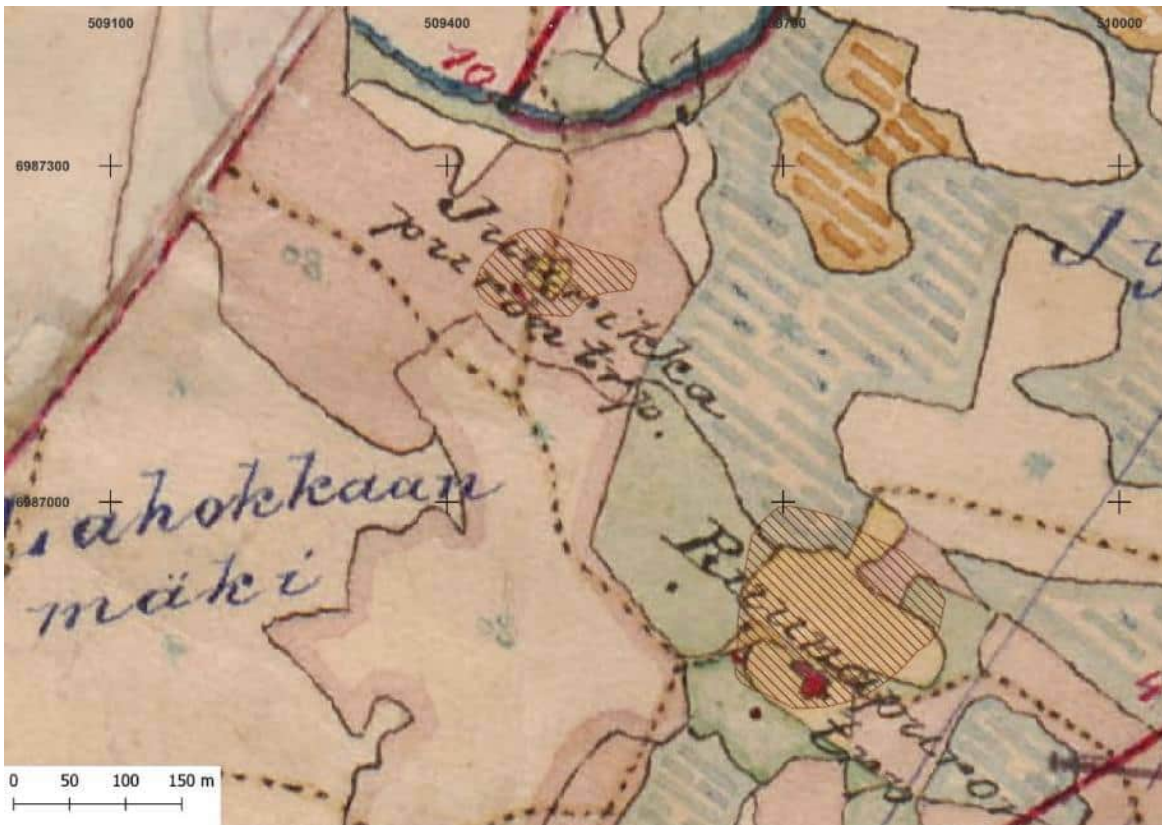
Kuva 48. Kääntöpaikan keskellä sijaitseva kivijalka. Pohjoiseen.

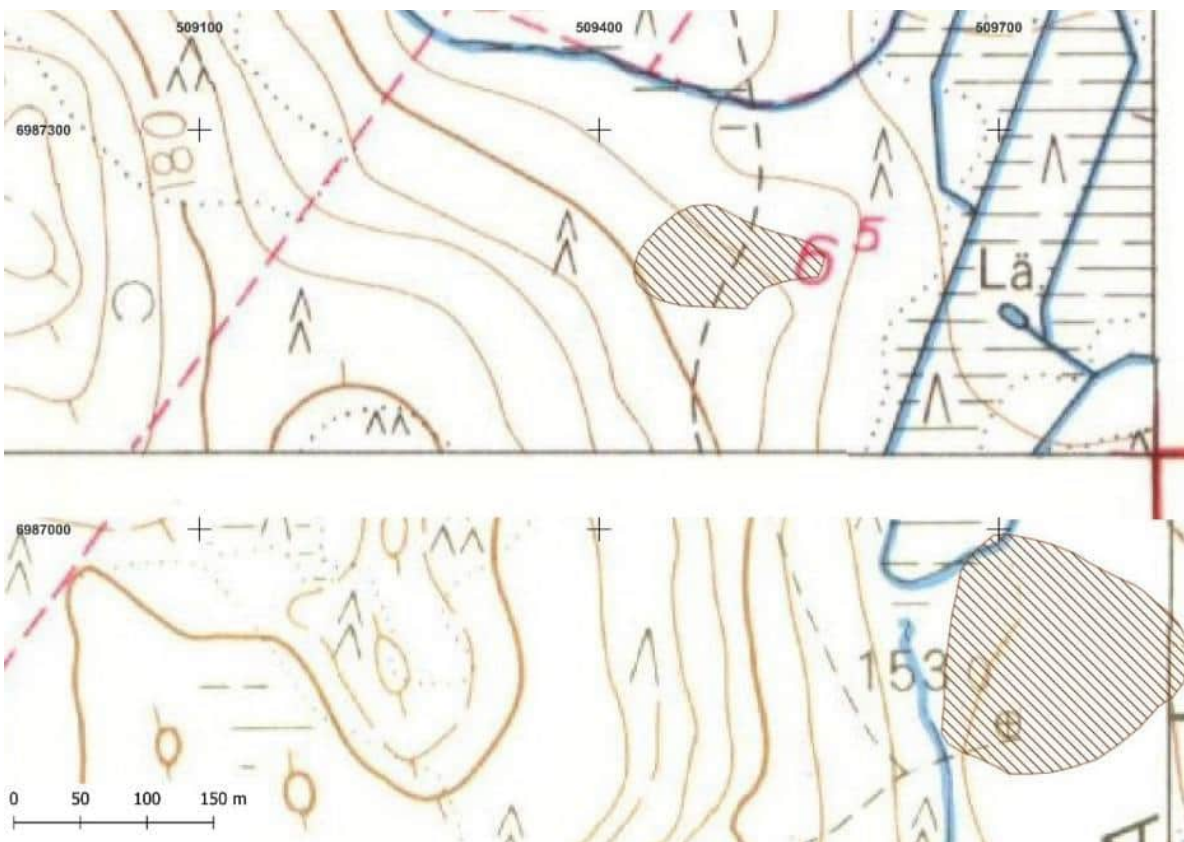
Kartta 55. Kohteiden 16 ja 18 kohdekartat. Kohteet on merkitty ruskeilla pisteillä ja niiden aluerajaukset on merkitty ruskealla rasterilla.

Kartta 56. Ote vuosien 1792 ja 1793 toimituskartalta.

Kartta 57. Vuoden 1846 pitäjänkartalle molempien kohteiden paikalle on merkitty torppa ja peltoalueita.

Kartta 58. Ote vuosien 1971 ja 1972 peruskartoilta.

5.17. Joppila*

Nimi:	Joppila
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt asuinpaikat, talonpohjat kivirakenteet, kiviaidat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6988010 E 509605 z 150
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskiosassa sijaitsevan röykkiön koordinaatit

Kohteen kartat on esitetty kohteen 6.13. yhteydessä.

Inventointi 2023: Salontiestä kaakkoon lähtevän metsäautotien pohjois-länsi- ja eteläpuolella, heinittyneellä hakkuuaukealla sijaitsee useita kymmeniä viljely/raivausröykkiöitä, kiviaitaa sekä yksi mahdollinen kellarikuoppa. Hakkuuaukealla kasvaa pieniä kuusentaimia.

Röykkiöiden halkaisija vaihtelee 1,2–6 metrin välillä. Korkeutta niillä on noin 0,5–1,5 metriä. Osa röykkiöistä on taidokkaasti ladottuja ja osa on epämääräisempiä kasoja. Alueen itä-luode- ja lounaisosissa on kiviaitaa, johon alue rajautuu. Kiviaitaa on myös alueelle johtavan metsäautotien pohjoispuolella tien vieressä. Mahdollinen kellarikuoppa havaittiin metsäautotien päästä noin 45 metriä kaakkoon. Paikalla on noin 1,5 metriä syvä ja noin 4,5 x 4,5 metrin kokoinen neliön muotoinen kuoppa.

Varsinkin pienempien röykkiöiden havaitseminen alueella on hankalaa, koska alue kasvaa heinää ja alueen maaperää on muokattu. Kiviaidat erottuvat hyvin maastosta.

Vuoden 1846 pitäjänkartalle paikalle on ilmeisesti merkitty Joppila -niminen tila ja sen peltoalueita. Kohdan merkintä on epätarkka, koska kohdan leikkaa kylienraja. Rajan itäpuolelle on tehty ilmeisesti myöhemmin merkintöjä, mutta rajan länsipuolelle ei. Pitäjänkartalle on merkitty myös torppa röykkiöalueen reunasta noin 150 metriä luoteeseen. Vuoden 1792–1793 toimituskartalla ja vuoden 1972 peruskartalla kohdalle ei ole merkitty asutusta. Röykkiöt, kiviaidat ja mahdollinen kellarikuoppa liittyvät todennäköisesti 1800-luvun pitäjänkartalle alueelle merkittyyn asutukseen. Tarkempaa ajankohtaa Joppilan tilan ja torpan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella niitä ei ole perustettu ennen vuotta 1792 ja ne ovat autioituneet ennen vuotta 1971. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

Kuva 49. Yleiskuva Joppilan alueesta. Etualalla erottuu röykkiö. Itään.

Kuva 50. Matala röykkiö alueen keskiosassa. Luoteeseen.

Kuva 51. Iso ja taidokkaasti ladottu röykkiö alueen itäosassa. Luoteeseen.

Kuva 52. Mahdollinen kellarikuoppa. Pohjoiseen.

Kuva 53. Kivaitaa alueen itäosassa. Pohjoiseen.

Kuva 54. Kivaitaa metsäautotien pohjoispuolella. Länteen.

5.18. Ruunapuron torppa*

Nimi:	Ruunapuron torppa
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6986903 E 509746 z 144
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikoordinaatit

Kohteen kartat on esitetty kohteen 6.16. yhteydessä.

Inventointi 2023: Viitajärventiestä pohjoiseen erkanevan nimettömän metsäautotien pohjois- sekä eteläpuolella sijaitsee noin 30–40 viljely/raivausröykkiötä. Alue on suhteellisen tasaista ja kasvaa harvennettua kuusivaltaista metsää. Röykkiöiden halkaisija vaihtelee noin 1–4 metrin välillä ja korkeutta niillä on noin 0,3–1 metriä. Osa röykkiöistä on tehty maakivien päälle ja ympärille. Röykkiöiden kivet ovat pääsääntöisesti sammaleen peitossa.

Vuoden 1846 pitäjänkartalle paikalle on merkitty Ruunapuron torppa ja sen ympärille pelto- sekä niittyalueita. Vuoden 1792–1793 toimituskartalla ja vuoden 1972 peruskartalla alue on ollut asumatonta. Tarkempaa ajankohtaa torpan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Karttatarkastelun perusteella sitä ei ole perustettu ennen vuotta 1792 ja se on autioitunut ennen vuotta 1971. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen. Todennäköisesti ne liittyvät pitäjänkartalle merkityn Ruunapuron torppaan, mutta osa röykkiöistä voivat olla myös tätä vanhempia tai nuorempia.

Kuva 55. Aluetta metsäautotien eteläpuolella. Kuvassa keskellä erottuu röykkiö. Länteen.

Kuva 56. Aluetta metsäautotien pohjoispuolella. Kuvassa keskellä erottuu röykkiö. Länteen.

Kuva 57. Röykkiö metsäautotien eteläpuolella. Itään.

Kuva 58. Röykkiö metsäautotien pohjoispuolella. Koilliseen.

5.19. Tiirikkala*

Nimi:	Tiirikkala
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6981923 E 514855 z 105
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikoordinaatit

Inventointi 2023: Lamperilantien pohjoispuolella, Tiirikkala -nimisen tilan luoteispuolella pienellä mäentömpäreellä sijaitsee noin 10-15 viljely/raivausröykkiötä. Röykkiöiden halkaisija on noin 1-3 metriä ja korkeutta niillä on noin 0,3-1 metriä. Röykkiöiden kivet ovat pääsääntöisesti sammaleen peitossa. Osa kivistä on kasattu maakivien päälle ja ympärille. Röykkiöitä on noin 105 x 50 metrin kokoisella alueella. Alue kasvaa kuusi- sekä mäntyvaltaista metsää.

Tästä alueesta noin 350 metriä itään havaittiin yksittäinen röykkiö (N 6981899 E 515268), joka on myös mitä ilmeisemmin viljely/raivausröykkiö. Sen halkaisija on noin 2,2 metriä ja korkeutta sillä on noin 1,4 metriä. Röykkiö sijaitsee kuusimetsässä noin 50 metriä Lamperilantiestä itään. Röykkiön läheisyydessä on modernia roskaa, ja lähistöllä kulkee metsäkoneen jälki. Noin 200 metriä röykkiön itäpuolella sijaitsee Pitkäkangas-niminen tila.

Vuoden 1846 pitäjänkartalle röykkiöalueen kohdalle on merkitty rakennus sekä peltoalueita. Vuosina 1777-1792 laaditulla Hirvilahden isojakokartalla kohdalle ei ole merkitty asutusta. Myöskään vuoden 1971 peruskartalla kohdalla ei ole ollut asutusta. Vanhalle peruskartalle peltoalueita on merkitty Lamperilantien eteläpuolelle, samalle kohdin missä ne sijaitsevat nykyisinkin. Yksittäisen röykkiön kohdalle on merkitty ainoastaan metsämaastoa. Vanhalla peruskartalla röykkiöstä noin 130 metriä itään ja Lamperilantien eteläpuolelle on merkitty peltoalueita. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen. Todennäköisesti ne liittyvät pitäjänkartalle merkittyyn rakennukseen ja peltoalueisiin, mutta osa röykkiöistä voi olla myös tätä vanhempia tai nuorempia.

Vuosina 1777-1792 laaditulla Hirvilahden isojakokartalle röykkiöalueen eteläpuolelle on merkitty tielinja. Tielinjaus on merkitty myös vuoden 1846 pitäjänkartalle ja vuoden 1971 peruskartalle. Nykyinen Lamperilantie kulkee samalla kohtaa kuin isojakokarttaan merkitty tielinjaus ja on yhä käytössä. Museoviraston Historialliset tiet -ohjeen mukaan ”Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä ovat Suomen keskiaikaisia ja uuden ajan alun maakuntia ja niiden linnoja, kirkkoja, kaupunkeja ja kyliä yhdistäneen maantieverkoston käytöstä jääneet osat ja rakenteet sekä maantieverkostoon liittyvät krouvien/kestikievariin, siltojen, siltarumpujen ja siltaportaiden jäännökset. Muita käytössä olevia tai käytöstä jääneitä historiallisia teitä rakenteineen, rakennekerroksineen tai sillanjäännöksineen ei luokitella kiinteiksi

muinaisjäännöksi. Käytössä olevaan historialliseen tiehen ei voida soveltaa muinaismuistolakia, vaikka siinä periaatteessa voi olla vanhoja rakenteita tai rakennekerroksia.” Muiksi kulttuuriperintökohteiksi voidaan luokitella joko käytössä oleva keskiajan tai uuden ajan alun maantie tai käytöstä jäänyt 1700- ja 1800-luvun vaihdetta vanhempi tie (maakunnallinen tie, kylästä kylään ja kirkolle johtavat paikallistie).

Isojakokartalle merkitty tielinjaus, nykyinen Lamperilantie on mitä todennäköisimmin ollut joko kylästä kylään tai kylän sisällä kulkeva tie. Koska se on paikannettu 1700- ja 1800-lukujen vaihteen kartalta ja se on nykyisin käytössä, ei ole perusteita ehdottaa tielinjausta kiinteäksi muinaisjäännökseksi tai muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

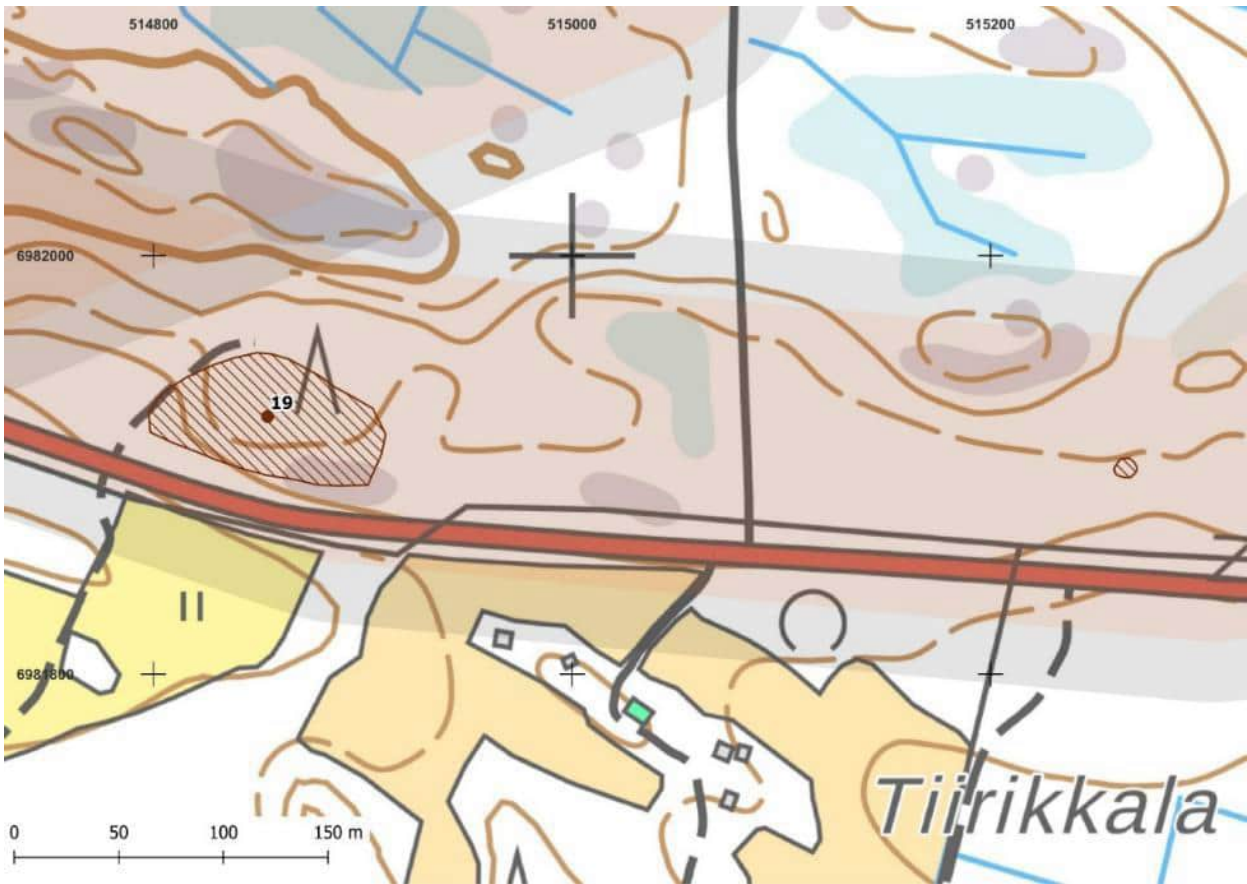
Kuva 59. Röykkiö Lamperilantien pohjoispuolella pienellä mäentömpäreellä. Koilliseen.

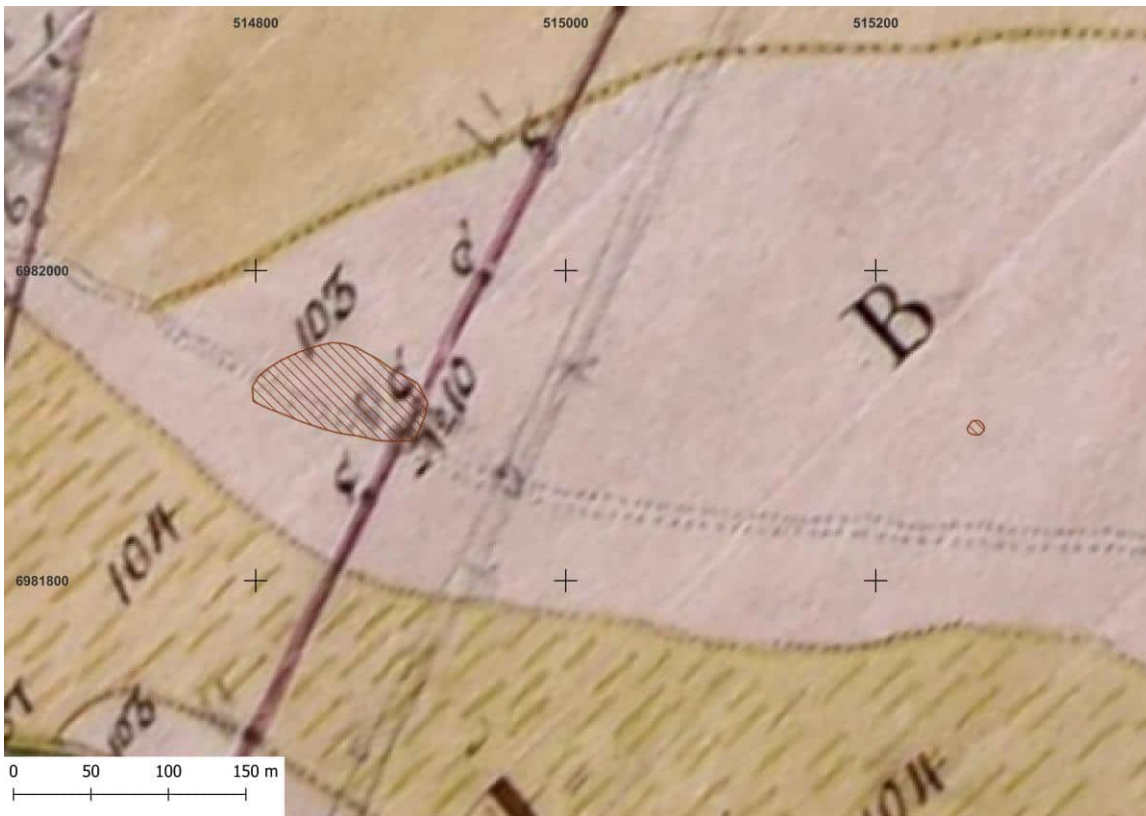
Kuva 60. Maakiven päälle kasattu röykkiö Lamperilantien pohjoispuolella pienellä mäentömpäreellä. Pohjoiseen.

Kuva 61. Yksittäinen röykkiö Lamperilantien pohjoispuolella. Taustalla erottuu modernia roskaa. Koilliseen.

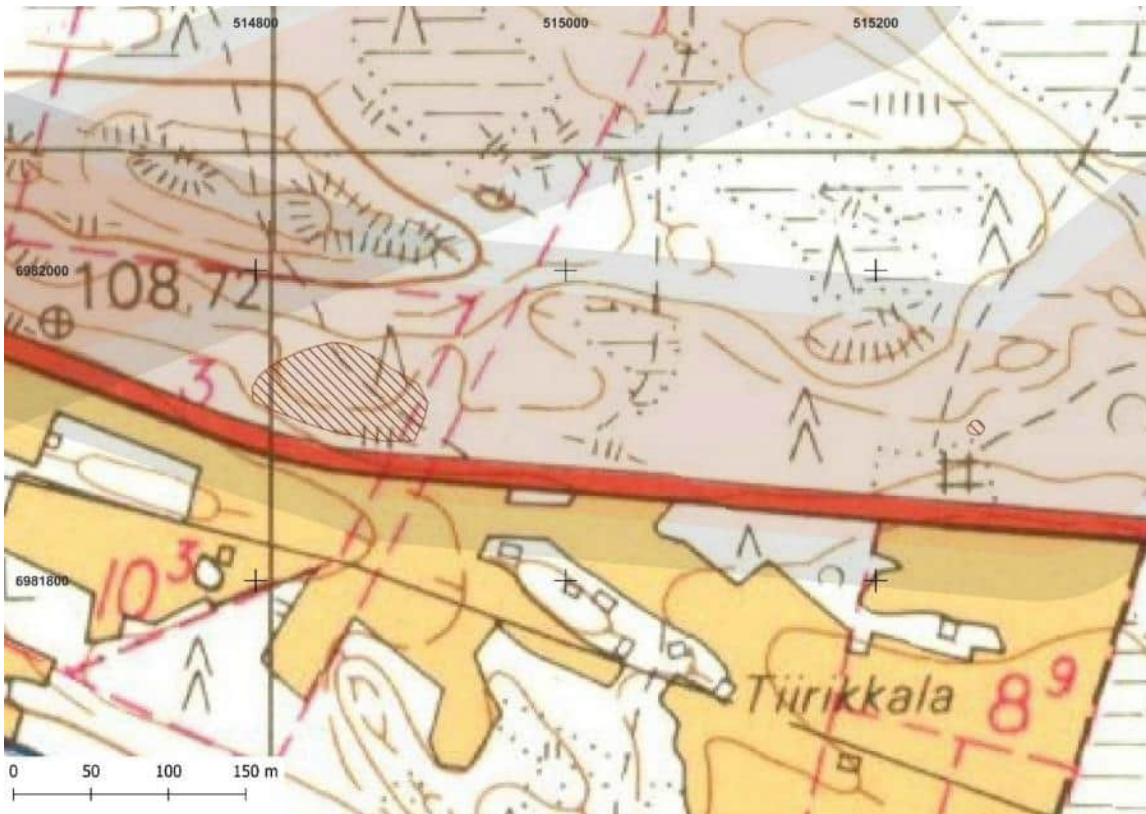
Kartta 59. Tiirikjalan kohdekartta. Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja aluerajaus ruskealla rasterilla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty oransilla viivalla.

Kartta 60. Ote vuosien 1777-1792 isojakokartalta.

Kartta 61. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta. Kohdalle on merkitty rakennus sekä peltoalueita.

Kartta 62. Ote vuoden 1971 peruskartalta.

Löytöpaikat

5.20. Leskelänlahti

Nimi:	Leskelänlahti
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	1000016687
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikka
Muinaisjäännöstyyppe:	löytöpaikat, irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Lauri Pohjakallio inventointi 1974
Koordinaatit:	N 6984813 E 515313 Z m.mpy. alin. 105,00
Koordinaattiselite:	muinaisjäännösrekisterin koordinaatit

Kohteen kartta on esitetty kohteen 6.6. yhteydessä.

Muinaisjäännösrekisteri: Vihertävästä liuskeesta tehty kivikirves (KuM 5815) Hirvilahden Leskelänlahdelta. tarkka löytöpaikka jäi inventoinnin yhteydessä selvittämättä. Paikka on mahdollisesti lounaaseen viettävä peltorinne, joka tarkastushetkellä oli istutettu kuusentaimelle.

Inventointi 2023: Vuonna 2023 inventoinnissa tarkastettiin vanhaa peltoaluetta lounaaseen laskevalla mäenrinteellä lähellä Hirvijärven rantaa Niemisjärventien eteläpuolella. Lisäksi lähialuetta tarkastettiin hieman korkeammalta Lutinmäen rinteeltä tien pohjoispuolelta.

Alueelta ei löydetty merkkejä muinaisjäännöksestä. Entinen peltoalue kasvoi kuusimetsää. Paikalla erottuu vielä vanhoja pelto-ojia koillislounaissauntaisesti. Paikalta otettiin muutama maakairanäyte ja tehtiin muutamia lapionpistoja, jossa havaittiin ainoastaan vanhaa peltokerrosta noin 20–30 cm.

Aluetta voidaan sijaintinsa ja topografian perusteella pitää potentiaalisena kivikautiselle asuinpaikalle. On kuitenkin hyvin mahdollista, että aikaisempi peltoviljely on jo tuhonnut alueella mahdollisesti olleet kulttuurikerrokset. Niemisjärventien pohjoispuolelle kohoava Lutinmäen rinteet ovat jyrkkiä ja kivikkoisia, eikä kovinkaan potentiaalisia kivikautisille asuinpaikoille.

Löytöpaikan koordinaatista noin 70 metriä koilliseen havaittiin rakennuksenpohja, jonka koko on noin 7 x 5 x 1,5 metriä. Sen päällä kasvaa varttuneita kuusia. Vuoden 1971 peruskartalle kohdalle on merkitty rakennus, ilmeisesti peltoihin liittyvä lato tai vastaava.

Kuva 62. Jussi-Pekka Hiltunen seisoo Leskelänlahden löytöpaikan kohdalla. Kaakkoon.

Kuva 63. Löytöpaikan koillispuolelta havaittu rakennuksen pohja. Etelään.

Muu kohde

5.21. Vasikkapuro*

Nimi:	Vasikkapuro
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt kivirakenteet, kiviaidat
Ajoitus:	1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6981758 E 514147 z 108
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikoordinaatit

Inventointi 2023: Vasikkapuron koillispuolella, heti Pulkintien lounaispuolella on tasainen vanha peltoalue, joka nykyään kasvaa kuusimetsää. Alueelta havaittiin peltoröykkiöitä sekä raivatuista kivistä kasattuja kiviaitoja. Alueen koko on noin 225 x 155 metriä.

Suurin osa alueen röykkiöistä ovat suuria, halkaisijaltaan noin 5–12 metriä, joissa on suuri kokoisia kiviä, osakseen myös kivenlohkareita. Röykkiöt kivet ovat niin isoja, että ne on selvästi kasattu koneellisesti. Alueen reunoilla on myös tätä pienempiä, halkaisijaltaan noin 2–4 metrin kokoisia peltoröykkiöitä. Alue rajautuu koillisessa, lounaassa ja luoteessa kivistä ladottuihin aitoihin. Alueella erottuu kaakko-luode suuntaisia matalia oja, jotka ovat ilmeisesti vanhoja pelto-oja. Alueen kaakkoispuolella on asuinrakennuksia.

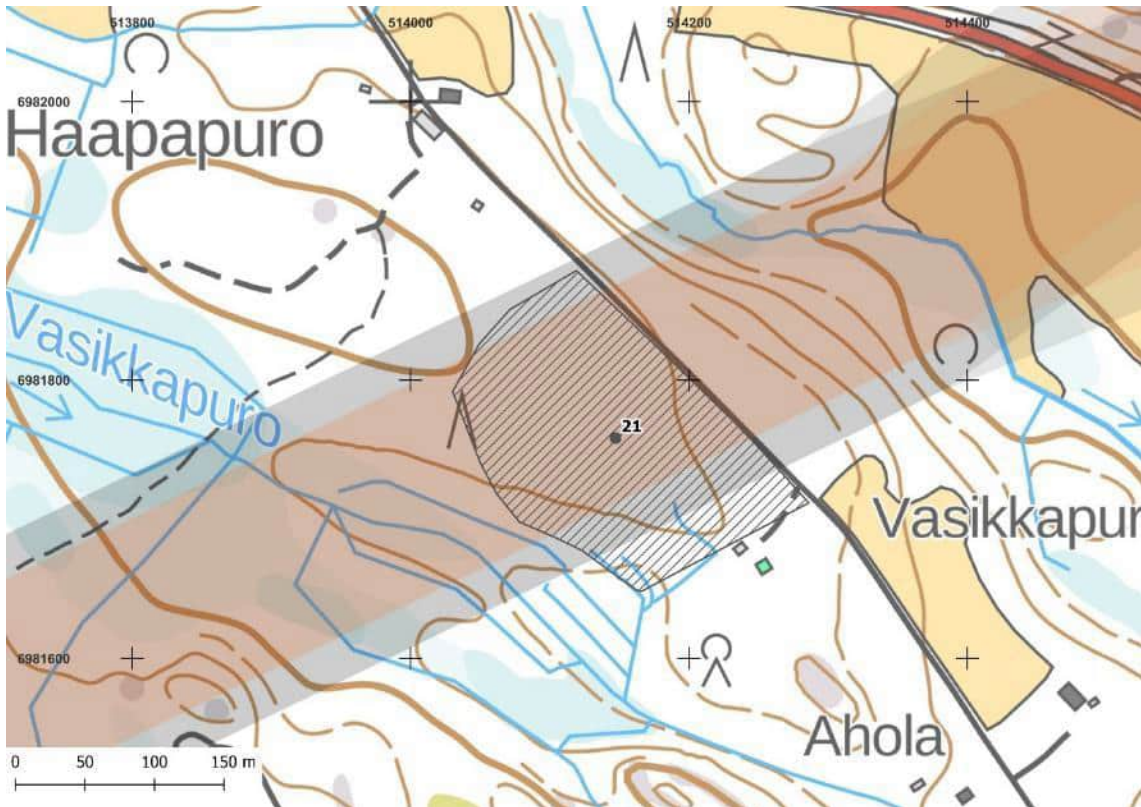
Vuoden 1971 peruskartalle kohdalle on merkitty Vasikkapuron -nimisen tilan peltoalueita. Maastossa havaitut peltoröykkiöt sekä kiviaidat myötäilevät karttaan merkittyä peltokuviota. Suurimmat havaitut peltoröykkiöt ovat keskellä peltoa. Vuonna 1777-1792 laaditulla isojakokartalla ja vuoden 1846 pitäjänkartalla alue on ollut asumatonta. Karttatarkastelun ja maastossa tehtyjen havaintojen perusteella alueen peltoröykkiöt liittyvät paikalla vielä 1900-luvun lopulla sijainneeseen peltoalueeseen.

Kuva 64. Suuri peltoröykkiö alueen keskiosassa. Pohjoiseen.

Kuva 65. Kivaitaa alueen koillisreunalla, Pulkintien lounaispuolella. Kaakkoon.

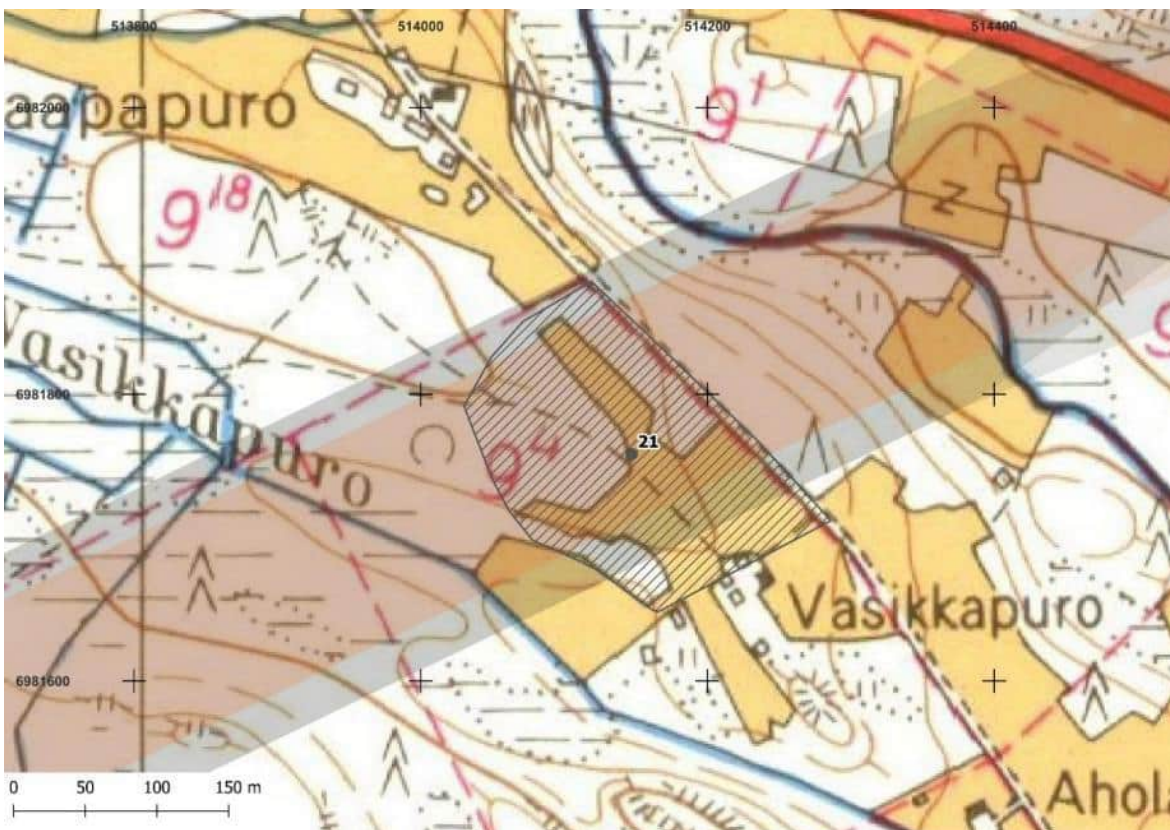
Kartta 63. Vasikkapuron kohdekartta. Kohde on merkitty harmaalla pisteellä ja aluerajaus harmaalla rasterilla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty oranssilla viivalla.

Kartta 64. Ote vuosien 1777-1792 isojakokartalta.

Kartta 65. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 66. Ote vuoden 1971 peruskartalta. Alueelle on merkitty kartalla peltoa.

Lähteet

Tutkimusraportit:

Pohjakallio, Lauri 1994. Kuopion esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

Aroaho, Jouko 1992. Tervon esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

Forsberg, Oili 2002. Maaningan arkeologinen inventointi. Pohjois-Savon liitto.

Jussila, Timo & Sepänmaa, Timo 2018. Kuopio Suovu-Palonen muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy.

Sepänmaa, Timo et al. 2020. Vaala-Joroinen voimajohtolinjan -Järvilinjan- arkeologinen inventointi. Mikroliitti Oy.

Ohjeet ja oppaat:

Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset opas, tunnistaminen ja suojelu. Toim. M. Niukkanen, Museovirasto 2009.

Historialliset tiet - ohje. Museovirasto 2017.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristö palveluikkuna:

<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Maankamara- palvelu (GTK)

<https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/>

Junnunmäen tuulivoimahanke:

<https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/junnunmaen-tuulivoimahanke-kuopio-ja-tervo>

Kartat:

Kansallisarkisto

Maanmittaushallituksen kartat. MH Alue- ja rajakartat.

MH MH 94/- - Charta öfver Cuopio Höfdingedömes Belägenheten i anseende til där innevarande Siöar ock deras Communication med hwarandra samt Inbyggarnes visten med Kyrkorne och större vägar, vuosi 1750.

MH MH 96/- - Karta öfver Öfre Savolax härad af Kuopio län, vuosi 1780.

MH MH 98/- - Charta öfver Cuopio Sokn uti Savolax och Carelens län: Sammandragen af skattläggnings och storskifts mätningarne...samt i mindre form renoverad... (Haellsteen, G. ja Costiander, Gustav), vuosi 1781-1783

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat.

KUOPION LÄÄNI. Kuopion maalaiskunta. D47:5/6-12. Hirvilahti / Hirvilaks; N:ot 7-16, tässä kylässä ja N:ot 1-3 Lamperilan kylässä, isojaonkartta, pöytä- ja jakokirja sekä pyykkiselitys (Etelä-Hirvilahden jakokunta) (1777-1792). Kansallisarkisto.

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ieb. Lääninkartat.

Kuopion läänin kartta. Ensimmäinen osa. Savon ja Hämeenmaa. (Thilén, G.), vuosi 1852-1856

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto.

3331 02+01 Ia.* -/- - Maaninka , vuosi 1846.

3331 05+04 Ia.* -/- - Maaninka, vuosi 1846.

3331 05 Ia.* -/- - Kuopio, vuosi 1846.

3331 04+01 Ia.* -/- - Kuopio, vuosi 1846.

Maanmittaushallitus

Vanhat peruskartat

3331 01 Itä-Karttula, vuosi 1971.

3331 02 Kurolanlahti, vuosi 1972.

3331 04 Hirvilahti, vuosi 1971.

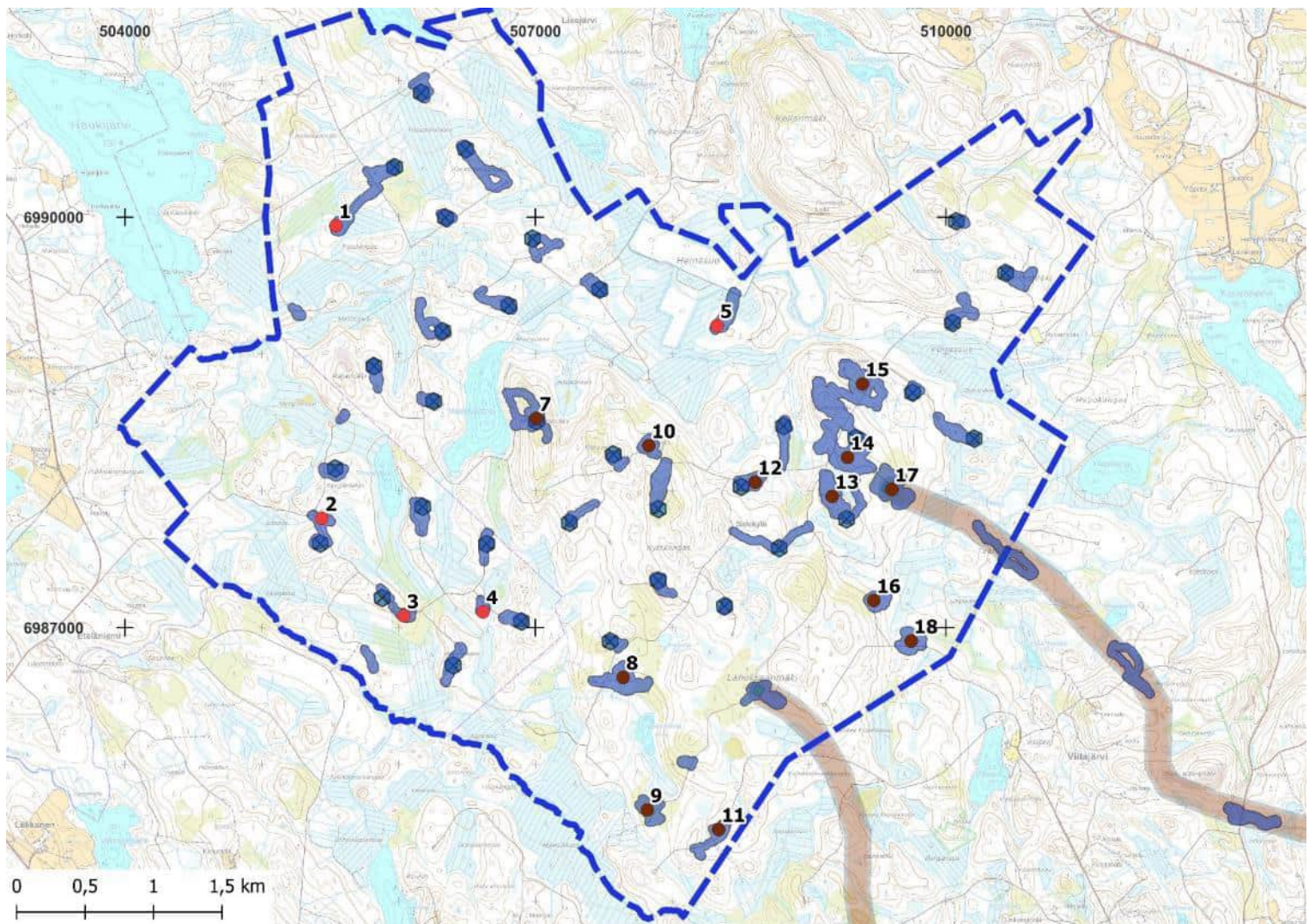
3331 05 Leinolanlahti, vuosi 1971.

Maanmittauslaitos, kiinteistötietopalvelu

Charta öfver Lapvetela bys ägor uti Kuopio sokn. Separat förrättningskarta, kartadel A-D. Nrot 6024933, 6024941, 6024942, 6024944. (Backman, H.), vuosi 1792-1793.

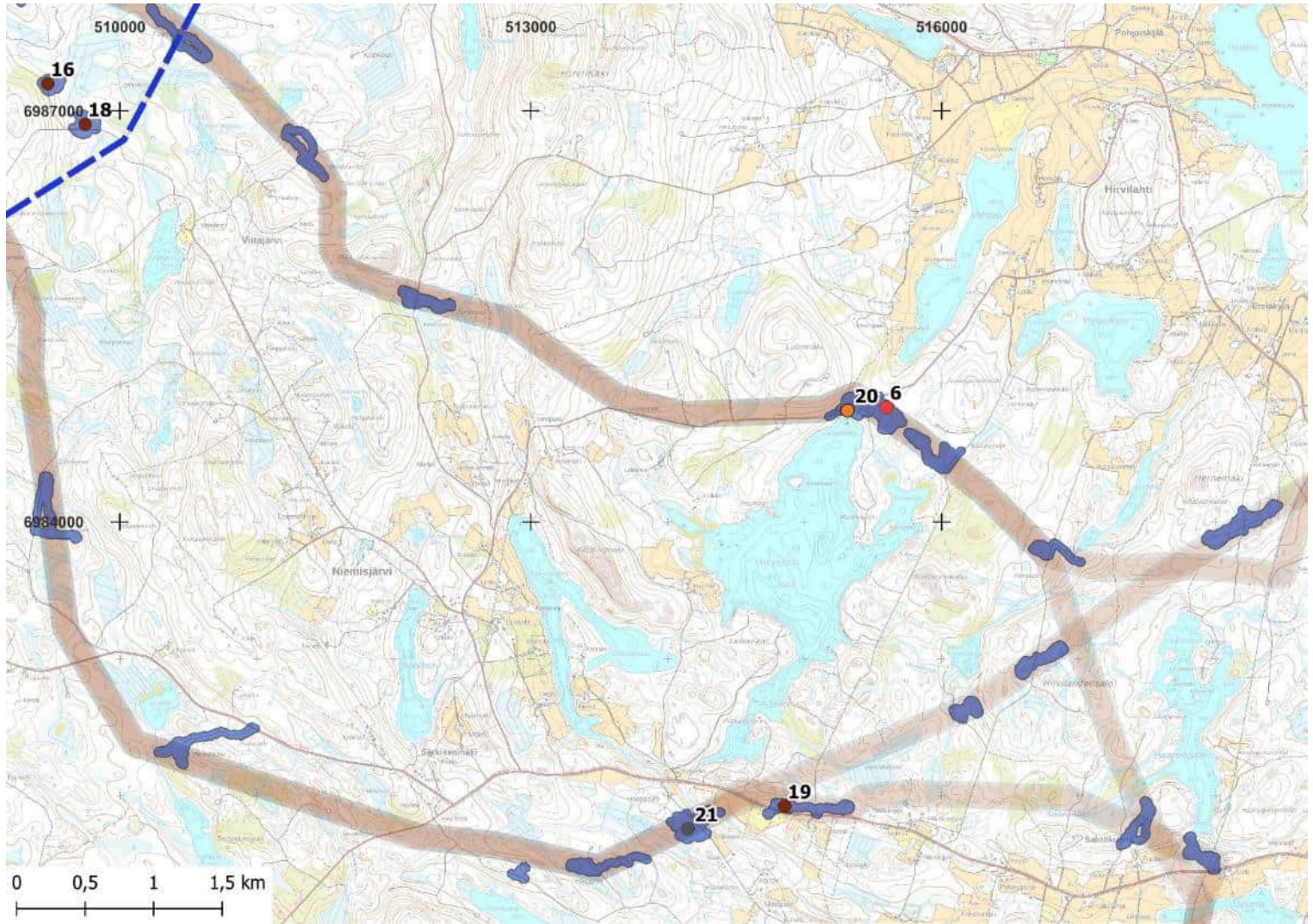
Liitteet

Maastossa jalkaisin kuljetut alueet

Kartta 67. Tuulivoimapuiston hankealueella jalkaisin tarkastetut alueet.

Jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Kartta 68. Jalkaisin tarkastetut alueet sähkösiirtoreittien varrella.

Jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Kuvia

Heinäsuon
turvetuotantoaluetta
hankealueen
pohjoisosassa.
Länteen.

Voimalanpaikka 24
alueen eteläosassa
Kytölammen
länsipuolella.
Kaakkoon.

Voimalanpaikka 13
alueen lounaisosassa
Ryngänlammen
itäpuolella. Pohjoiseen.

Eteläisemmän
sähköasemapaikan
aluetta
Lahokkaanmäellä.
Länteen.

Eteläisemmän
sähkönsiirtoreitin
vaikutusaluetta
Petäjäsuon
pohjoispuolella. Itään.

Pohjoisemman
sähkönsiirtoreitin
vaikutusaluetta
Porrassuon
länsipuolella. Itään.

28.10.2024 (muokattu 10.4.2025)

KUOPIO-TERVO

Junnunmäki tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen täydennysinventointi 2024

Tilaaaja:
Sitowise Oy

Heilu Oy
Antti Purmonen
Teemu Tiainen
Jussi-Pekka Hiltunen

Sisällysluettelo

1. Kartat.....	3
2. Johdanto.....	13
3. Tulokset	15
4. Arkeologiset kohteet (*uusi kohde).....	17
Muut kulttuuriperintökohteet.....	17
4.22. Välimäki 2*	17
4.23. Kellarmäki 2*	21
4.24. Haavikkomäki*.....	27
Lähteet.....	35
Kuvia.....	37

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.	3
Kartta 2. Yleiskartta inventointialueista.....	4
Kartta 3. Tuulivoima- ja aurinkovoimapuiston hankealueen yleiskartta.....	5
Kartta 4. Uuden vaihtoehtoisen sähkönsiirtoreitin (vihreällä) yleiskartta.	6
Kartta 11. Uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti vuoden 1780 Kuopion läänin yleiskartalla.	7
Kartta 12. Uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti vuoden 1846 pitäjänkartalla.	8
Kartta 13. Uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti vuosien 1971 ja 1972 peruskartoilla.....	9
Kartta 14. Uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti MML:n MML:n korkeusmallilla.	10
Kartta 15. Uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti sähkönsiirtolinja ortokuvassa.	11
Kartta 16. Hankealueella ja sähkönsiirtoreiteillä kuljetut alueet.	12

Kansikuva: Kohteen 4.24. Haavikkomäki röykkiöalueen lounasnurkkaa. Pohjoiseen.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 10/2024 ja 04/2025 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Raportin kuvat Antti Purmonen, kartat Antti Purmonen ja Jussi-Pekka Hiltunen.

Maanmittauslaitoksen 5 p laserkeilausaineiston käyttölisenssi: MML 6851518935/05 00 00/2024.

KUOPIO-TERVO

Junnunmäki tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen täydennysinventointi 2024

Tiivistelmä & arkistotiedot

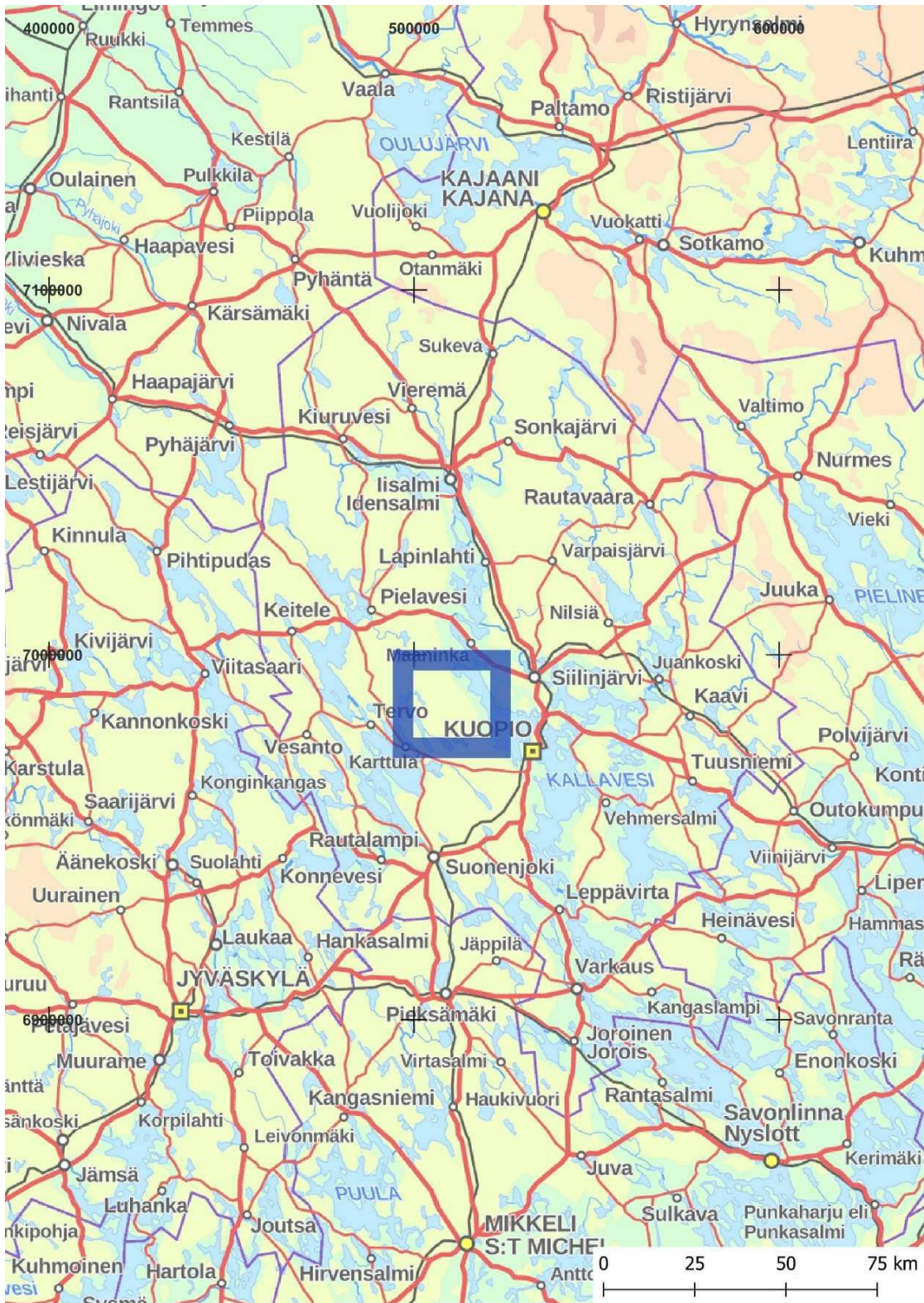
Sitowise Oy on tekemässä ympäristövaikutusten arviointia wpd Suomi Oy:n suunnittelemaalle tuulivoimahankkeelle, joka sijoittuu Kuopion kaupungin ja Tervon kunnan alueille Junnunmäelle. Suunnittelun tässä vaiheessa tuulivoimapuistoon kuuluu enintään 33 tuulivoimalaa. Hankkeeseen kuuluu lisäksi vaihtoehtoisia, uuteen johtokäytävään sijoittuvia sähkönsiirtoreittejä yhteensä noin 36 km pituudelta.

Osana hankkeen ympäristöselvityksiä Heilu Oy laati alueen arkeologisen inventoinnin vuonna 2023 (Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti). Suunnitelmien tarkentumisen jälkeen hankealueella sekä uudella noin 10,5 km pitkällä sähkönsiirtoreitillä tehtiin arkeologinen täydennysinventointi syksyllä 2024, josta vastasi Heilu Oy / FM Antti Purmonen.

Vuoden 2024 täydennysinventoinnissa hankealueelta tavattiin kolme uutta muuta kulttuuriperintökohdetta, jotka ovat historiallisen ajan ja/tai 1900-luvun viljely/raivausröykkiöalueita. Sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelta ei tavattu uusia arkeologisia kohteita. Tehtyjen inventointien jälkeen Junnunmäen tuulivoimapuiston hankealueelta ja siihen liittyviltä sähkönsiirtoreiteiltä tunnetaan 24 arkeologista kohdetta. Niistä kuusi on kiinteää muinaisjäännöstä ja 16 muuta kulttuuriperintökohdetta, yksi löytöpaikka ja yksi muu kohde. Arkeologisista kohteista 17 sijaitsee hankealueella ja loput suunnitelluilla sähkönsiirtoreiteillä.

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Antti Purmonen
Kenttätyöaika:	2.–4.9., 10.–11.9. ja 3.10.2024
Tutkimusten tilaaja:	Sitowise Oy
Aikaisemmat inventoinnit lähialueilla:	Lauri Pohjakallio 1974 Jouko Aroaho 1992 Oili Forsberg 2002 Timo Jussila ja Timo Sepänmaa 2018 Timo Sepänmaa et al. 2020 Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti 2023

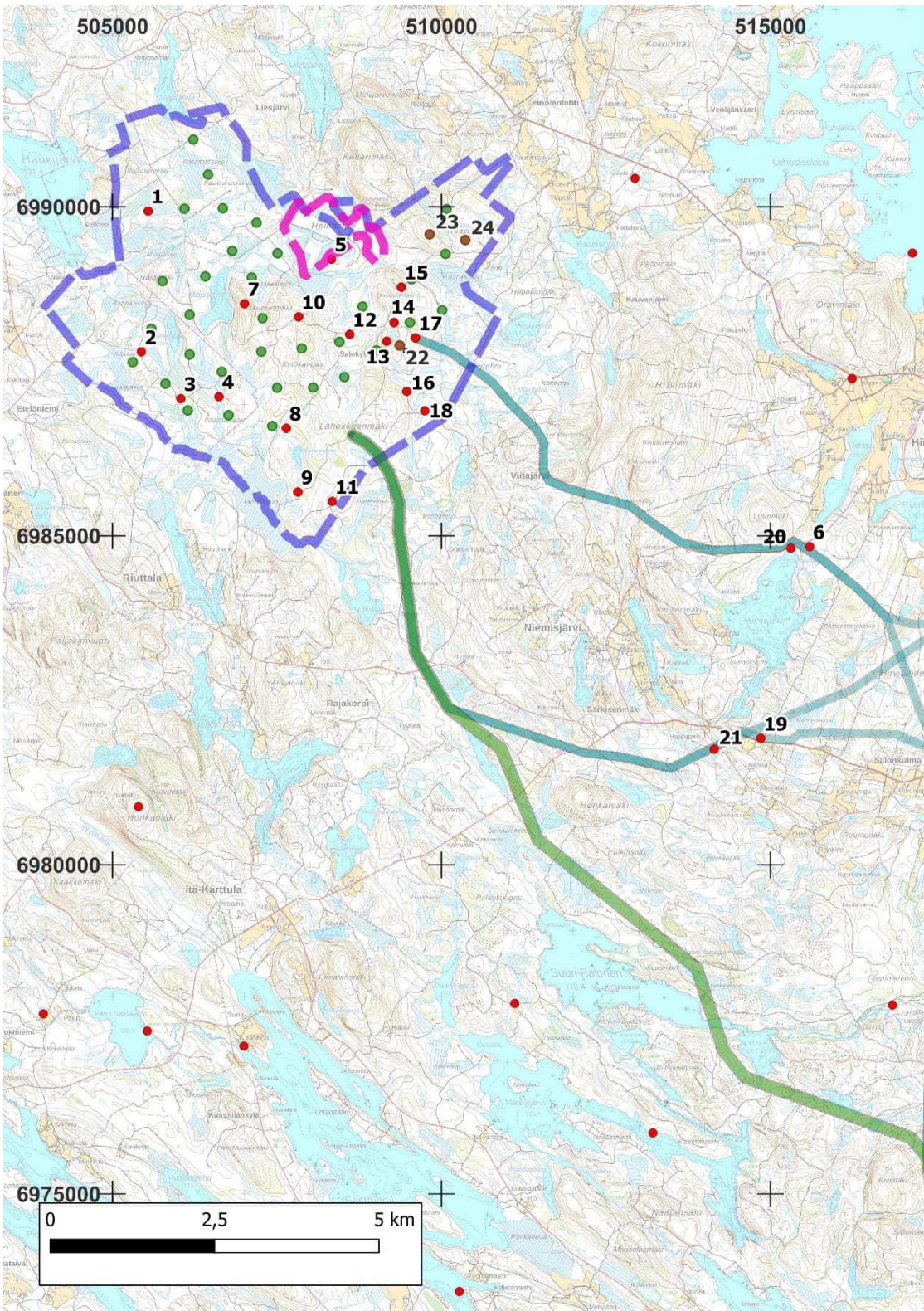
Kartat

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.
Inventoitu tuulivoimapuistoalue sijoittuu sinisen neliön sisäpuolelle.

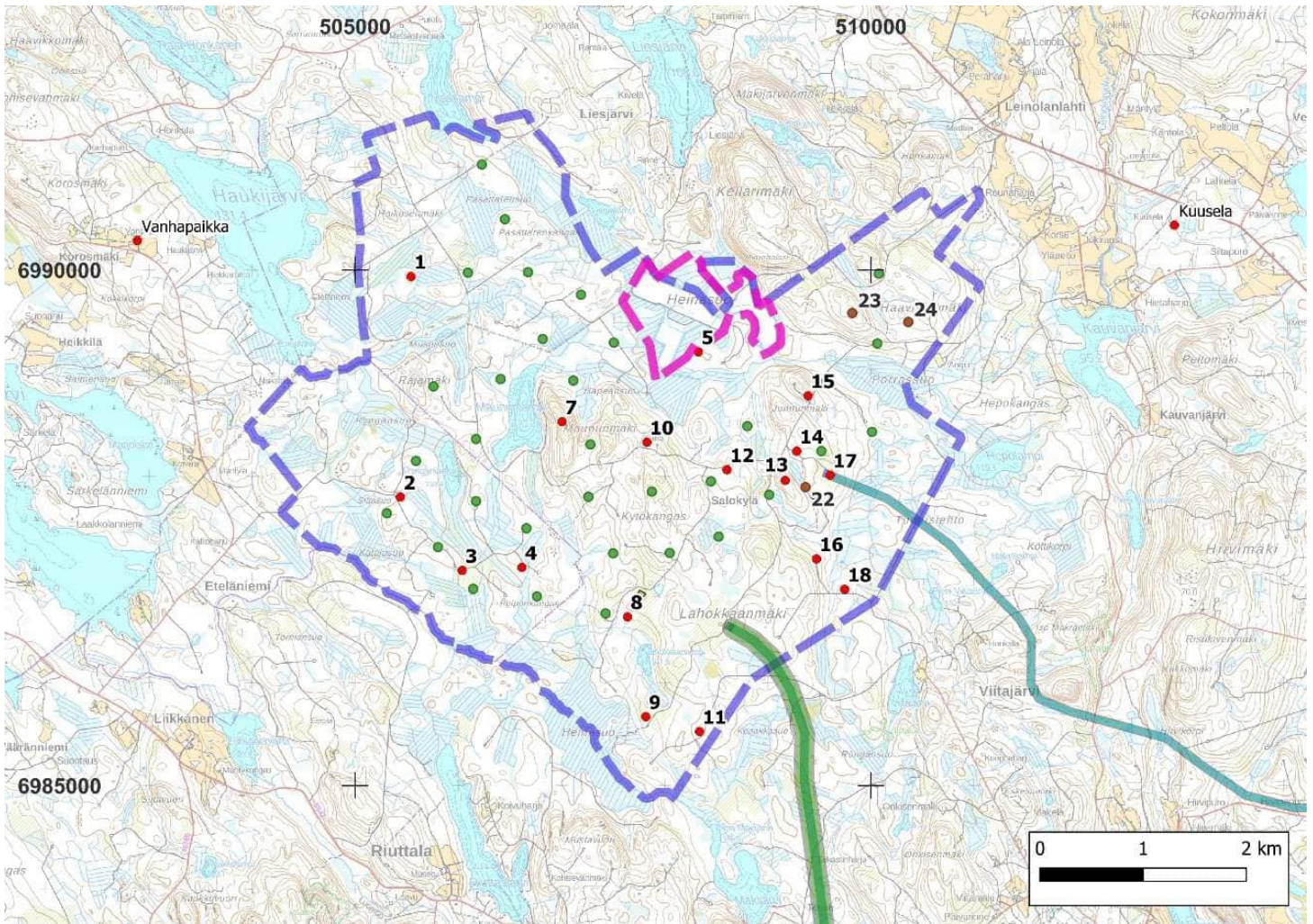
KUOPIO-TERVO

Junnunmäki tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreitin
arkeologinen täydennysinventointi 2024

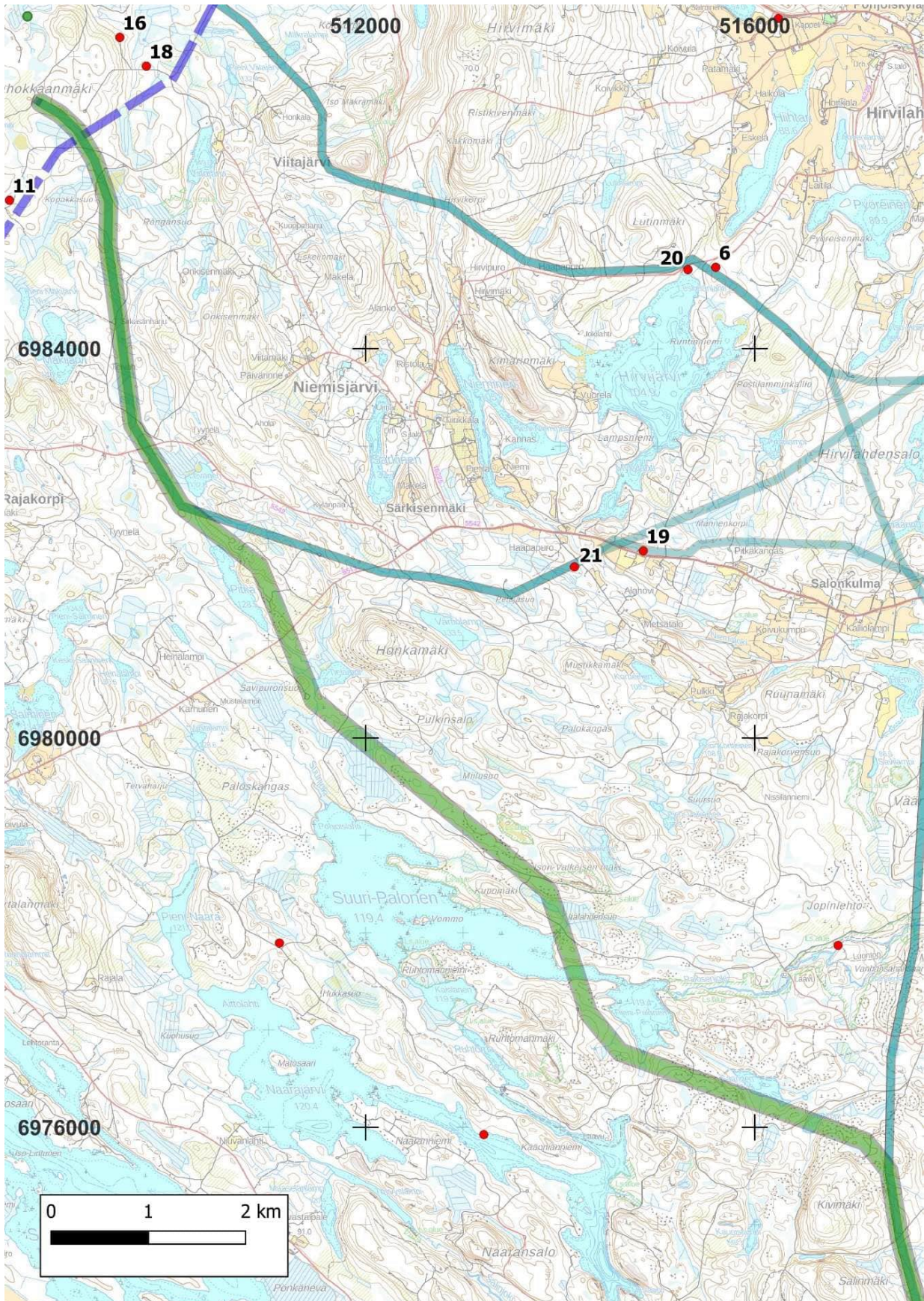

Kartta 2. Yleiskartta inventointialueista.

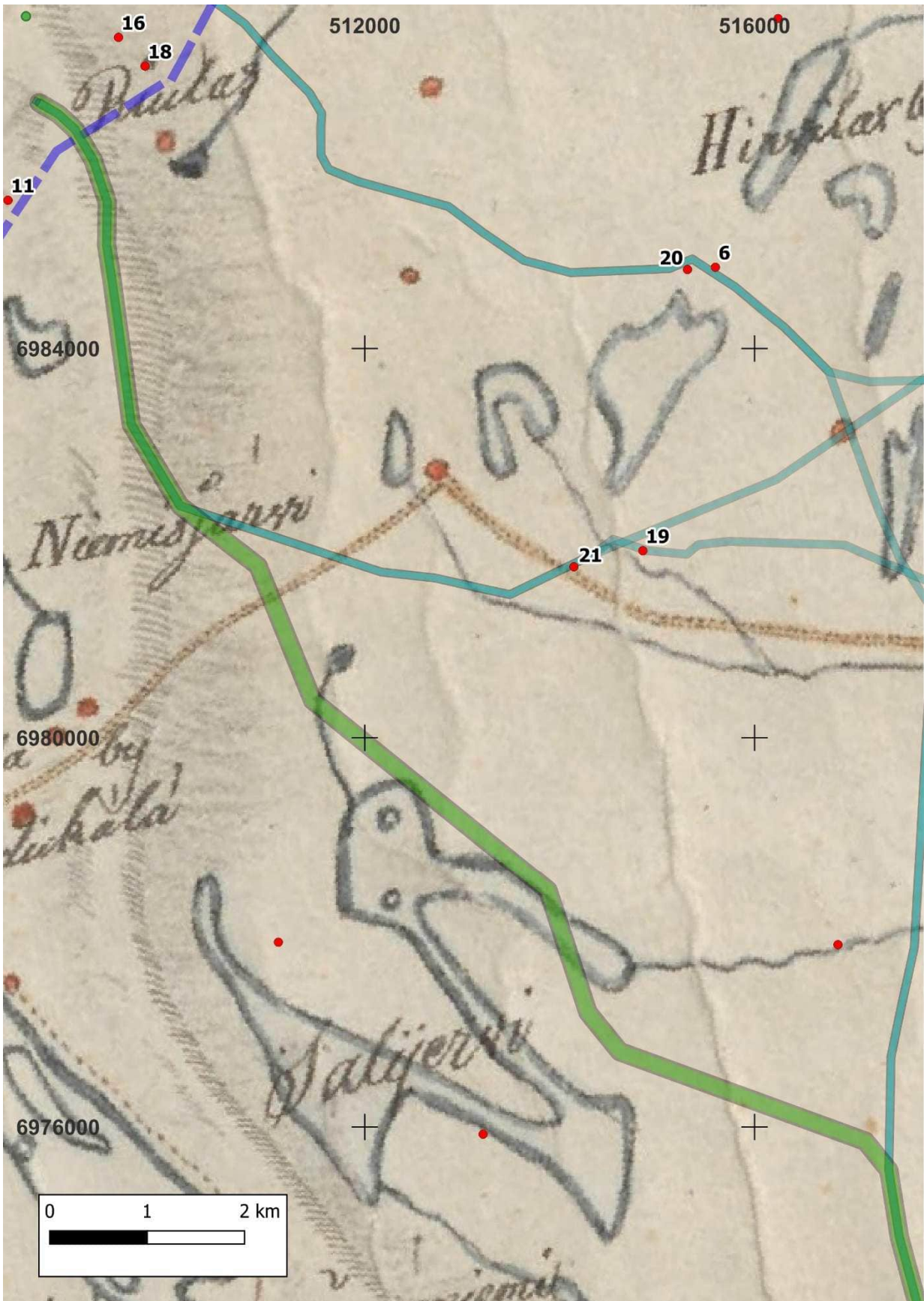
Tuulivoimapuiston hankealue on rajattu sinisellä katkoviivalla. Aurinkovoima-alue on kartassa violetilla katkoviivalla. Vuonna 2023 inventoitu sähkönsiirtoreitti on vaaleansinisellä viivalla ja vuoden 2024 sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla. Vuonna 2023 inventoidut kohteet ovat punaisilla pisteillä ja numeroitu 1–21. Vuoden 2024 kohteet ovat kartassa ruskeilla pisteillä ja numeroitu 22–24. Suunnitellut voimalanpaikat ovat kartassa vihreillä pisteillä. Suunnitellut vaihtoehtoiset sähkövoimaloiden paikat jäävät numeroiden 8 ja 22 alle. Alueen ulkopuolella olevat punaiset pisteet ovat tunnettuja arkeologisia kohteita.

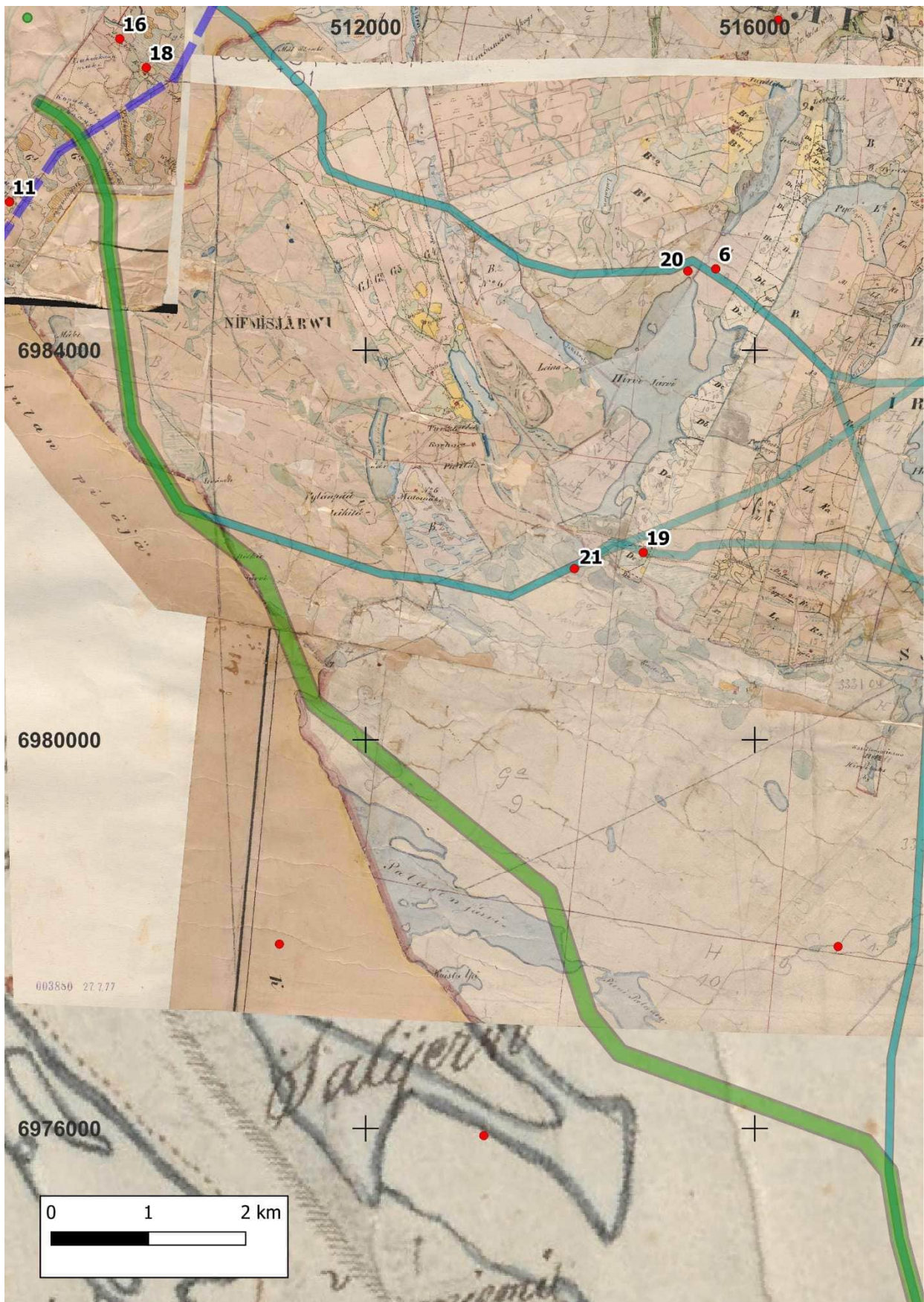
Kartta 3. Tuulivoima- ja aurinkovoimapuiston hankealueen yleiskartta.

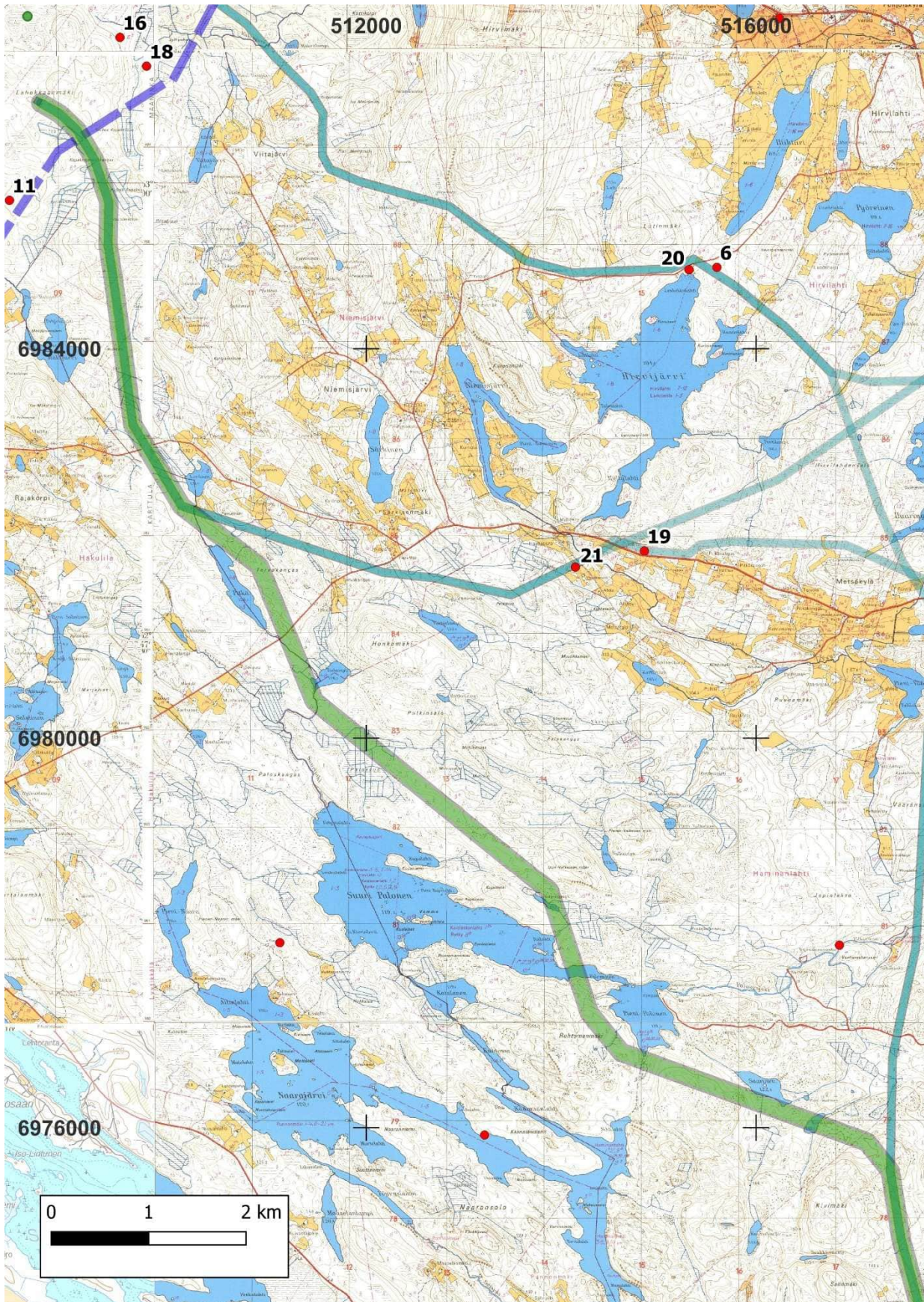
Kartta 4. Uuden vaihtoehdoisen sähkönsiirtoreitin (vihreällä) yleiskartta.

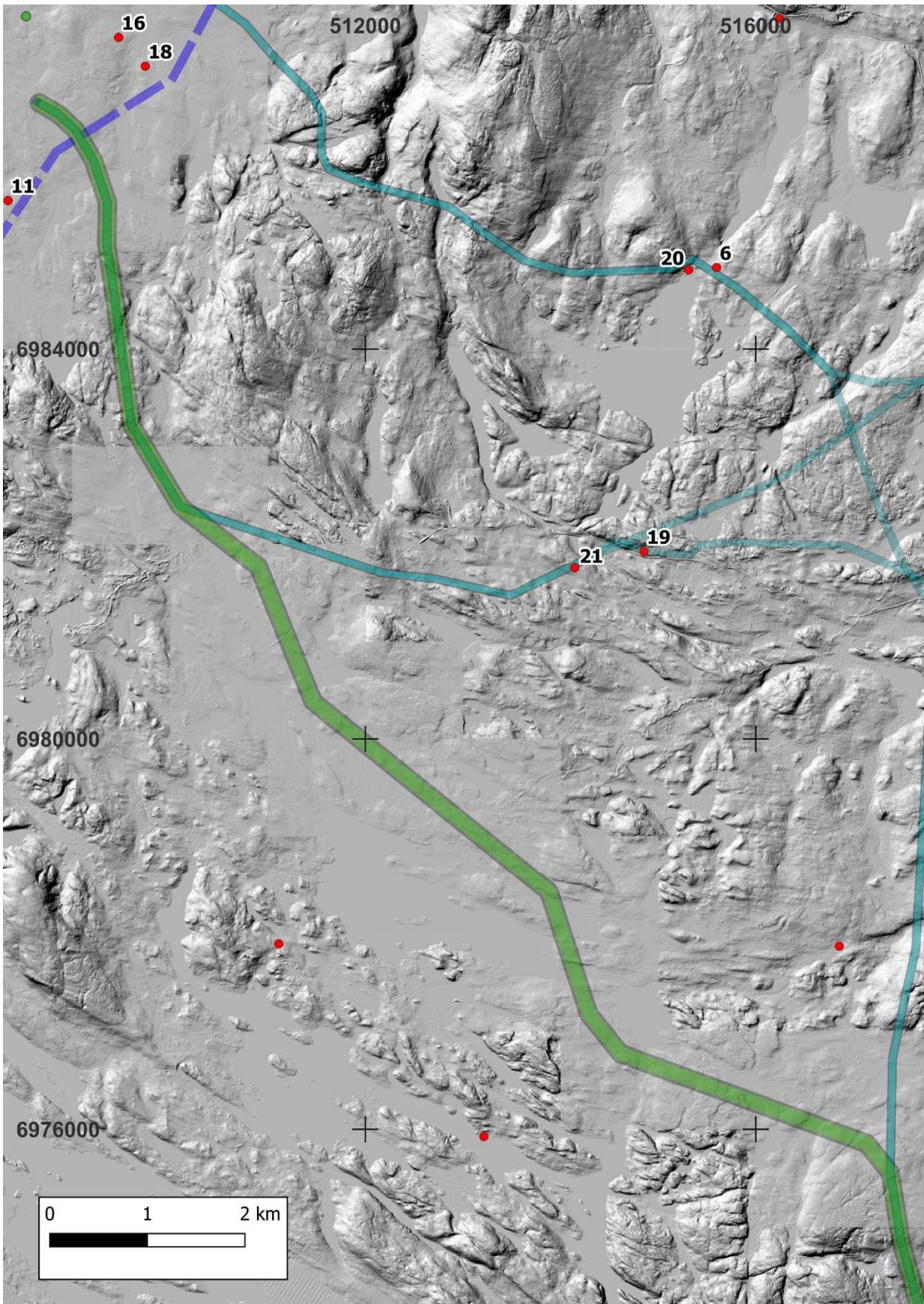
Kartta 5. Uusi vaihtoehtoinen sähkösiirtoreitti vuoden 1780 Kuopion läänin yleiskartalla.

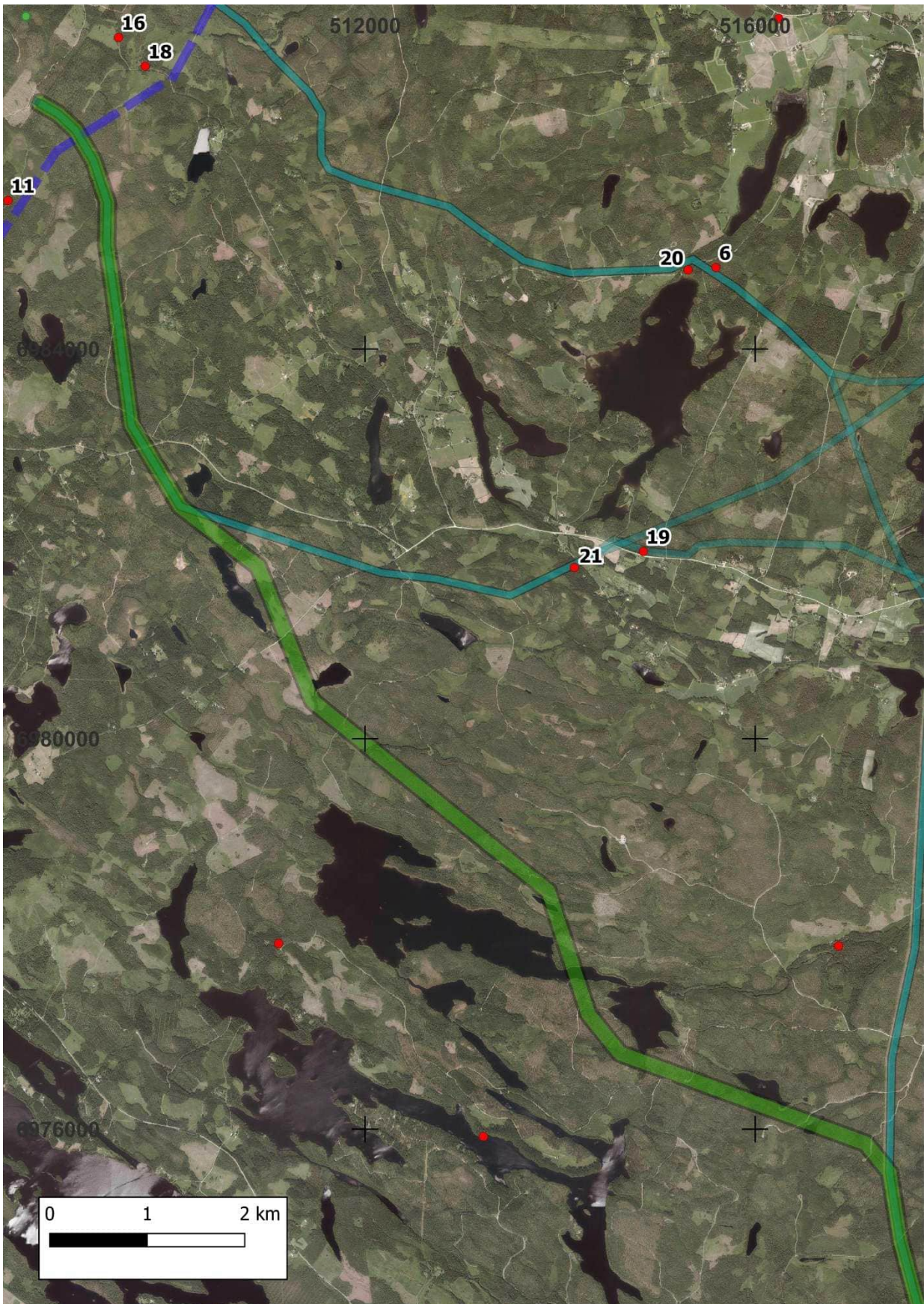
Kartta 6. Uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti vuoden 1846 pitäjänkartalla.

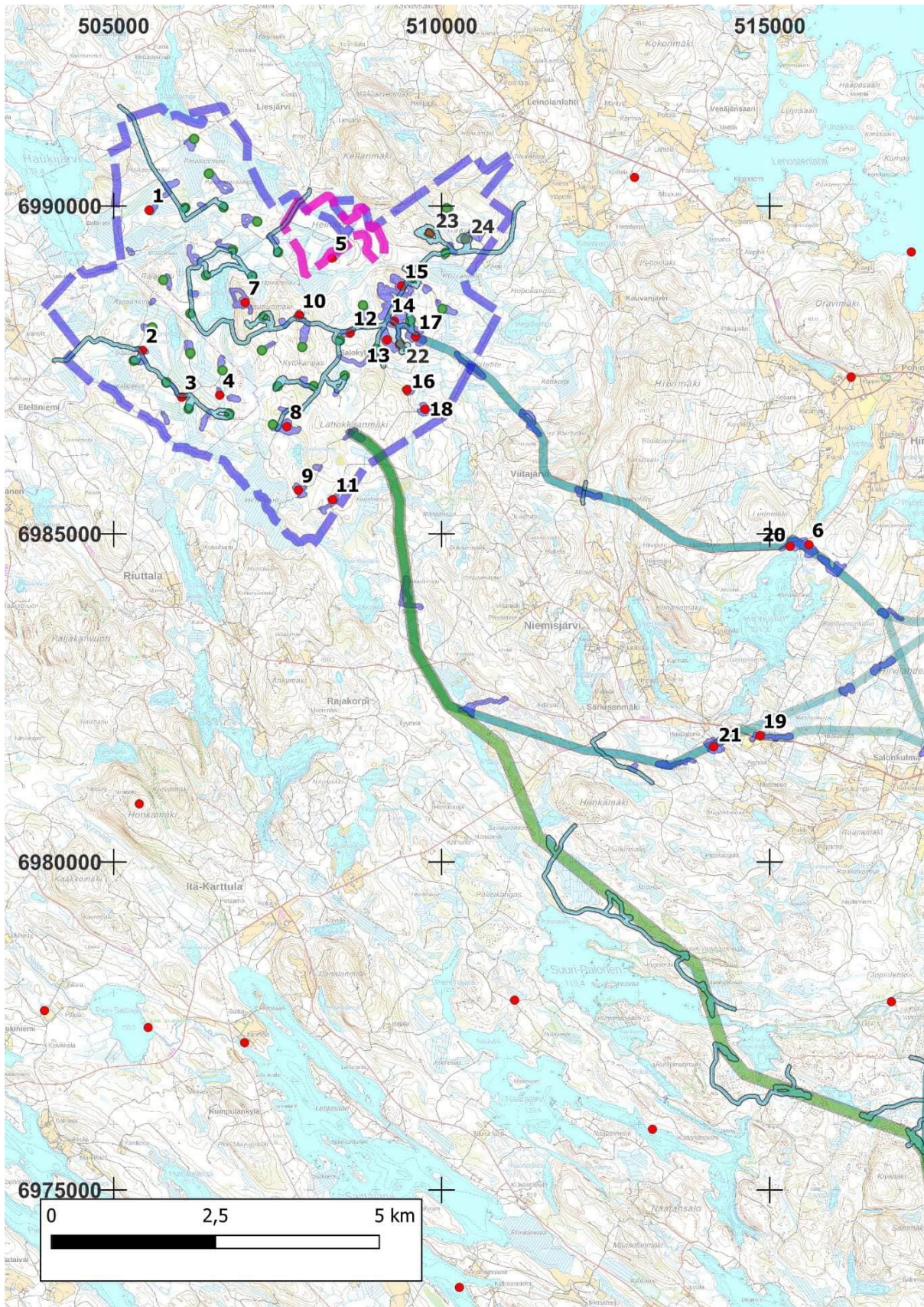
Kartta 7. Uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti vuosien 1971 ja 1972 peruskartoilla.

Kartta 8. Uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti MML:n korkeusmallissa (rinnevarjoste).

Kartta 9. Uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti MML:n ortokuvassa.

Kartta 10. Hankealueella ja sähkönsiirtoreiteillä kuljetut alueet.

Vuonna 2024 kuljetut alueet ovat vaaleansinisellä rasterilla. Vuonna 2023 jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty karttaan tummemmalla sinisellä.

2. Johdanto

Wpd Suomi Oy on suunnittelemassa enintään 33 voimalan tuulipuistoa sekä aurinkovoimaluetta Kuopion kaupungin ja Tervon kunnan alueille. Suunnittelun tässä vaiheessa hankealueelle on suunnitteilla kaksi eri sähköasemavaihtoehtoa ja pinta-alaltaan noin 100 hehtaarin kokoinen aurinkovoimapuistoalue. Hankealueen kokonaispinta-ala on noin 2690 hehtaaria, josta Kuopion puolella on 2200 hehtaaria ja Tervon puolella 490 hehtaaria. Alue sijaitsee noin 28 kilometriä Kuopion keskustasta luoteeseen ja noin 18 kilometriä Tervon kuntakeskuksesta koilliseen. Hankkeeseen kuuluu lisäksi vaihtoehtoisia sähkönsiirtoreittejä, joiden pituus on noin 36 km. Suunnitellut sähkölinjat sijoittuvat hankealueen kaakkoispuolelle Kuopion kaupungin alueelle.

Osana suunnittelutyön ympäristöselvityksiä Heilu Oy laati tuulivoimapuiston hankealueella ja suunnitelluilla sähkönsiirtoreiteillä arkeologisen inventoinnin vuonna 2023 (Hiltunen ja Ervasti 2023). Suunnitelmien tarkentumisen vuoksi hankealueella toteutettiin arkeologinen täydennysinventointi vuonna 2024. Lisäksi inventoitiin uusi vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti, jonka pituus on noin 10,5 km. Täydennysinventoinnin laativat arkeologit FM Antti Purmonen, FM Teemu Tiainen ja FM Jussi-Pekka Hiltunen. Purmonen osallistui työn valmisteluun, maastotöihin ja raportointiin, Tiainen osallistui työn ohjaamiseen, valmisteluihin ja raportointiin, Hiltunen raportointiin. Täydennysinventoinnin maastotyöt tehtiin kuuden päivän aikana 2.–4.9., 11.–12.9. ja 3.10.2024. Inventoinnin raportti laadittiin syys-marraskuussa 2024 sekä huhtikuussa 2025.

Tutkimusalueen perustiedot ja menetelmät (vanhat kartat, aikaisemmat tutkimukset yms.) on käsitelty vuoden 2023 inventointiraportissa (Hiltunen ja Ervasti 2023). Alueelta aikaisemmin havaitut arkeologiset kohteet on esitetty vuoden 2023 inventointiraportissa.

Täydennysinventoinnissa tavatut arkeologiset kohteet ja inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla valokuvia sekä tallentamalla tehdyt havainnot ja kuljetut reitit käsiGPS-paikantimella (Garmin GPSMAP 65s, tarkkuus +/- 3,65 m). Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina.

Kuva 1. Eteläisempi suunnitellun sähköaseman paikka Lahokkaan pohjoispuolella. Länteen.

Kuva 2. Suunnitellun voimalanpaikan 12 ympäristöä. Pohjoiseen.

3. Tulokset

Vuoden 2024 täydennysinventoinnissa hankealueelta tavattiin kolme uutta arkeologista kohdetta (kohteet 5.22.–5.24.), jotka ovat historiallisen ajan ja/tai 1900-luvun viljely/raivausröykkiöitä. Kohteessa 5.22. *Välimäki 2* ei ollut viitteitä asutuksesta, mutta sitä ehdotetaan muuksi kulttuuriperintökohteeksi, sillä se sijaitsee noin 45–200 m päässä kolmesta vuonna 2023 havaitusta muusta kulttuuriperintökohteesta. Myös kohteita 5.23. *Kellarmäki 2* sekä 5.24. *Haavikkomäki* ehdotetaan muiksi kulttuuriperintökohteiksi, sillä niistä havaittiin viitteitä suhteellisen tuoreesta asutuksesta. Kohteista havaittiin maakellarit, useita kiviaitoja, joiden sisäpuolella viljelysröykkiöt sijaitsevat sekä Kellarmäki 2:ssa on mahdollinen eläimen suoja.

Nyt inventoidun sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelta ei havaittu arkeologisia kohteita.

Vuosien 2023 ja 2024 tehtyjen inventointien jälkeen hankealueelta ja sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tunnetaan 24 arkeologista kohdetta, joista kuusi on kiinteitä muinaisjäännöksiä, 16 muita kulttuuriperintökohteita, yksi löytöpaikka ja yksi muu kohde.

Pohjoisempi suunniteltu sähköasemapaikka sijoittuu muu kulttuuriperintökohteen 5.22. *Välimäki 2* viljelyröykkiöalueen läheisyyteen, lähimmillään alle 60 m etäisyydelle siitä.

Tuulivoimapuiston hankealueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset sijoittuvat vähintään noin 120 metrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista. Kiinteistä muinaisjäännöksistä kohteet 5.2. *Ryngänlehto*, 5.3. *Peiponkangas 1* ja 5.4. *Peiponkangas 2* (numerot viittaavat vuoden 2023 inventoinnin kohdenumeroihin) sijaitsevan noin 7–20 metrin päässä olemassa olevista metsäautoteistä. Tuulivoimapuiston alueelle suunnitellut voimalanpaikat 22, 24, 28, 29 ja 30 sijoittuvat muiden kulttuuriperintökohteiden 5.8. *Lahokas*, 5.12 *Väliaho*, 5.13. *Välimäki*, 5.14. *Junnunmäki* ja 6.15. *Sahinmäki* (numerot viittaavat vuoden 2023 inventoinnin kohdenumeroihin) viljelyröykkiöalueiden välittömään läheisyyteen. Muut tuulivoimapuiston hankealueelta ja sähkönsiirtoreiteiltä havaitut arkeologiset kohteet sijoittuvat vähintään noin 130 metrin etäisyydellä suunnitelluista voimalapaikoista tai vastaavista nyt tiedossa olevista muuttuvan maankäytön alueista.

Hankealueelle sijoittuvien voimaloiden ja sähköasemien rakentaminen ei tämänhetkisten suunnitelmien perusteella ole sijoittumassa suoraan arkeologisten kohteiden alueille. Hankealueen sisällä mahdollisesti tehtävien tienparannustöiden yhteydessä on otettava huomioon teiden reunoille sijoittuvat arkeologiset kohteet. Suunniteltujen sähkönsiirtolinjojen vaikutusalueilla sijaitsevat arkeologiset kohteet tulee ottaa huomioon työmaaliikenteessä sekä pylvässijoittelussa.

Antti Purmonen
28.10.2024 Kuopio

Jussi-Pekka Hiltunen
10.4.2025 Oulu

Kohdeluettelo (kohteet 1-21 ovat vuonna 2023 dokumentoituja kohteita ja kohteet 22-24 vuonna 2024 dokumentoituja kohteita)

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Palokangas	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	1000050089
2	Ryngänlehto	Tervo	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	1000049913
3	Peiponkangas 1	Tervo	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	1000049914
4	Peiponkangas 2	Tervo	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	1000049915
5	Heinäsuu	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	1000050090
6	Hevonperseenmäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	kaskiröykkiöt	ajoittamaton	1000050091
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteet						
7	Maununmäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, kivirakenteet	viljelyröykkiöt, kiviaidat	1900-luku, historiallinen	1000050095
8	Lahokas	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivirakenteet, maarakenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat, kuopat	1900-luku, historiallinen	1000050096
9	Heinäjoki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	historiallinen	1000050099
10	Kallio	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	1900-luku, historiallinen	1000050100
11	Melnaviita torppa	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	viljelyröykkiöt, talonpohjat	historiallinen	1000050101
12	Väliaho	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	viljelyröykkiöt, talonpohjat	1900-luku, historiallinen	1000050156
13	Välimäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivirakenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat	1900-luku, historiallinen	1000050194
14	Junnunmäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivirakenteet, maarakenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat, kuopat	historiallinen	1000050195
15	Sahinmäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivirakenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat	1900-luku, historiallinen	1000050196
16	Juurikkapuron torppa	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, maarakenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kuopat	historiallinen	1000050197
17	Joppila	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, kivirakenteet	viljelyröykkiöt, talonpohjat, kiviaidat	historiallinen	1000050199
18	Ruunapuron torppa	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	historiallinen	1000050200
19	Tiirikkala	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	historiallinen	1000050202
LÖYTÖPAIKAT						
20	Leskelänlahti	Kuopio	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	1000016687
MUUT HAVAINNOT						
21	Vasikkapuro	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt, kiviaidat	1900-luku, historiallinen	1000050203
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteet						
22	Välimäki 2	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	historiallinen	uusi kohde
23	Kellarmäki 2	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	viljelyröykkiöt, kiviaidat, kellarit	1900-luku, historiallinen	uusi kohde
24	Haavikkomäki	Kuopio	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	viljelyröykkiöt, kiviaidat, kellarit	historiallinen	uusi kohde

4. Arkeologiset kohteet (*uusi kohde)

Muut kulttuuriperintökohteet

4.22. Välimäki 2*

Nimi:	Välimäki 2
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6987895 E 509366 z 155–160
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikohta

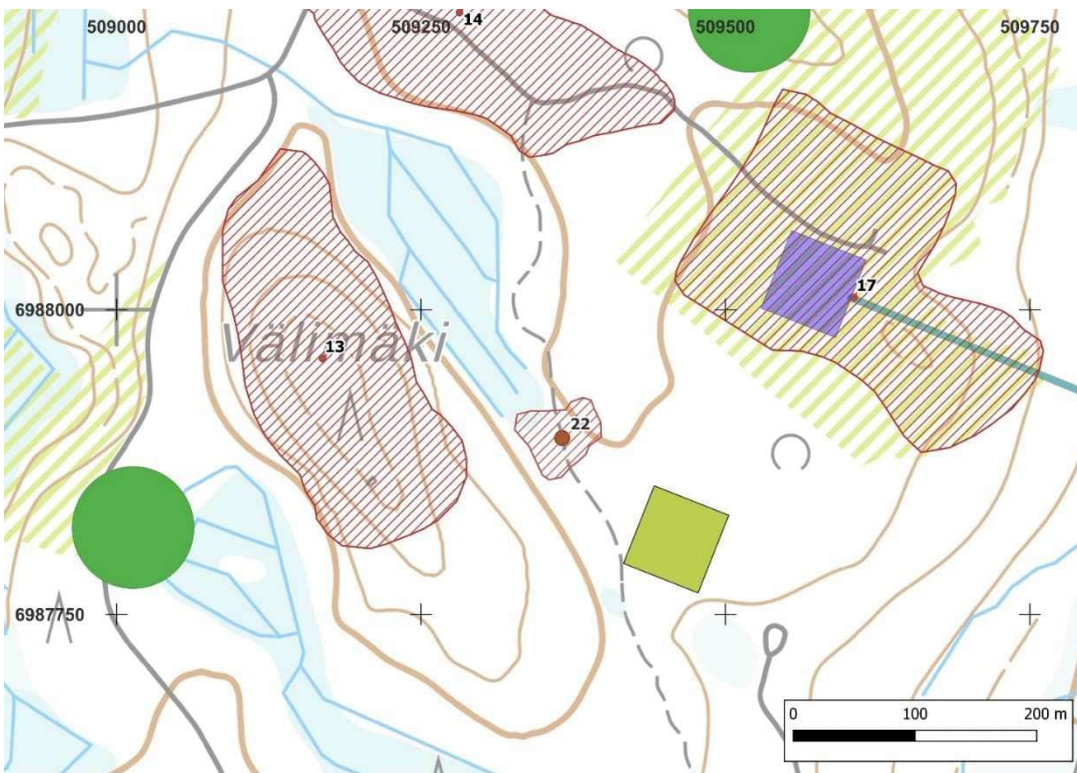
Inventointi 2024: Suunnitellun sähköaseman ja raportin kohteiden 13, 14 ja 17 välittömässä läheisyydessä on pienehkö viljelys/raivausröykkiöalue, josta havaittiin 15 noin 2 x 2 x 1,2 m kokoista röykkiötä. Osa röykkiöistä on sammaloituneita, mutta kaikki röykkiöt eivät ole sammaleen peitossa. Röykkiöt sijaitsevat avohakkuulla korkeahkossa heinikossa. Osa röykkiöistä on jäänyt jälkien perusteella metsäkoneen telojen alle ja ne ovat osin tuhoutuneita. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

Vanhoista kartoista ei havaittu alueelle merkittyä talonpaikkaa tai peltoja. Vanhoilla kartoilla paikalla ei ole mitään (vuoden 1780 Kuopion läänin yleiskartta, vuoden 1836 pitäjänkartta) tai sitten kartoissa näkyy metsää (vuoden 1792–93 toimituskartat, vuoden 1971–72 peruskartat), mutta röykkiöt ovat mitä ilmeisimmin historiallisen ajan kasken jälkiä.

Vuoden 1949 ilmakuvasa röykkiöiden kohdalle ei ole merkitty tilakeskusta. Lähin tilakeskus on sijainnut Välimäelle noin 200 metriä länteen röykkiöalueesta. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

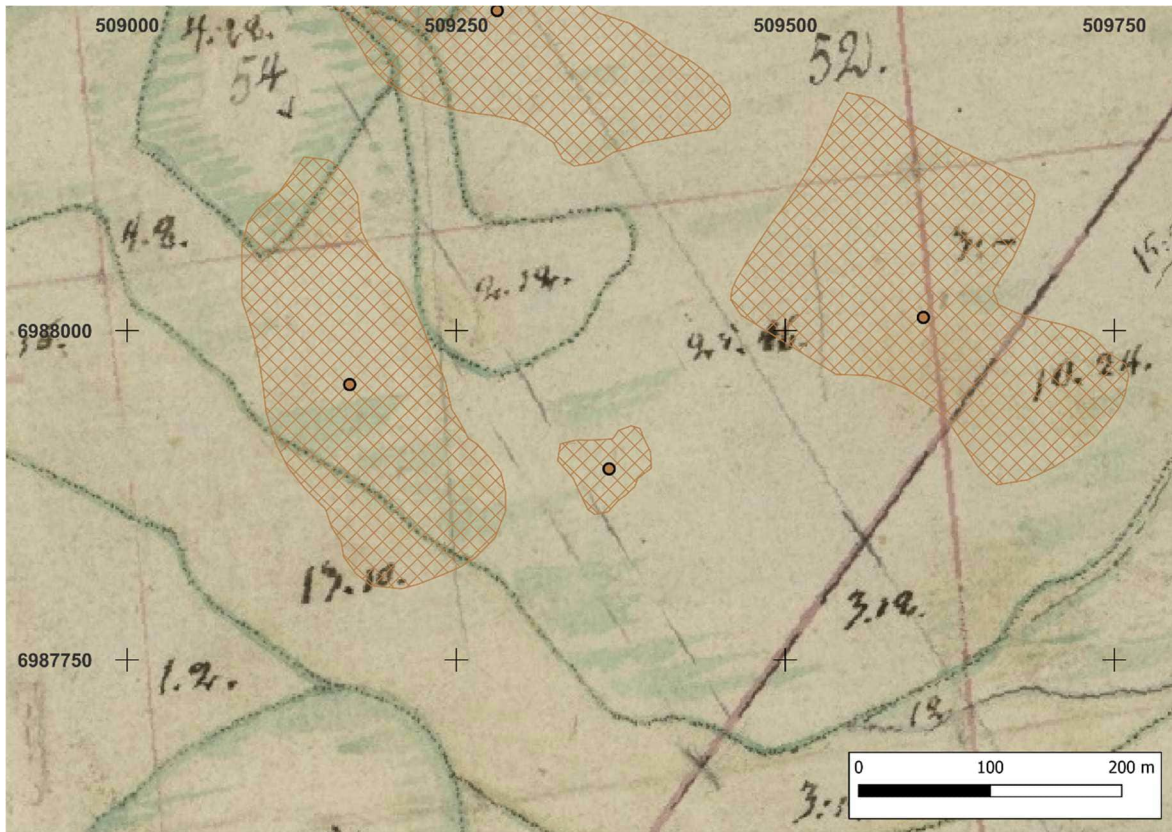

Kuva 3. Välimäki 2:n kaskiröykkiöaluetta. Länteen.

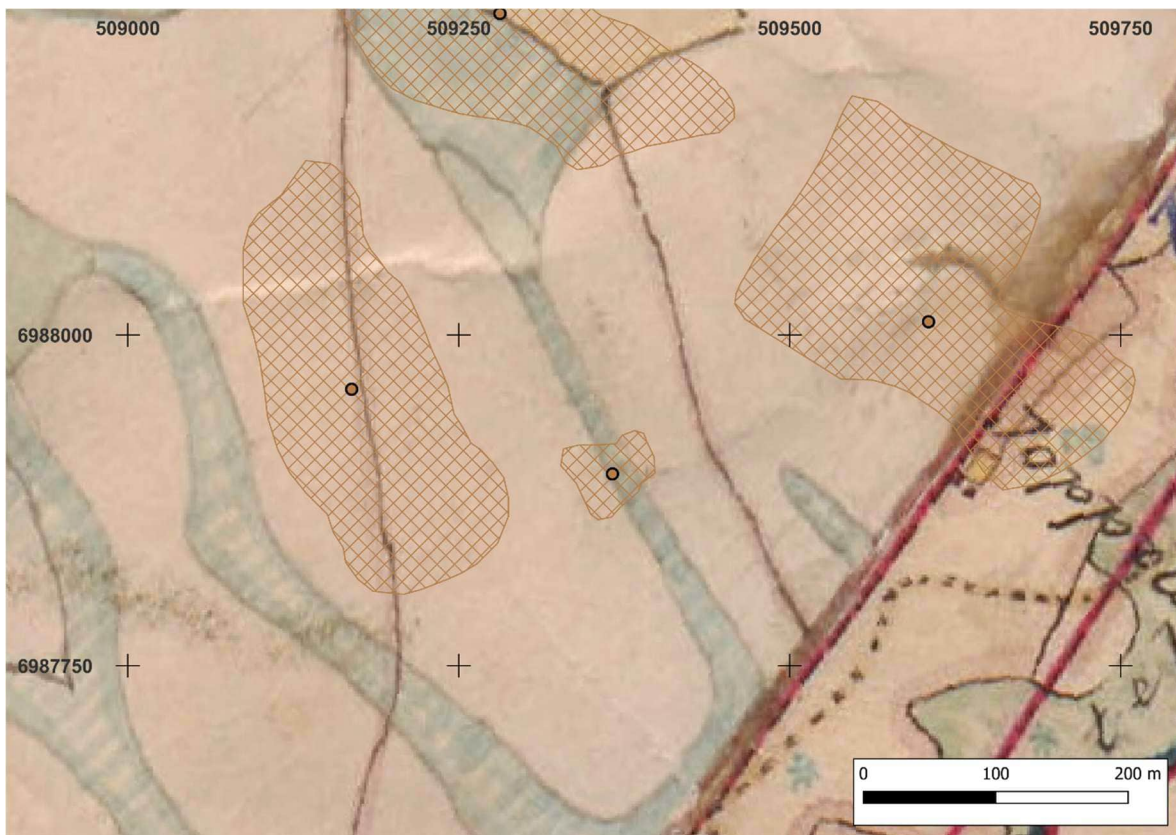

Kartta 11. Välimäki 2 kohdekartta.

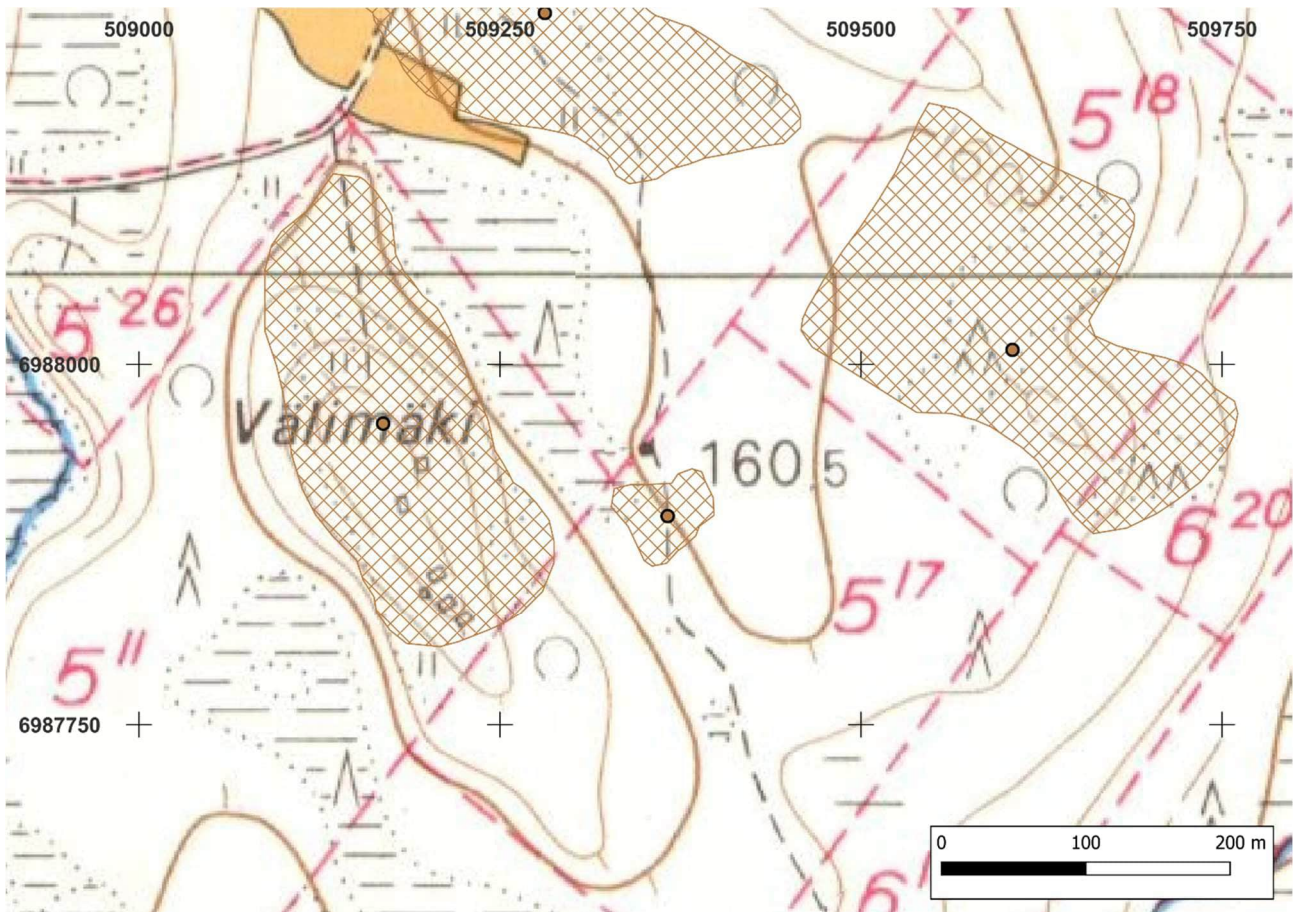
Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja numerolla 22. Kohteen aluerajaus on ruskealla vinorasterilla. Vuonna 2023 havaitut kohteet ovat numeroilla 13, 14 ja 17. Vihreillä ympyröillä on merkitty karttaan suunnitellut voimalanpaikat ja niiden 100 m vaikutusalue. Sinapinvärisen neliö merkitsee suunniteltua sähköasemaa. Violetti neliö on vuoden 2023 sähköaseman paikka.

Kartta 12. Ote vuosien 1792 ja 1793 toimituskartalta.

Kartta 13. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 14. Ote vuoden 1972 peruskartalta.

Kuva 4. Vällimäki 2 vuoden 1949 ilmakuvassa keskellä. Vasemmassa reunassa näkyy Vällimäen tilakeskus

4.23. Kellarmäki 2*

Nimi:	Kellarmäki 2
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt, aidat, kellarit, rakennuksen pohjat
Ajoitus:	1900-luku, historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6989583 E 509820 z 160–172,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikohta

Inventointi 2024: Haavikkomäen kaskiröykkiöalueesta 300 m länteen on noin 5,6 ha kokoinen kaskiröykkiöalue, johon kuuluu arviolta satoja kaskiröykkiöitä sekä neljä pitkähköä aidanpätkeä, jotka rajaavat röykkiöaluetta. Inventoinnissa kartoitettiin vain röykkiöalueen laajuutta, ei yksittäisiä röykkiöitä. Uloimpia röykkiöitä mitattiin 65 kappaletta. Katkonainen aita ympäröi aluetta ja myös alueen röykkiöt sijaitsevat pääosin aitojen sisäpuolella.

Alueella on myös mahdollinen eläimen suojan pohja (N 6989629 E 509689) sekä maakellari (N 6989482 E 509943), jotka on merkattu karttaan Kellarmäki 2:n alakohteina. Eläimen suoja on neliskulmainen rakenne, jonka yksi pääty on auki. Kooltaan rakenteen lyhyemmät sivut ovat noin 3,5 m ja pääty noin 4,5 m. Pällekkäin ladotun rakenteen muuri on noin 1 m leveä. Rakenteen pohjalla on kiviä. Maakellari on neliskulmainen ja kooltaan 5 x 3 x 1,4 m. Kellarin pohjalla ja seinässä on kiviä ja se on 1,5 m korkea. Maakellarin vallit ovat 1 m leveät.

1792–93 toimituskartoilla paikalla on metsää. Vuoden 1780 Kuopion läänin yleiskartalla ei ole mitään. Vuoden 1836 pitäjänkartalla Kellarmäki 2:n kohdalla ei ole mitään. Vuoden 1971 ja 1972 peruskartoilla paikalle on merkitty yksi rakennus. Vuoden 1949 ilmakuvasa Kellarmäellä on ollut tilakeskus, johon alueelta havaitut jäännökset voivat liittyä. On myös mahdollista, että ainakin osa röykkiöistä on myös tätä vanhempia. Tarkempaa ajankohtaa tilan perustamiselle tai autioitumiselle ei ole tiedossa. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

Kuva 5. Eläimen suojan pohja tai vastaava. Luoteeseen.

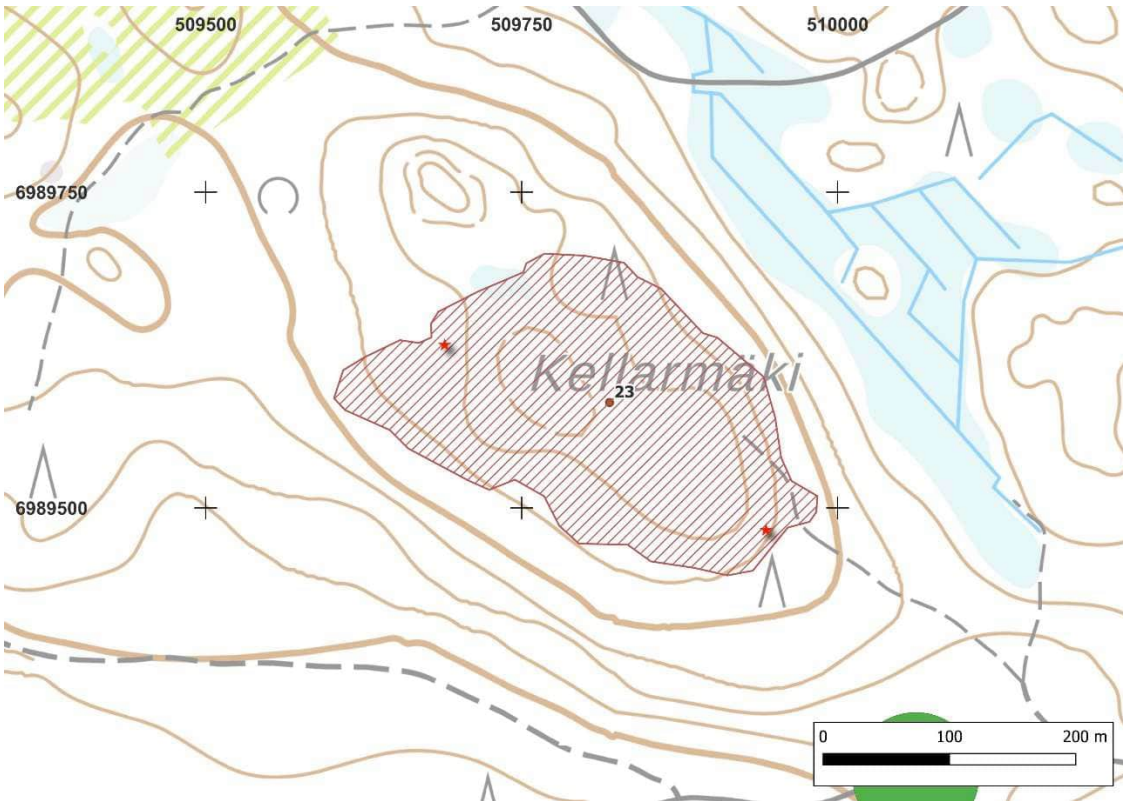
Kuva 6. Aitaa röykkiöalueen luoteispuolella. Koilliseen.

Kuva 7. Maakellarin pohja. Itään.

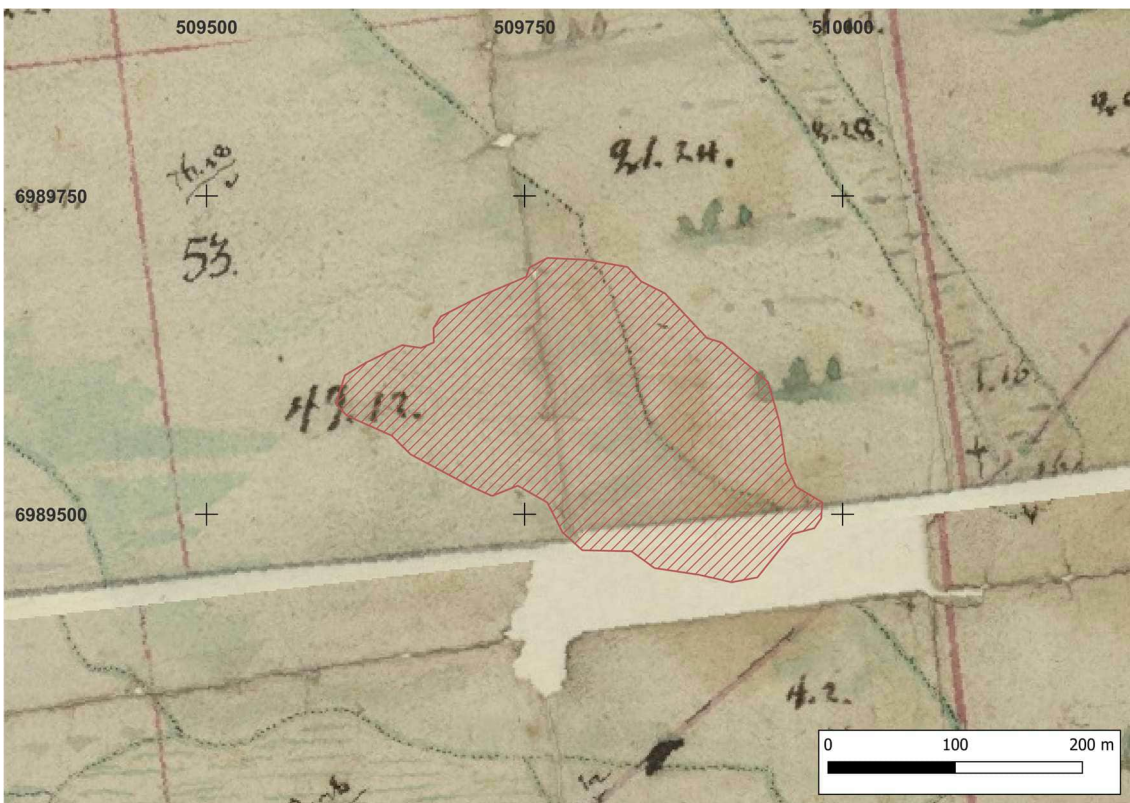

Kuva 8. Alueen luoteisosasta havaittu röykkiö. Kaakkoon.

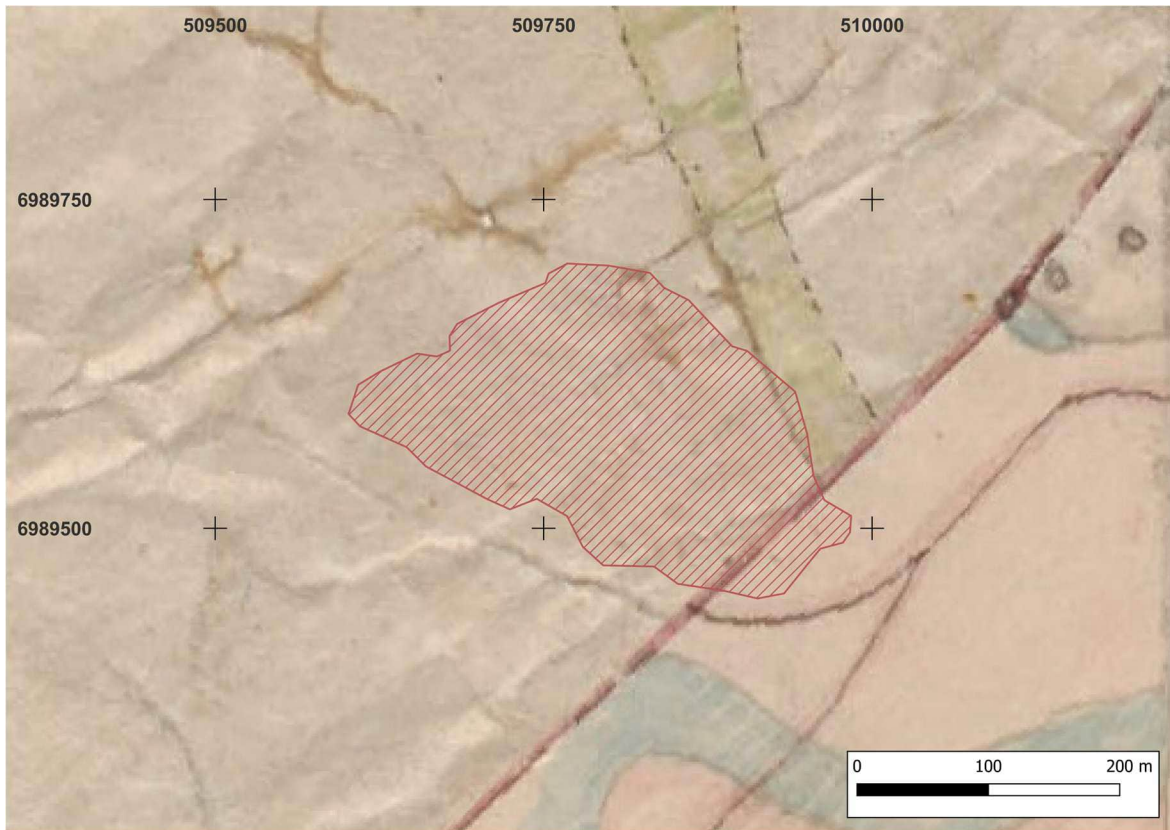

Kartta 15. Kellarmäki 2 kohdekartta.

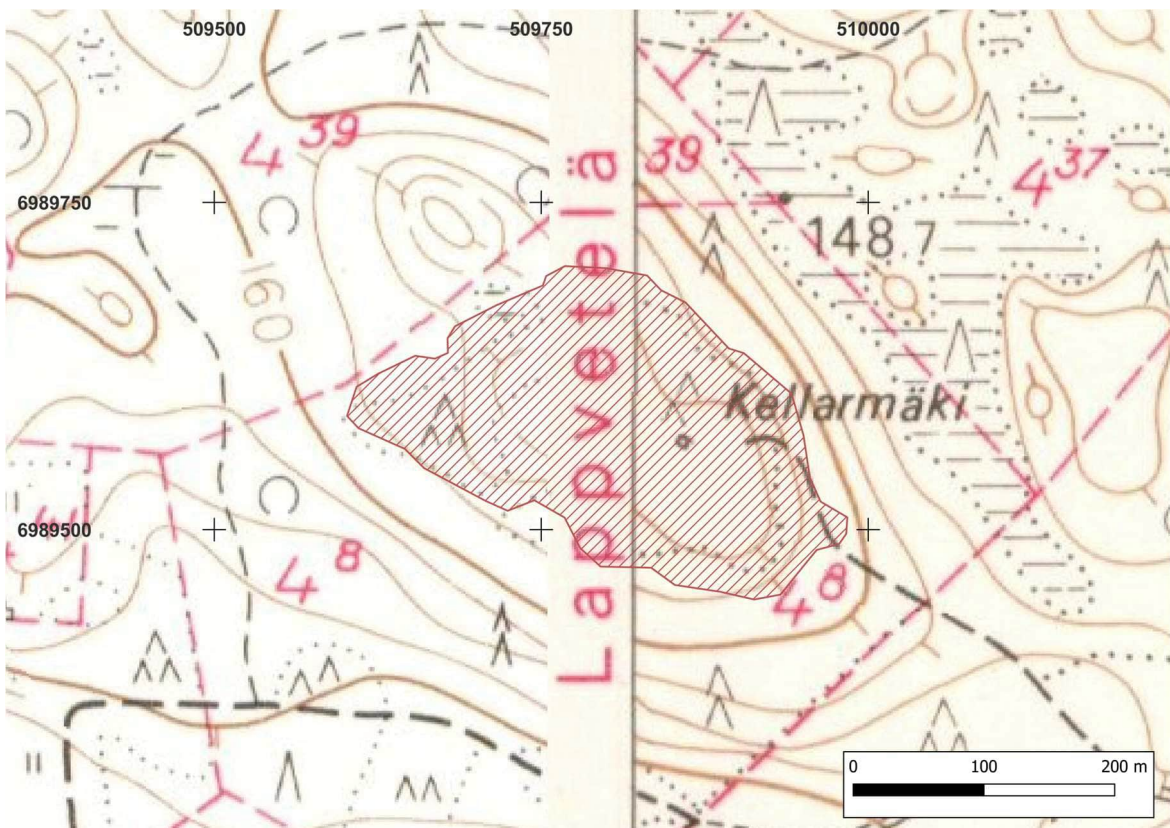
Kohde merkitty ruskealla pisteellä ja numerolla 23. Kohteen aluerajaus on ruskealla vinorasterilla. Punaiset tähdet ovat alakohteita.

Kartta 16. Ote vuosien 1792 ja 1793 toimituskartalta.

Kartta 17. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 18. Ote vuosien 1971 ja 1972 peruskartoilta.

Kuva 9. Kellarmäki vuoden 1949 ilmakuvassa.

4.24. Haavikkomäki*

Nimi:	Haavikkomäki
Kunta:	Kuopio
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt, aidat, kellarit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6989497 E 510363 z 160–170
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikohta

Inventointi 2024: Haavikkomäellä, noin 150 m Salontiestä pohjoiseen sijaitsee noin 45 kiviröykkiötä, maakellari sekä alueen ulkoreunoilla olevia aitoja. Röykkiökohde on pinta-alaltaan yhteensä noin 1,28 ha. Käytännössä katkonainen aita ympäröi aluetta ja myös alueen röykkiöt sijaitsevat pääosin aitojen sisäpuolella. Aidan pätkät näkyvät hyvin 5p laserkeilausaineistossa, jonka vuoksi aitoja ei ole merkitty erikseen Haavikkomäen alakohteiksi. Alueen kaakkoisosan aidanpätkä on muita aitoja selvästi lyhyempi, ollen noin 20 m pitkä, 1–2 m leveä ja korkeudeltaan noin 0,5–1 m. Tämän aidan ulkopuolella oli myös jonkin verran röykkiöitä. Loput aidat ovat pituudeltaan noin 30–40 m. Leveydeltään ne ovat 1–1,5 m ja korkeudeltaan 0,7–1 m välissä ja ne rajaavat loput röykkiöt pääosin niiden sisäpuolelle.

Röykkiöiden koot vaihtelevat pienimpien halkaisijoiden ollessa noin 1 m ja suurimpien halkaisijoiden ollessa noin 5 m. Korkeudeltaan röykkiöt ovat 0,5–1,5 m. Muodoltaan röykkiöt ovat keskimäärin pyöreitä tai soikioita, mutta osa röykkiöistä on suorakaiteen muotoisia. Isoimmat suorakaiteen muotoiset röykkiöt olivat kooltaan noin 8 x 1,5 x 0,5 m sekä 4 x 7 x 1,2 m. Röykkiöiden kivet olivat kooltaan miehenkantoisia tai sitä pienempiä. Röykkiöiden kivet ovat suurimmaksi osaksi sammaleen peitossa. Osa röykkiöistä on kasattu isompien maakivien päälle.

Alueelta havaittiin neliön muotoinen, 1,5 x 1,5 x 0,7 m kokoinen kuoppa, joka on mahdollisesti maakellari (N 6989520 E 510341). Sen seinät on tehty päällekkäin ladotuista kivistä. Kellarin pohjalla on paksu sammalpeite, jonka alla on kiviä. Pohjalla oli höttöistä orgaanista materiaalia, luultavasti pudonneista lehdistä hajonnutta maannosta. Maakellari merkittiin kohteen alakohteeksi.

Alue kasvaa pääosin harvennettua keski-ikäistä kuusimetsää, mutta varsinkin alueen kaakkoisosassa on avointa sekametsää. Kuusimetsän aluskasvillisuutta hallitsee sammal, saniaiset, varvut ja metsäsienet, mutta kaakkoisosassa aluskasvillisuus on enemmän korkea ruohikko sekä vadelpapensaat. Alueella on melko suuret korkeuserot ja se on ollut kivikkoista, joskin suurin osa kivistä on kerätty röykkiöihin. Näkyvyys havainnointiin on hyvä, vaikka osa röykkiöistä onkin matalia ja voimakkaasti sammaloituneita.

Vuoden 1792–93 toimituskartoilla paikalla on metsää. Vuoden 1780 Kuopion läänin yleiskartalla paikalla ei ole mitään. Vuoden 1836 pitäjänkartalla kohdalle ei ole merkitty mitään Vuoden 1971 ja 1972 peruskartoilla paikalla on metsää. Vuoden 1949 ilmakuvassa alueella on metsäaukko. Röykkiöt voivat liittyä sekä viljelyyn, kaskeamiseen että muuten alueen raivaamiseen.

Noin 1,2 km lounaaseen on Sahinmäki -niminen muu kulttuuriperintökohde, joka on myös raivaus-/kaskiröykkiöalue, jossa on aitoja. Noin 1,6 km päässä lounaaseen on Junnunmäki -niminen raivaus-/kaskiröykkiöalue Haavikkomäki sijaitsee 300 m itään kohteesta Kellarmäki 2.

Kuva 10. Haavikkomäen röykkiöaluetta. Lounaaseen.

Kuva 11. Kooltaan 4 x 7 x 1,2 m röykkiö. Etelään.

Kuva 12. Vadelmapuskien peittämä röykkiö. Etelään.

Kuva 13. Useita röykkiöitä alueen pohjoisosassa. Itään.

Kuva 14. Röykkiöt sijaitsivat pääosin varttuneen metsän siimeksessä. Itään.

Kuva 15. Röykkiöalueen eteläisemmät röykkiöt sijaitsivat loivassa rinteessä. Luoteeseen.

Kuva 16. Aluetta reunusti aidat kaikilla sivuilla. Kaakkoon.

Kuva 17. Alueen eteläpään aidat olivat loivassa rinteessä. Koilliseen.

Kuva 18. Röykkiöt olivat voimakkaasti sammalen peittämiä. Itään.

Kuva 19. Alueella oli myös jyrkkäreunainen neliömäinen kuoppa, joka oli kairanäytteen perusteella melko tuore. Pohjoiseen.

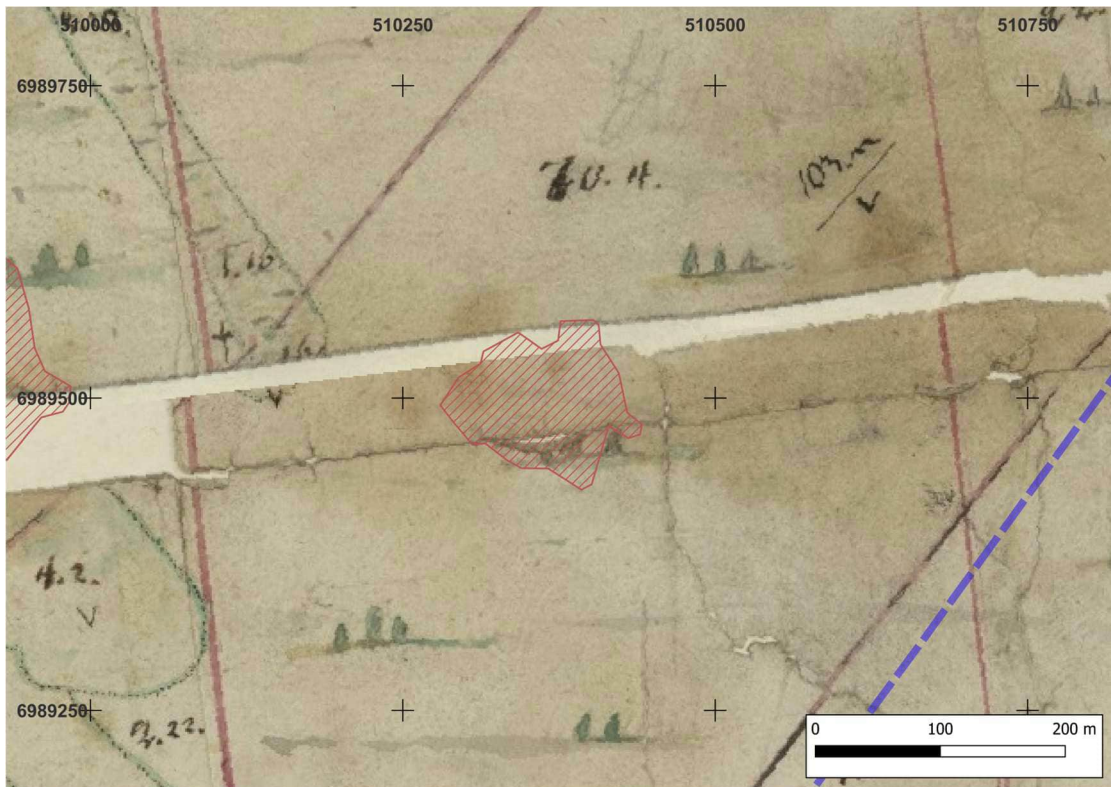

Kuva 20. Alakohteeksi merkitty kellari oli selkeäpiirteinen. Itään.

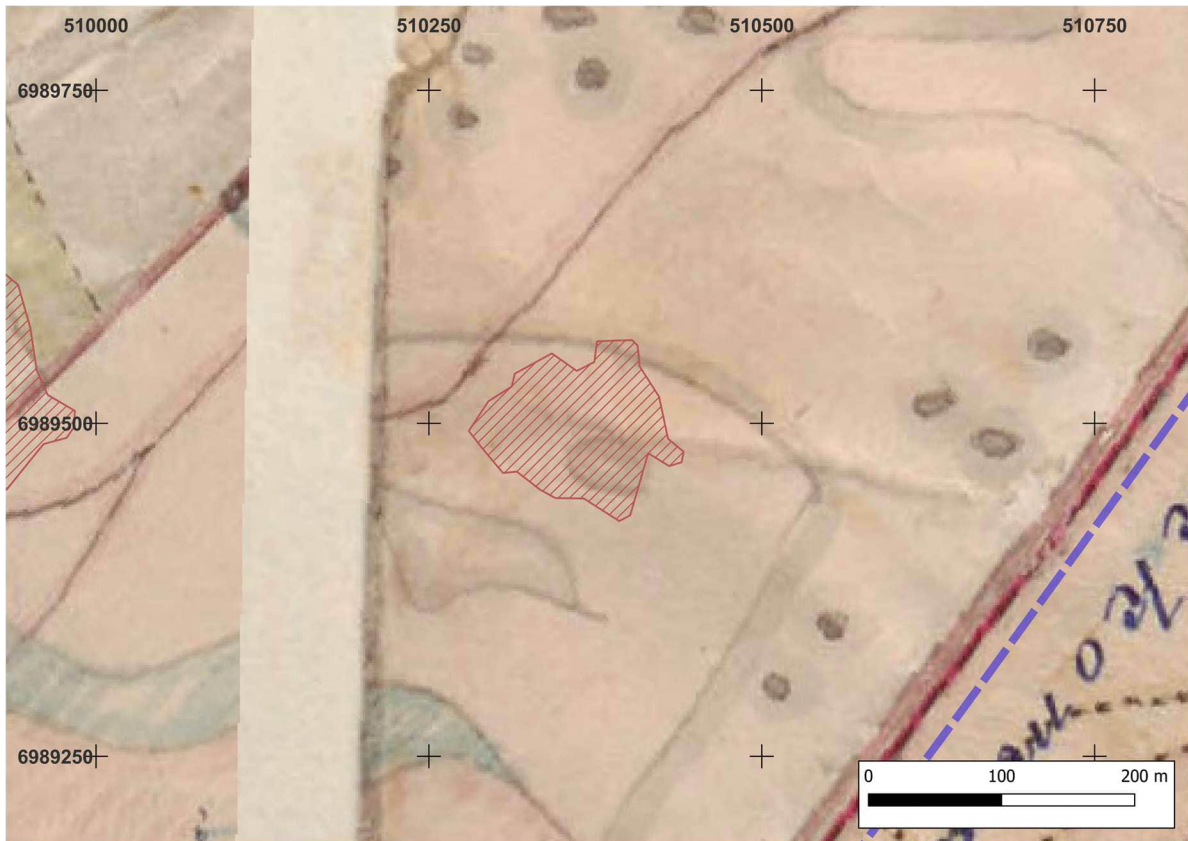

Kartta 19. Haavikkomäen kohdekartta.

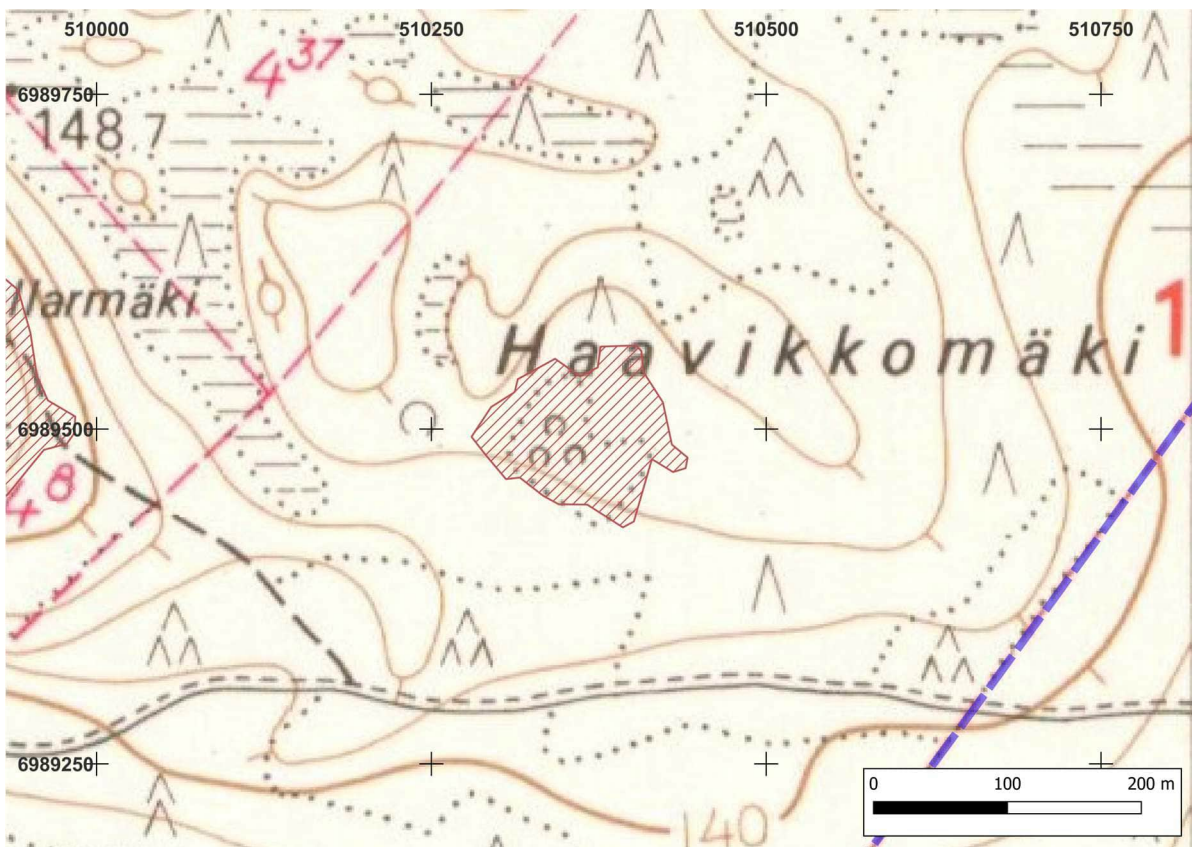
Kohde merkitty ruskealla pisteellä ja numerolla 24. Kohteen aluerajaus on ruskealla vinorasterilla. Punainen tähti merkkää alakohdetta. Kartan vasemmassa reunassa näkyy raportin kohde 23 Kellarmäki. Vihreällä pisteellä suunniteltu voimalanpaikka kuvattuna 100 m maanpinnalla. Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.

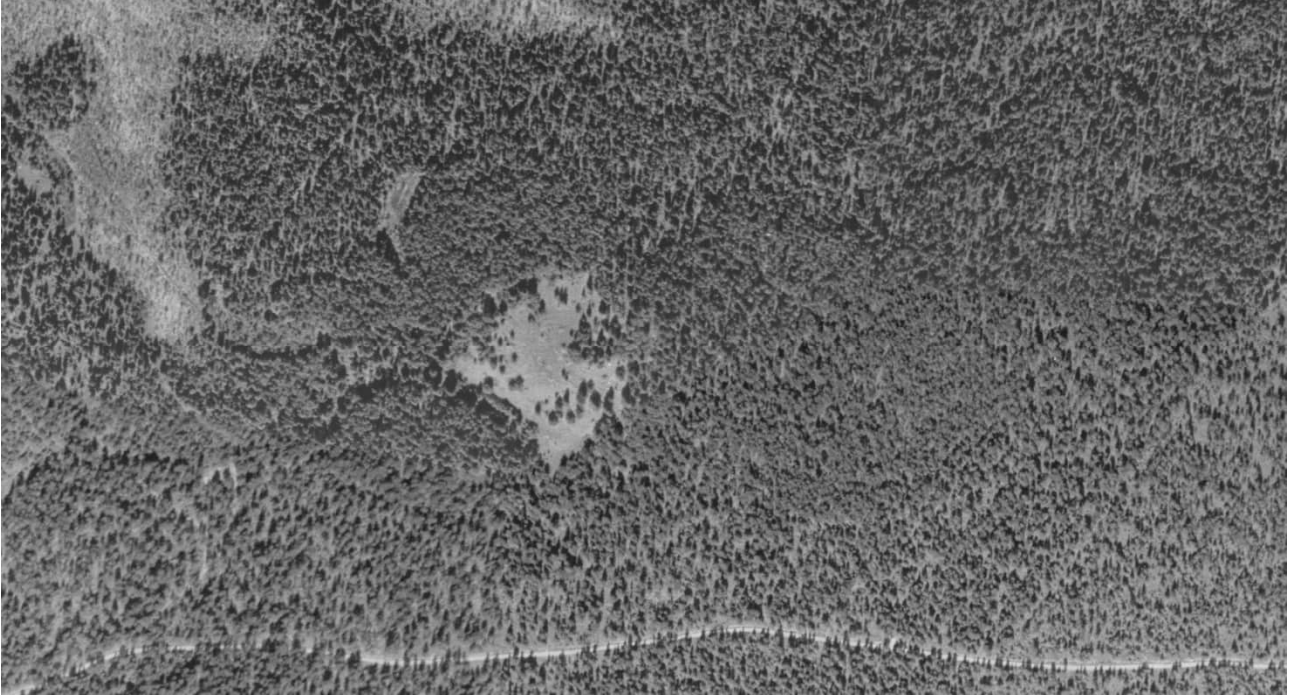
Kartta 20. Ote vuosien 1792 ja 1793 toimituskartalta.

Kartta 21. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Kartta 22. Ote vuoden 1972 peruskartalta.

Kuva 21. Haavikkomäki vuoden 1949 ilmakuvasa.

Lähteet

Tutkimusraportit:

Pohjakallio, Lauri 1994. Kuopion esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

Aroaho, Jouko 1992. Tervon esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

Forsberg, Oili 2002. Maaningan arkeologinen inventointi. Pohjois-Savon liitto.

Jussila, Timo & Sepänmaa, Timo 2018. Kuopio Suovu-Palonen muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy.

Sepänmaa, Timo et al. 2020. Vaala-Joroinen voimajohtolinjan -Järvilinjan- arkeologinen inventointi. Mikroliitti Oy.

Hiltunen, Jussi-Pekka ja Ervasti, Jaakko 2023. Junnunmäki tuulivoimapuiston sekä sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi 2023. Heilu Oy.

Ohjeet ja oppaat:

Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset opas, tunnistaminen ja suojelu. Toim. M. Niukkanen, Museovirasto 2009.

Historialliset tiet - ohje. Museovirasto 2017.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristö palveluikkuna:

<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Maankamara- palvelu (GTK)

<https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/>

Junnunmäen tuulivoimahanke:

<https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/junnunmaen-tuulivoimahanke-kuopio-ja-tervo>

Kartat:

Kansallisarkisto

Maanmittaushallituksen kartat. MH Alue- ja rajakartat.

MH MH 94/- - Charta öfver Cuopio Höfdingedömes Belägenheten i anseende til där innevarande Siöar ock deras Communication med hwarandra samt Inbyggarnes visten med Kyrkorne och större vägar, vuosi 1750.

MH MH 96/- - Karta öfver Öfre Savolax härad af Kuopio län, vuosi 1780.

MH MH 98/- - Charta öfver Cuopio Sokn uti Savolax och Carelens län: Sammandragen af skattläggning och storskifts mätningarne...samt i mindre form renoverad... (Haellsteen, G. ja Costiander, Gustav), vuosi 1781-1783

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat.

KUOPION LÄÄNI. Kuopion maalaiskunta. D47:5/6-12. Hirvilahti / Hirvilaks; N:ot 7-16, tässä kylässä ja N:ot 1-3 Lamperilan kylässä, isojaonkartta, pöytä- ja jakokirja sekä pyykkiselitys (Etelä-Hirvilahden jakokunta) (1777-1792). Kansallisarkisto.

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). I b. Lääninkartat.

Kuopion läänin kartta. Ensimmäinen osa. Savon ja Hämeenmaa. (Thilén, G.), vuosi 1852–1856

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto.

3331 02+01 Ia.* -/- - Maaninka , vuosi 1846.

3331 05+04 Ia.* -/- - Maaninka, vuosi 1846.

3331 05 Ia.* -/- - Kuopio, vuosi 1846.

3331 04+01 Ia.* -/- - Kuopio, vuosi 1846.

Maanmittaushallitus

Vanhat peruskartat

3331 01 Itä-Karttula, vuosi 1971.

3331 02 Kurolanlahti, vuosi 1972.

3331 04 Hirvilahti, vuosi 1971.

3331 05 Leinolanlahti, vuosi 1971.

Maanmittauslaitos, kiinteistötietopalvelu

Charta öfver Lapvetela bys ägor uti Kuopio sokn. Separat förrättningskarta, kartadel A-D. Nrot 6024933, 6024941, 6024942, 6024944. (Backman, H.), vuosi 1792–1793.

Kuvia

Suunnitellun
voimalanpaikka 30
ympäristö on mäkistä
nuorehkoa
talousmetsää. Itään.

Suunnitellun
voimalanpaikka 29
ympäristö oli kivistä
harvennettua
varttuneempaa
talousmetsää. Länteen.

Suunnitellun
voimalanpaikka 28
ympäristö on
kivikkoista
talousmetsää. Länteen.

Suunnitellun
voimalanpaikka 22
ympäristö oli tiheää
taimikkoa. Itään.

Suunnitellun
voimalanpaikka 27
ympäristö oli kivistä
talousmetsää, jossa oli
jonkin verran
metsäkoneen uria.
Etelään.

Suunnitellun
voimalanpaikka 25
ympäristössä oli
hakkuut käynnissä.
Lounaaseen.

Suunnitellun
voimalanpaikka 14
ympäristö kasvoi
tiheää nuorta
taimikkoa. Itään.

Suunnitellun
voimalanpaikka 8
ympäristö oli
harvennettua
talousmetsää. Itään.

Suunnitellun
voimalanpaikka 9
ympäristöä. Länteen.

Suunnitellun
voimalanpaikka 4
sijaitti nuorehkossa
talousmetsässä.
Lounaaseen.

Suunnitellun
voimalanpaikka 2 sijaitti
avohakkuulla.
Pohjoiseen.

Suunnitellun
voimalanpaikka 15
ympäristöä. Itään.

